Χειμώνας 2010

Ενημερωτικό Δελτίο

Κελεμένης & Συνεργάτες

Δικηγορική Εταιρεία

Περιεχόμενα

Εν συντομία	2
Πρόσφατη Νομοθεσία	4
Νομολογιακή Ενημέρωση	8
Θέματα Εμπορικού Δικαίου	12
Θέματα Εργατικού Δικαίου	27
Ρυθμιστικά θέματα	29
Δικαστική Επίλυση Διαφορών	34
Φορολογική Ενημέρωση	37
Εταιρικά Νέα	47
Εταιρικές Δημοσιεύσεις	50

Παρά την αφθονία της πληροφορίας σε κάθε λογής οικονομική δραστηριότητα, το έλλειμμα νομικής πληροφόρησης παραμένει σοβαρό για την ελληνική επιχείρηση. Σε αντίθεση με ό,τι συμβαίνει σε άλλες προηγμένες οικονομικά χώρες, η ελληνική επιχείρηση στερείται επαρκούς νομικής ενημέρωσης σε τρέχοντα θέματα του δικαίου των επιχειρήσεων. Η πληροφόρησή της παραμένει αποσπασματική και συχνά βασισμένη σε ακατάλληλες, ή έστω ανεπαρκείς, πηγές. Οι λόγοι πολλοί, αλλά δύο είναι οι κυριότεροι. Πρώτον, η ελληνική νομική γλώσσα παραμένει ξύλινη και συχνά επιρρεπής σε ανούσιους λεκτικούς εντυπωσιασμούς και θεωρητικά αναμασήματα που τελικά αποξενώνουν το μη νομικό, είτε αυτός είναι επιχειρηματίας είτε στέλεχος μιας επιχείρησης. Δεύτερον, η ελληνική δικηγορία παραμένει εσωστρεφής και προσκολλημένη σε παραδόσεις στις οποίες δε χωρούν δραστηριότητες αυτονόητες για έναν Αμερικανό ή Ευρωπαίο δικηγόρο (π.χ. συγγραφή ενημερωτικών σημειωμάτων).

Στο πλαίσιο της περιοδικής ενημέρωσης που παρέχει, η δικηγορική εταιρεία Κελεμένης & Συνεργάτες συνεχίζει, με το ανά χείρας Ενημερωτικό Δελτίο του Χειμώνα του 2010, την επισκόπηση τόσο θεμάτων εμπορικού, φορολογικού και εργατικού δικαίου όσο και πρόσφατων νομοθετικών και νομολογιακών εξελίξεων. Όπως πάντα, στόχος μας είναι η ενημέρωση και η ανάλυση σε γλώσσα άμεση και χρηστική, χωρίς αυτό να γίνεται σε βάρος της ποιότητας της πληροφόρησης που παρέχουμε. Αποτελεί, άλλωστε, θέση μας ότι η καλή νομική γραφή πρέπει να αποφεύγει πλατειασμούς και γλωσσικά φορτώματα που τις περισσότερες φορές εκνευρίζουν παρά βοηθούν αυτόν που αναζητεί την, κατά το δυνατό, σαφέστερη νομική απάντηση στα ζητήματα που τον απασχολούν.

Γιάννης Κελεμένης
Διευθύνων Εταίρος

Τσακάλωφ 5, 106 73 Αθήνα
T: + 30 210 3612800 F: +30 210 3612820
E: enquiries@kelemenis.com W: www.kelemenis.com

MULTILAW

μέλος των FIRST LAW INTERNATIONAL

Όπως και τα προηγούμενα, το ανά χείρας Ενημερωτικό Δελτίο αφορά σε επίκαιρα νομικά ζητήματα που ενδέχεται να απασχολούν τις ελληνικές επιχειρήσεις. Στην ενότητα της Πρόσφατης Νομοθεσίας οι κ.κ. Τσουμήτα και Οικονόμου παρουσιάζουν τους σημαντικότερους, από την άποψη του δικαίου των επιχειρήσεων, νέους νόμους και κοινοτικές ρυθμίσεις. Μεταξύ αυτών, η **Οδηγία 2009/102/ΕΚ σχετικά με τις μονοπρόσωπες ΕΠΕ και ΑΕ προς αποφυγή καταστρατήγησης του θεσμού της κεφαλαιουχικής εταιρείας από επιτηδευματίες, και η Οδηγία 2009/101/ΕΚ περί συντονισμού των διατυπώσεων δημοσιότητας που απαιτούνται από τις κεφαλαιουχικές εταιρείες στα κράτη - μέλη για την προστασία κυρίως των συμφερόντων τρίτων**. Γίνεται ακόμη αναφορά σε σειρά Υπουργικών Αποφάσεων, όπως αυτή για την εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης στην Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε Α.Ε. στο πλαίσιο εφαρμογής του ΕΣΠΑ (η υπ' αριθμόν 111/02.10.200 Απόφαση).

Στην ενότητα της Νομολογιακής Ενημέρωσης που ακολουθεί παρατίθενται μερικές από τις σημαντικότερες πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις των εθνικών δικαστηρίων. Μεταξύ αυτών, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει **η απόφαση του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (ΑΕΔ) για την κατάργηση της προσωποκράτησης για χρέη στο Δημόσιο**, η οποία θέτει τέλος στη διχογνωμία που είχε ανακύψει μεταξύ του Αρείου Πάγου και του Συμβουλίου της Επικρατείας για τη νομιμότητα χρήσης του μέτρου ως μέσου αναγκαστικής εκτέλεσης. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η υπ' αριθμόν 101/2009 απόφαση του Αρείου Πάγου, η οποία απεφάνθη ότι η απόλυση εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα για οικονομοτεχνικούς λόγους πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, π.χ. βάσει της αρχαιότητας του εργαζομένου, της οικογενειακής κατάστασής του, της αποδοτικότητάς του, της δυνατότητας εξεύρεσης άλλης εργασίας ή ακόμη και της δυνατότητας να απασχοληθεί σε άλλη (έστω και ιεραρχικά κατώτερη) θέση εργασίας εντός της ίδιας επιχείρησης. Ενδιαφέρουσες είναι και οι **δύο γνωμοδοτήσεις του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου (υπ' αριθμόν 9/2009 και 12/2009), οι οποίες αποσαφηνίζουν το αντικείμενο προστασίας του άρθρου 19 του Συντάγματος για το απόρρητο της επικοινωνίας**. Σύμφωνα με τις γνωμοδοτήσεις αυτές, το απόρρητο της επικοινωνίας προστατεύει τη μυστικότητα του περιεχομένου αυτής και όχι τα στοιχεία της ταυτότητας των προσώπων που λαμβάνουν μέρος.

Στην ενότητα του Εμπορικού Δικαίου, ο κ. Κελεμένης, επ' αφορμή της πρόσφατης ανάκλησης των αδειών τεσσάρων ασφαλιστικών επιχειρήσεων και την ανάληψη από την Κελεμένης & Συνεργάτες καθηκόντων νομικού συμβούλου στο πλαίσιο της ασφαλιστικής εκκαθάρισης της «ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΕΕΓΑ» (GENERAL UNION), παρουσιάζει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει **τη θέση της ασφαλιστικής επιχείρησης σε ασφαλιστική εκκαθάριση έπειτα από ανάκληση της άδειάς της**. Στο επόμενο άρθρο, η κ. Παπαντωνίου, εξ αφορμής της 8880/2009 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, αναφέρεται στις απαγορευμένες μορφές παραπλανητικής και αθέμιτης διαφήμισης και στις υπό όρους επιτρεπτές μορφές της συγκριτικής, συγκαλυμμένης και άμεσης διαφήμισης, και **παρουσιάζει το νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει τη διαφημιστική προβολή**. Στη συνέχεια, η κ. Τσουμήτα παρουσιάζει αναλυτικά τη διαδικασία καταχώρησης και τη νομική προστασία των ονομάτων χώρου (domain names) και την οιονεί λειτουργία τους ως διακριτικών τίτλων και σημάτων. Επίσης, **αναφέρεται στο φαινόμενο του κυβερνοσφετερισμού και σχολιάζει την πρωτοπόρο, υπ' αριθμόν 637/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Σύρου αναφορικά με την αθέμιτη εκμετάλλευση των domain names.** Στο επόμενο άρθρο, η κ. Σταματάκη **παρουσιάζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες υπέχουν ευθύνη τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ανώνυμης εταιρείας, όταν η εταιρεία εναχθεί για αντισυμβατική συμπεριφορά**, βάσει του νόμου 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών» καθώς και μετά την κύρηξη αυτής σε πτώχευση. Στο επόμενο άρθρο, η κ. Πίτσα παρουσιάζει το νόμο 3777/2009, που ενσωμάτωσε την Οδηγία 2005/56/ΕΚ **για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών.** Στο άρθρο του, ο κ. Θωμόπουλος ασχολείται με το δίκαιο του ανταγωνισμού και συγκεκριμένα με την **απαγόρευση θέσπισης από τα κράτη – μέλη ποσοτικών περιορισμών επί των εισαγωγών καθώς και μέτρων ικανών να παρεμποδίσουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο.** Σχολιάζει, μάλιστα, την υπ' αριθμόν C-391/1992 απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), σύμφωνα με την οποία η Ελλάδα κατηγορήθηκε για παραβίαση των διατάξεων περί ελεύθερης κυκλοφορίας προϊόντων.

Στην ενότητα του Εργατικού Δικαίου, η κ. Μάτση αναφέρεται **στα εργατικά ατυχήματα και την ευθύνη του εργοδότη για αποζημίωση του παθόντος**, στον υπολογισμό της αποζημίωσης και στη διαδικασία αναγγελίας των εργατικών ατυχημάτων.

Στην ενότητα των Ρυθμιστικών Θεμάτων, η κ. Λαζαρίδου - Ελμαλόγλου παρουσιάζει την πρόσφατη **Κοινή Υπουργική Απόφαση με την οποία θεσπίστηκε ειδικό πρόγραμμα ανάπτυξης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και σε δώματα και στέγες κτιρίων μέχρι**

10 KW, με σκοπό τη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε μικρές κτιριακές εγκαταστάσεις. Στη συνέχεια της ενότητας ο κ. Αδαμίδης καταγράφει **το κοινοτικό και εθνικό νομικό πλαίσιο για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων**.

Στην ενότητα της Δικαστικής Επίλυσης Διαφορών, η κ. Σουλτάτη παρουσιάζει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την **κατάσχεση χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια τρίτων** και αναλύει τις προϋποθέσεις του επιτρεπτού και τις συνέπειές της.

Στην ενότητα του Φορολογικής Ενημέρωσης, η κ. Ελένη Πίτσα παρουσιάζει πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις φορολογικού περιεχομένου. Ειδικότερα, αναπτύσσει Εγκυκλίους του Υπουργείου Οικονομικών, όπως την ΠΟΛ. 1131/30.09.2009, με την οποία κυρώνονται οι διατάξεις της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου που αφορά στην αύξηση του ορίου οφειλόμενων ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο για προσωπική κράτηση των οφειλετών του. Αναφέρεται επίσης στο **νόμο 3808/2009 που προκάλεσε κύμα αντιδράσεων λόγω της επιβολής έκτακτης εισφοράς κοινωνικής ευθύνης στα μεγάλα κέρδη των επιχειρήσεων και στη μεγάλη ακίνητη περιουσία**.

Στην υποενότητα για την Πρόσφατη Φορολογική Νομολογία, ο κ. Κυριακόπουλος επιλέγει πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις φορολογικού ενδιαφέροντος, όπως η απόφαση 18440/2009 του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών **με την οποία κρίθηκε αντισυνταγματική η έκτακτη εισφορά λόγω του αναδρομικού της χαρακτήρα.** Αναφέρεται επίσης στην υπ' αριθμόν 3624/2009 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, **με την οποία επιβλήθηκε η αναστολή της εκτέλεσης του προσβαλλόμενου εκκαθαριστικού σημειώματος έκτακτης εισφοράς λόγω υψηλού ατομικού εισοδήματος**. Παρουσιάζει ακόμη την υπ' αριθμόν 1531/2009 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία έκρινε ότι για να τύχει απαλλαγής από το φόρο μεταβίβασης η μεταβίβαση των ακινήτων κατά τη συγχώνευση ή μετατροπή επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν ή κατά την εισφορά κλάδων των επιχειρήσεων προς συγχώνευση, θα πρέπει τα ακίνητα αυτά να χρησιμοποιούνται ήδη από την εισφέρουσα εταιρεία ως πάγια στοιχεία της για τις λειτουργικές ανάγκες της.

Στη συνέχεια της Ενότητας, ο κ. Κυριακόπουλος αναλύει **το φορολογικό πλαίσιο που ισχύει για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών**, όπως διαμορφώθηκε με το νόμο 3777/2009 που ενσωμάτωσε στο ελληνικό δίκαιο την Οδηγία 2005/56/ΕΚ. Ο κ. Κυριακόπουλος παρουσιάζει το πεδίο εφαρμογής του νέου νόμου και τα φορολογικά πλεονεκτήματα που αυτός εισάγει.

Όπως και σε προηγούμενα τεύχη, η **Ενότητα των Εταιρικών Νέων** ενημερώνει για τον πρόσφατο χειρισμό υποθέσεων από την Κελεμένης & Συνεργάτες, για τη συμμετοχή της εταιρείας σε διάφορες εκδηλώσεις και ημερίδες και για νέους συνεργάτες της.

Το παρόν Ενημερωτικό Δελτίο κλείνει με μια **ενδεικτική απαρίθμηση** πρόσφατων **δημοσιεύσεων των συνεργατών μας** για όσους εκ των αναγνωστών ενδιαφέρονται να λάβουν αντίτυπο.

Ηρώ Σταματάκη

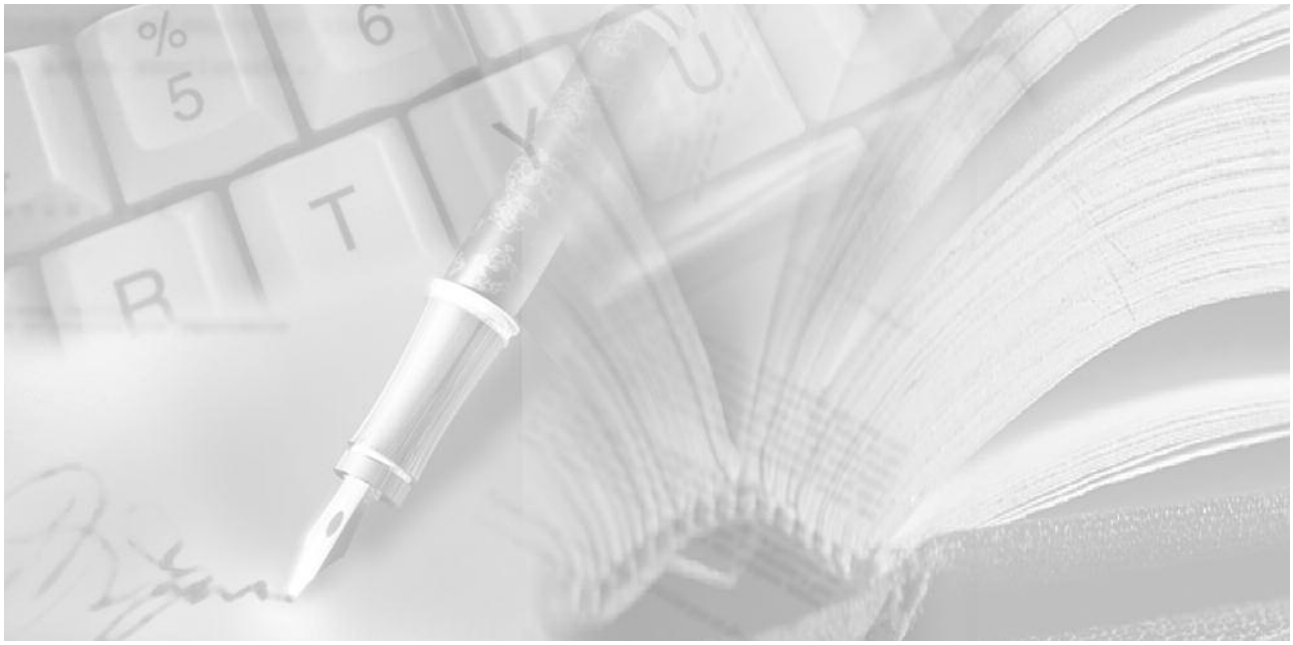

Επιμέλεια: Άσπα Λαπιώτη και Θένια Οικονόμου

ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Οδηγία 2009/102/ΕΚ σχετικά με τις μονοπρόσωπες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης

Κοινοτικές ρυθμίσεις για το πλαίσιο λειτουργίας των μονοπρόσωπων ΕΠΕ εισήγαγε η δωδέκατη Οδηγία 89/667/ΕΟΚ στον τομέα του δικαίου των εταιρειών. Οι επανειλημμένες τροποποιήσεις της κατέστησαν αναγκαία την κωδικοποίησή της, προκειμένου να αντιμετωπιστεί σε ενιαίο πλαίσιο η λειτουργία της μονοπρόσωπης εταιρείας περιορισμένης ευθύνης είτε αυτή κατέστη μονοπρόσωπη κατά τη σύστασή της είτε με τη συγκέντρωση όλων των μεριδίων σε ένα μόνο πρόσωπο σε χρόνο μεταγενέστερο από τη σύστασή της. Έτσι, εκδόθηκε το Σεπτέμβριο του 2009 η Οδηγία 2009/102/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 στον τομέα του δικαίου των εταιρειών.

Η Οδηγία επιδιώκει να αντιμετωπίσει τις ιδιαιτερότητες του θεσμού της μονοπρόσωπης εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, η οποία, αν και τυπικά κεφαλαιουχική (δηλ. απουσιάζει η προσωπική περιουσιακή ευθύνη του εταίρου για τα εταιρικά χρέη), προσιδιάζει πολύ περισσότερο σε προσωπική εταιρεία (όπου για τα εταιρικά χρέη ευθύνονται απεριόριστα και οι εταίροι). Τούτο δημιουργεί συνθήκες καταστρατήγησης του θεσμού της κεφαλαιουχικής μονοπρόσωπης εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, αφού είναι δυνατόν να χρησιμοποιείται ο εταιρικός μανδύας της σε περιπτώσεις όπου επιχειρηματίες επιλέγουν το συγκεκριμένο εταιρικό τύπο για να αποφευχθεί η προσωπική ευθύνη τους για τα επιχειρηματικά τους χρέη. Έτσι, η Οδηγία 2009/102/ΕΚ προβλέπει ότι τα κράτη - μέλη μπορούν να περιορίζουν την πρόσβαση στις μονοπρόσωπες ΕΠΕ ή να προβλέπουν την απεριόριστη ευθύνη του μοναδικού εταίρου με ειδικές διατάξεις και κυρώσεις. Μεταξύ των κανόνων αυτών περιλαμβάνονται αυξημένες υποχρεώσεις δημοσιότητας τόσο για την ταυτότητα όσο και για τις αποφάσεις και τη σύναψη συμβάσεων. Η εν λόγω Οδηγία εφαρμόζεται και στην περίπτωση που ένα κράτος μέλος επιτρέπει τη μονοπρόσωπη ανώνυμη εταιρεία. Ως γνωστόν, η ίδρυση μονοπρόσωπης ανώνυμης εταιρείας έχει καταστεί δυνατή και στην Ελλάδα με το νόμο 3604/2007.

Οδηγία 2009/101/ΕΚ περί συντονισμού των διατυπώσεων δημοσιότητας που απαιτούνται από τις κεφαλαιουχικές εταιρείες στα κράτη - μέλη για την προστασία τόσο των εταιρικών συμφερόντων όσο και των συμφερόντων τρίτων

Εξαιτίας των πολλαπλών τροποποιήσεων της πρώτης Οδηγίας 68/151/ΕΟΚ του Συμβουλίου περί του συντονισμού των διατυπώσεων δημοσιότητας στις οποίες υποχρεούνται να προβαίνουν οι κεφαλαιουχικές, κατά κύριο λόγο, εταιρείες για την προστασία τόσο των εταιρικών συμφερόντων όσο και των συμφερόντων τρίτων, κατέστη σκόπιμη η κωδικοποίησή της. Έτσι, με σκοπό κυρίως την προστασία των συμφερόντων των τρίτων και τη διευκόλυνση της διασυνοριακής πρόσβασης στα βασικότερα εταιρικά στοιχεία επιχειρείται με την Οδηγία ο συντονισμός των εθνικών διατάξεων που κατ' ελάχιστο διασφαλίζουν τη δημοσιότητα των βασικών εταιρικών στοιχείων και εγγράφων. Περαιτέρω, προβλέπεται η υποχρέωση τήρησης φακέλου, κατά περίπτωση, σε κεντρικό μητρώο ή σε εμπορικό μητρώο ή σε μητρώο εταιρειών, στο οποίο καταχωρούνται είτε εγχάρτως είτε ηλεκτρονικά όλες οι δημοσιευτέες πράξεις. Η Οδηγία προβλέπει ότι σε περίπτωση αθέτησης των ανωτέρω υποχρεώσεων οι εκπρόσωποι της εταιρείας ευθύνονται ατομικά. Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 12 και 13 της Οδηγίας περιορίστηκαν οι περιπτώσεις ακυρότητας της ίδρυσης της εταιρείας, όπως και το αναδρομικό αποτέλεσμα της κήρυξης της ακυρότητάς της και περιορίστηκε η προθεσμία άσκησης τριτανακοπής σε έξι μήνες από τη δημοσίευση της δικαστικής απόφασης που κηρύσσει την ακυρότητα. Για την Ελλάδα, οι εταιρείες που διέπονται από τις ρυθμίσεις της Οδηγίας είναι η ανώνυμη εταιρεία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και η (εξαιρετικά σπάνια στην πράξη) ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία.

Υπουργική Απόφαση που τροποποιεί την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) «Κανονισμός ημερήσιων και εβδομαδιαίων νομαρχιακών και τοπικών εφημερίδων που έχουν τη δυνατότητα δημοσίευσης προσκλήσεων Γενικών Συνελεύσεων ΑΕ και Ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ»

Με την υπ' αριθμόν 206/03.09.2009 Απόφαση, η οποία τροποποιεί και συμπληρώνει την υπ' αριθμόν 16384/01.07.2009 ΚΥΑ, οι Υπουργοί Εσωτερικών και Ανάπτυξης χορήγησαν σε τρεις (3) ακόμη ημερήσιες νομαρχιακές εφημερίδες, καθώς και σε τρεις (3) επιπλέον εβδομαδιαίες νομαρχιακές εφημερίδες και μία (1) ακόμη εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα, τη δυνατότητα δημοσίευσης προσκλήσεων Γενικών Συνελεύσεων ΑΕ και Ισολογισμών ΑΕ και ΕΠΕ.

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Νέα Οδηγία σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγιεινής στη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζομένους

Η Οδηγία 2009/104/ΕΚ αποτελεί τη δεύτερη ειδική Οδηγία που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 16 παράγραφος 1 της Οδηγίας 89/391/ΕΟΚ (το άρθρο 16 προβλέπει την έκδοση ειδικών Οδηγιών, ύστερα από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για θέματα ασφάλειας και υγιεινής των εργαζομένων). Οι διατάξεις της Οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εξακολουθούν να εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των πιο περιοριστικών και ειδικών διατάξεων της νεοεκδοθείσας Οδηγίας 2009/104/ΕΚ. Η τελευταία ορίζει τις προδιαγραφές για τη διασφάλιση του ελάχιστου επιπέδου ασφάλειας και υγιεινής κατά τη χρήση εξοπλισμού εργασίας.

Ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η καταλληλότητα του εξοπλισμού εργασίας. Κατά την επιλογή του εξοπλισμού εργασίας που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί στην επιχείρησή του, ο εργοδότης απαιτείται να λαμβάνει υπόψη όλα τα χαρακτηριστικά και τις συνθήκες της εργασίας, η οποία διενεργείται με τον εξοπλισμό, καθώς και τους υφιστάμενους κατά τη λειτουργία ή την εγκατάσταση κινδύνους και τους κινδύνους που ενδεχομένως να προκύψουν κατά τη χρήση του εξοπλισμού. Ο εργοδότης οφείλει να προμηθεύεται ή να χρησιμοποιεί εξοπλισμό εργασίας που να ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές που θέτει η κοινοτική νομοθεσία. Όταν λόγω ειδικών συνθηκών (π.χ. εξαιρετική επικινδυνότητα του εξοπλισμού εργασίας) δεν είναι δυνατόν να εξασφαλιστεί πλήρως η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων κατά τη χρησιμοποίηση του εξοπλισμού, ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να περιορίσει αυτούς τους κινδύνους στο ελάχιστο δυνατό. Η εγκατάσταση των εξοπλισμών εργασίας υπόκειται τόσο σε αρχικό έλεγχο όσο και σε μεταγενέστερο έλεγχο (π.χ. λόγω συναρμολόγησης τους ή μετατόπισής τους σε νέο τόπο ή σε νέα θέση), έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή εγκατάσταση και η καλή λειτουργία τους. Η μέριμνα του εργοδότη για τη διατήρηση της καλής κατάστασης του εξοπλισμού εργασίας προβλέπεται ρητά στην εν λόγω Οδηγία (άρθρο 5 παράγραφος 2). Σε κάθε περίπτωση, ο εργοδότης υποχρεούται να διενεργεί περιοδικούς και έκτακτους ελέγχους και να προβαίνει στις απαιτούμενες διαδικασίες συντήρησης. Όταν ο εξοπλισμός εργασίας χρησιμοποιείται εκτός της επιχείρησης, ειδικό πιστοποιητικό ελέγχου συνοδεύει τον κάθε έλεγχο. Στην περίπτωση που ο εξοπλισμός εργασίας παρουσιάζει ειδικό κίνδυνο για την ασφάλεια ή την υγεία των εργαζομένων, ο εργοδότης οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα, ώστε ο εξοπλισμός αυτός να χρησιμοποιείται μόνο από τους εργαζομένους που διαθέτουν ειδική κατάρτιση για τη χρήση του. Η διάταξη των εργαζομένων στο χώρο εργασίας κατά τη χρήση του εξοπλισμού και οι αρχές της εργονομίας λαμβάνονται υπόψη από τον εργοδότη κατά την εφαρμογή των ελάχιστων προδιαγραφών ασφάλειας. Ο εργοδότης υποχρεούται να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα, ώστε οι εργαζόμενοι στους οποίους έχει ανατεθεί η χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας να έχουν την απαιτούμενη ειδική ή γενική εκπαίδευση και να γνωρίζουν τους κινδύνους που ενέχει η χρησιμοποίηση του εξοπλισμού. Στο παράρτημα της Οδηγίας καταγράφονται ειδικότερα μέτρα που πρέπει να λαμβάνει ο εργοδότης σχετικά με τα συστήματα χειρισμού του εξοπλισμού εργασίας και κατάλληλα προστατευτικά μέτρα με τα οποία πρέπει αυτός να είναι εφοδιασμένος.

Απόφαση του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) για την κατάρτιση Ειδικού Προγράμματος Ολοκληρωμένης Παρέμβασης για τους 800 πρώην εργαζομένους στις επιχειρήσεις «ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε.Γ.Α», «ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ Α.Ε.Α.Ζ.», «Γ.Η. ΣΚΟΥΡΤΗΣ Α.Ε.Γ.Α», «ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ Α.Ε.Ε.Γ.Α» (GENERAL UNION), «ΓΕΝΙΚΗ ΠΙΣΤΗ Α.Ε.Ε.Γ.Α.», (GENERAL TRUST) και «ΕΟΣ Α.Ε.Α.Ζ»

Η απόφαση υπ' αριθμόν Β147309/26.11.2009 του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΑΕΔ προβλέπει την υλοποίηση προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και προγράμματος επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση των πρώην εργαζομένων στις ανωτέρω πέντε ασφαλιστικές εταιρείες. Περαιτέρω, καθορίζει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία υπαγωγής στο εν λόγω πρόγραμμα, το ποσό της επιχορήγησης για κάθε ημέρα πλήρους απασχόλησης και τη διάρκεια επιχορήγησης (36 μήνες) με δυνατότητα επιμήκυνσης του χρόνου κατά τριάντα (30) ημέρες. Η απόφαση προβλέπει τη διακοπή επιχορήγησης σε περίπτωση παράβασης των προϋποθέσεων, καθώς και σύστημα παρακολούθησης, ελέγχου και διαχείρισης του προγράμματος από την αρμόδια Υπηρεσία του ΟΑΕΔ . Επιπλέον, προβλέπεται και η κατάρτιση ειδικού προγράμματος για επιχορήγηση πενήντα (50) νέων ελευθέρων επαγγελματιών - ανέργων που προέρχονται από τις ανωτέρω επιχειρήσεις προκειμένου να προωθηθούν οι άνεργοι, πρώην εργαζόμενοι, στην απασχόληση μέσω της οικονομικής ενίσχυσης

επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.

Υπουργική Απόφαση για τα δικαιολογητικά και διαδικασία έκδοσης αδειών εργασίας προσωπικού ασφαλείας (security)

Η υπ΄ αριθμόν 101/08.09.2009 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών αναφέρεται στα απαιτούμενα δικαιολογητικά και τη διαδικασία χορήγησης άδειας του προσωπικού ασφαλείας Ιδιωτικών Επιχειρήσεων Παροχής Υπηρεσιών Ασφαλείας. Οι χορηγούμενες άδειες καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο που τηρείται στην αρμόδια Υποδιεύθυνση ή το Τμήμα Ασφάλειας, ή, ελλείψει αυτών, στο αστυνομικό τμήμα του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου. Περαιτέρω, ρυθμίζεται η δυνατότητα προσφυγής του ενδιαφερομένου ενώπιον του οικείου Γενικού Αστυνομικού Διευθυντή κατά της απόρριψης του αιτήματος χορήγησης της ανωτέρω άδειας εντός δέκα (10) ημερών από την κοινοποίησή της και η ανανέωση των χορηγηθεισών αδειών το αργότερο ένα (1) μήνα πριν από τη λήξη της πενταετούς ισχύος τους.

ΔΙΚΑΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Περιβαλλοντική ευθύνη για την πρόληψη και την αποκατάσταση των ζημιών στο περιβάλλον

Το προεδρικό διάταγμα 148/2009 μετέφερε στο εθνικό δίκαιο την Οδηγία 35/2004 για την ευθύνη σχετικά με περιβαλλοντικές ζημίες που προκαλούνται κατά την άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων. Η Οδηγία δεν θίγει τα δικαιώματα αποζημίωσης για συνήθεις ζημίες, τα οποία προβλέπονται σε διεθνείς συμφωνίες περί αστικής ευθύνης, αλλά επιδιώκει να διαμορφώσει ένα πλαίσιο για την περιβαλλοντική ευθύνη βάσει της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει». Κατ' εφαρμογή της Οδηγίας, το προεδρικό διάταγμα εφαρμόζεται σε περιβαλλοντική ζημία ή άμεση απειλή τέτοιας ζημίας λόγω ρύπανσης διάχυτου χαρακτήρα και υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ζημίας και των δραστηριοτήτων που φέρονται να προκάλεσαν τη ρύπανση. Η θέσπιση περιβαλλοντικής ευθύνης οριοθετείται από μέτρα, όρους και διαδικασίες, έτσι ώστε κάθε φορέας εκμετάλλευσης, που η δραστηριότητά του προκάλεσε περιβαλλοντική ζημία ή άμεση απειλή περιβαλλοντικής ζημίας, να είναι καταρχήν οικονομικά υπεύθυνος για τη λήψη των απαραίτητων μέτρων πρόληψης ή ακόμα και αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας. Αρμόδια αρχή για την εποπτεία εφαρμογής του εν λόγω προεδρικού διατάγματος και για το συντονισμό ενεργειών σε περίπτωση παραβίασής του, είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος (πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ). Κατά το προεδρικό διάταγμα, οι φορείς εκμετάλλευσης έχουν υποχρέωση να υιοθετούν και να εφαρμόζουν τα προβλεπόμενα στο διάταγμα μέτρα πρόληψης και αποκατάστασης της περιβαλλοντικής ζημίας. Στην περίπτωση της άμεσης απειλής πρόκλησης ζημίας, υποχρεούνται να ενημερώνουν την αρμόδια αρχή για την υπάρχουσα κατάσταση και να αναλαμβάνουν τις σχετικές δαπάνες, ανεξάρτητα από το ύψος τους, όταν προκύπτει ευθύνη τους για την εν λόγω ζημία. Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα, ο φορέας της εκμετάλλευσης επιβαρύνεται με όλες τις δαπάνες των δράσεων πρόληψης και αποκατάστασης οποιασδήποτε ζημίας προκαλείται από δική του υπαιτιότητα. Ο φορέας απαλλάσσεται από την υποχρέωση καταβολής δαπανών για τις δράσεις πρόληψης ή αποκατάστασης, εάν αποδείξει ότι η περιβαλλοντική ζημία ή η άμεση απειλή τέτοιας ζημίας ανάγεται σε πράξη ή παράλειψη τρίτου ή επήλθε παρά τα ληφθέντα μέτρα ασφαλείας ή οφείλεται σε συμμόρφωση του φορέα σε εντολή ή διαταγή δημόσιας αρχής και σε κάθε περίπτωση δεν οφείλεται σε δόλο ή σε αμέλειά του. Στους φορείς εκμετάλλευσης που παραβαίνουν τις διατάξεις του διατάγματος επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 30 του νόμου 1650/1986.

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Υπουργική Απόφαση για την εκχώρηση αρμοδιοτήτων διαχείρισης στην Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε Α.Ε. στο πλαίσιο υλοποίησης του ΕΣΠΑ

Η υπ΄ αριθμόν 111/02.10.2009 Απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης αναφέρεται στην Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε Α.Ε. ως φορέα στον οποίο εκχωρούνται οι αρμοδιότητες διαχείρισης για κατηγορίες πράξεων επιδότησης κόστους δανεισμού και χρηματοδοτικής μίσθωσης προς μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις και άλλων συναφών δραστηριοτήτων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ). Ειδικότερα, αναφέρεται στις αρμοδιότητες που ασκεί η Τ.Ε.Μ.Π.Μ.Ε Α.Ε ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης, και αναλύονται οι υποχρεώσεις αυτής, μεταξύ των οποίων είναι και η συνεργασία της με την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» και την Ειδική Υπηρεσία θεσμικής υποστήριξης για την έκδοση σχετικών κανονιστικών αποφάσεων.

ΔΙΚΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ

Απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για τη χορήγηση και ανάκληση της άδειας λειτουρ-

γίας διαχειριστή συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού

Με την υπ΄ αριθμόν 5237/2009 απόφασή του, η οποία εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 73 παράγραφος 3 του νόμου 3606/2007 (Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και άλλες διατάξεις), το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς εξειδικεύει τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία και καθορίζει τους ειδικότερους όρους, για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας διαχειριστή συστήματος κεντρικού αντισυμβαλλομένου, εκκαθάρισης και διακανονισμού («Σύστημα») στο πλαίσιο χρηματοπιστωτικών συναλλαγών. Η απόφαση προβλέπει τη σύνταξη εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας από την ανώνυμη εταιρεία – διαχειριστή του Συστήματος, η οποία θεσπίζει και εφαρμόζει κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για τον εντοπισμό και τη διαχείριση των κινδύνων που συνδέονται με το υπό διαχείριση Σύστημα. Η απόφαση προβλέπει ακόμη τη λειτουργία εσωτερικού ελέγχου από το διαχειριστή του Συστήματος.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Απόφαση της Επιτροπής Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠΕΙΑ) για την πρόληψη χρησιμοποίησης χρηματοπιστωτικών συστημάτων και ασφαλιστικών εταιρειών για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

Η υπ΄ αριθμόν 148/2009 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΠΕΙΑ αφορά στις ελληνικές ασφαλιστικές εταιρείες και τα εν Ελλάδι υποκαταστήματα αλλοδαπών ασφαλιστικών εταιρειών, τους ανεξάρτητους ασφαλιστικούς διαμεσολαβητές και τα διευθυντικά στελέχη, τους υπαλλήλους και κάθε άλλο πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες για λογαριασμό των ασφαλιστικών εταιρειών. Ειδικότερα, ρυθμίζονται οι περιπτώσεις και ο χρόνος κατά τον οποίο εφαρμόζονται τα μέτρα δέουσας επιμέλειας των ασφαλιστικών εταιρειών προς τον πελάτη αναφορικά με την πρόληψη χρησιμοποίησης χρηματοπιστωτικών συστημάτων και ασφαλιστικών εταιρειών για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Παράλληλα, παρατίθενται τα μέτρα της συνήθους δέουσας επιμέλειας που πρέπει να επιδεικνύουν καταρχήν οι ασφαλιστικές εταιρείες. Επίσης, προβλέπονται περιπτώσεις απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας, κατ' εξαίρεση των διαδικασιών της συνήθους δέουσας επιμέλειας.

Επιμέλεια: Όλγα Σαρλάκη και Νίκος Σεβαστάκης

1. ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Για τη νόμιμη απόλυση μισθωτού στον ιδιωτικό τομέα πρέπει να εφαρμόζονται από τον εργοδότη αντικειμενικά κριτήρια [Άρειος Πάγος 101/2009]

Το Β2 Τμήμα του Αρείου Πάγου έκανε δεκτή αίτηση αναίρεσης απολυθέντος υπαλλήλου, διότι η καταγγελία της σύμβασης εργασίας της για οικονομοτεχνικούς λόγους δεν ήταν επαρκώς εμπεριστατωμένη ως προς την αιτιολογία της. Η απολυθείσα υπάλληλος εργαζόταν σε εκδοτική επιχείρηση και απολύθηκε χωρίς, όπως ισχυρίσθηκε, να τηρηθούν ορθά οι οικονομοτεχνικοί λόγοι που επικαλέσθηκε η εταιρεία για την καταγγελία της σύμβασης εργασίας της. Οι οικονομοτεχνικοί λόγοι εντάσσονταν στη στρατηγική της εταιρείας για περικοπή του προσωπικού της προς αντιμετώπιση της οικονομικής δυσπραγίας της.

Ο Άρειος Πάγος αποφάνθηκε ότι η απόλυση εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα για οικονομοτεχνικούς λόγους πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και ο εργαζόμενος που πρόκειται να απολυθεί πρέπει να επιλέγεται αντί κάποιου άλλου σύμφωνα με τους κανόνες της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών. Η απόφαση ορίζει ειδικότερα ότι ο εργοδότης οφείλει να κάνει την επιλογή αυτού που θα απολύσει μεταξύ των εργαζομένων που ανήκουν στην ίδια ειδικότητα και κατηγορία και διαθέτουν τα ίδια επαγγελματικά προσόντα, την ίδια υπηρεσιακή απόδοση και τις ίδιες ικανότητες. Η επιλογή αυτού που θα απολυθεί πρέπει να γίνει με γνώμονα τα κριτήρια της αρχαιότητας του εργαζομένου (δηλ. απασχόληση στον ίδιο εργοδότη χωρίς να συνυπολογίζεται προϋπηρεσία σε προηγούμενο), της οικογενειακής κατάστασής του, της αποδοτικότητάς του, της δυνατότητας εξεύρεσης άλλης εργασίας ή ακόμη και της δυνατότητας να απασχοληθεί σε άλλη θέση εργασίας εντός της επιχείρησης, έστω και ιεραρχικά κατώτερη από αυτή που κατέχει, εφόσον πληροί τις προϋποθέσεις για να εργασθεί εκεί.

Επιπροσθέτως ο Άρειος Πάγος επανέλαβε, όπως έχει πράξει και στο παρελθόν, ότι κατά το άρθρο 669 του Αστικού Κώδικα η καταγγελία της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου είναι αναιτιώδης μονομερής δικαιοπραξία και αποτελεί δικαίωμα του μισθωτού και του εργοδότη. Η άσκηση όμως του δικαιώματος αυτού από την πλευρά του εργοδότη δεν έχει απεριόριστη λειτουργία και υπόκειται στους όρους του άρθρου 281 του Αστικού Κώδικα περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος. Επομένως, εάν η καταγγελία πραγματοποιήθηκε με καταχρηστικό τρόπο, τότε είναι άκυρη και θεωρείται ως μη γενόμενη. Σε αυτή την περίπτωση, ο εργοδότης είναι υποχρεωμένος να δεχθεί τις υπηρεσίες του μισθωτού και εάν καταστεί υπερήμερος να καταβάλει τους μισθούς του εργαζόμενου κατά τα άρθρα 648 και 656 του Αστικού Κώδικα.

Καταβολή αμοιβής για οκτάωρη απασχόληση σε εργαζόμενους νοσηλευτικών ιδρυμάτων με νόμιμο ωράριο απασχόλησης μικρότερο του οκταώρου (Ολομέλεια Αρείου Πάγου 15/2009)

Η εν λόγω απόφαση πραγματεύεται το ζήτημα της καταβολής πρόσθετης αμοιβής για δύο ακόμη ώρες στους εργαζόμενους σε νοσηλευτικά ιδρύματα, οι οποίοι απασχολούνται, βάσει του νομίμου ωραρίου τους, για μικρότερο αριθμό ωρών (εν προκειμένω έξι ώρες). Η δικαστική διένεξη αφορούσε στο αίτημα ενός πρώην εργαζόμενου στο νοσοκομείο «ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ» για καταβολή πρόσθετης αμοιβής βάσει του νόμου 201/1975, ο οποίος προβλέπει την καταβολή πρόσθετων αμοιβών στους εργαζόμενους σε νοσηλευτικά ιδρύματα. Πιο συγκεκριμένα, η δυνατότητα καταβολής πρόσθετης παροχής στους εργαζόμενους νοσηλευτικών ιδρυμάτων προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 3 του νόμου 201/1975 και εισάγει ένα οικονομικό κίνητρο προσέλκυσής τους, δεδομένων των δύσκολων συνθηκών εργασίας και των χαμηλών αποδοχών στα νοσηλευτήρια. Ο Άρειος Πάγος έκρινε ότι οι δικαιούχοι της πρόσθετης αμοιβής ήταν όσοι υπάγονταν στο νόμιμο ωράριο, το οποίο κατά το χρόνο εκείνο, σύμφωνα με το νόμο 201/1975, ήταν 8 ώρες ημερησίως. Το γεγονός ότι μεταγενέστερα το νόμιμο ωράριο των εργαζομένων σε νοσηλευτικά ιδρύματα μειώθηκε από 8 ώρες σε 6 δεν καταργεί το δικαίωμα των εργαζομένων στη λήψη πρόσθετης αμοιβής. Άλλωστε, στην απόφαση γίνεται μνεία στη μη επιδοματική φύση της παροχής, αφού αυτή αποτελεί κομμάτι των νόμιμων αποδοχών και δεν καταργήθηκε με το άρθρο 19 του νόμου 1505/1984.

2. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Δύο γνωμοδοτήσεις του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου αποσαφηνίζουν το αντικείμενο προστασίας του άρθρου 19 του Συντάγματος για το απόρρητο της επικοινωνίας (Γνωμοδοτήσεις 9/2009 της 29.6.2009 και 12/2009 της 29.9.2009)

Δύο πρόσφατες γνωμοδοτήσεις του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου πραγματεύονται το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19 του Συντάγματος για το απόρρητο της επικοινωνίας. Αφετηρία ήταν το ερώτημα που έθεσε το Τμήμα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής σχετικά με τη νομιμότητα των αιτημάτων εισαγγελικών, ανακριτικών και προανακριτικών αρχών προς τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (σταθερής και κινητής τηλεφωνίας, επικοινωνίας μέσω διαδικτύου – Internet) να τους χορηγούν στοιχεία εντοπισμού της ταυτότητας προσώπων που ενεργούν τηλεφωνικές κλήσεις ή αποστέλλουν μηνύματα εξυβριστικού, δυσφημιστικού, απειλητικού ή άλλου εγκληματικού χαρακτήρα προς τον εγκαλούντα, μηνυτή (κακόβουλες κλήσεις). Με την υπ' αριθμόν 9/2009 γνωμοδότησή του, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου αποφάνθηκε ότι δεν υφίσταται θέμα συνταγματικής προστασίας του απορρήτου της επικοινωνίας σε τέτοιες περιπτώσεις, αφού το απόρρητο της επικοινωνίας προστατεύει τη μυστικότητα του περιεχομένου αυτής και όχι τα στοιχεία της ταυτότητας των προσώπων που λαμβάνουν μέρος. Στην επικοινωνία μάλιστα μέσω διαδικτύου, η μυστικότητα δεν μπορεί εκ των πραγμάτων να τηρηθεί. Κι αυτό γιατί, μεταξύ άλλων, το διαδίκτυο αποτελεί χώρο ελεύθερης και δημόσιας έκφρασης, στον οποίο αυτός που συμμετέχει δεν επιδιώκει καταρχήν να τηρηθεί μυστική η ταυτότητά του.

Στην ανωτέρω γνωμοδότηση γίνεται, χάριν παραδείγματος, μνεία στο υβριστικό περιεχόμενο μιας τηλεφωνικής ή διαδικτυακής επικοινωνίας και επισημαίνεται ότι η εφαρμογή του άρθρου 19 του Συντάγματος για το απόρρητο της επικοινωνίας θα στερούσε από το δέκτη της υβριστικής επίθεσης τη δυνατότητα έννομης προστασίας του. Η γνωμοδότηση καθορίζει τα όρια δράσης της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ). Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση, τα όρια αυτά δεν επεκτείνονται στον έλεγχο του σύννομου της απόφασης δικαστικών οργάνων περί άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, γιατί κάτι τέτοιο θα αποτελούσε υπέρβαση της δικαιοδοσίας της ΑΔΑΕ.

Η γνωμοδότηση 12/2009 είναι κατ' ουσίαν διευκρινιστική της πρώτης γνωμοδότησης και προέκυψε κατόπιν έγγραφου αιτήματος της ΑΔΑΕ. Έτσι, αποσαφηνίζει λεπτομερέστερα το περιεχόμενο του προστατευτέου αγαθού του άρθρου 19 του Συντάγματος και καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα με την πρώτη γνωμοδότηση. Παράλληλα, απορρίπτει τις αιτιάσεις της ΑΔΑΕ, οι οποίες εδράζονταν σε νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (υποθέσεις Malone κατά Ηνωμένου Βασιλείου και Copland κατά Ηνωμένου Βασιλείου) και του Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας. Ειδικότερα, η γνωμοδότηση επισημαίνει ότι η νομολογία την οποία επικαλείται η ΑΔΑΕ είναι αλυσιτελής. Κι αυτό, γιατί αφορά σε επεμβάσεις τρίτων σε ιδιωτικές επικοινωνίες μεταξύ άλλων προσώπων και όχι σε αποστολή κλήσεων και μηνυμάτων εγκληματικού περιεχομένου, για την οποία ο αποδέκτης αυτών των μηνυμάτων ή κλήσεων επιζητεί τη συνδρομή έννομης προστασίας.

3. ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Απόφαση του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου (ΑΕΔ) για κατάργηση της προσωποκράτησης για χρέη στο Δημόσιο

Η πρόσφατη απόφαση του ΑΕΔ της 02.12.2009 για την προσωποκράτηση για χρέη στο Δημόσιο αποτελεί νομολογιακό σταθμό και δίνει οριστική λύση σε ένα ζήτημα με σοβαρότατες νομικές και κοινωνικές προεκτάσεις. Η πρόσφατη διχογνωμία μεταξύ Αρείου Πάγου, που είχε αποφανθεί υπέρ της συνταγματικότητας του μέτρου για λόγους δημοσίου συμφέροντος, και του Συμβουλίου της Επικρατείας, που υποστήριξε την αντίθετη άποψη, οδήγησε την υπόθεση στο ΑΕΔ. Το τελευταίο έκρινε, με ψήφους 8 υπέρ και 5 κατά, ως αντισυνταγματικό το μέτρο της προσωποκράτησης για χρέη στο Δημόσιο.

Η απόφαση ορίζει ότι το μέτρο αντίκειται στο Σύνταγμα, διότι προσκρούει στη συνταγματική επιταγή του σεβασμού της ανθρώπινης αξίας και συνεπώς της ελευθερίας του ατόμου. Αξίζει να σημειωθεί ότι η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, υπέρ

της οποίας τάχθηκε το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο, επέκτεινε τον αντισυνταγματικό χαρακτήρα της προσωποκράτησης εκτός από χρέη προς το Δημόσιο και για ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το ΙΚΑ και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Ειδικότερα, το ΑΕΔ αποφάνθηκε ότι το επαχθές αυτό μέτρο αποτελεί μέτρο καταναγκασμού όχι επί της περιουσίας του οφειλέτη, αλλά επί του ίδιου του προσώπου του οφειλέτη, προκειμένου αυτός να εξαναγκαστεί στην καταβολή, με κάθε μέσο, του οφειλόμενου ποσού. Έτσι, ως μέτρο στερητικό της ελευθερίας είναι «συνταγματικώς ανεπίτρεπτο» και αντίθετο στα άρθρα 2 και 5 του Συντάγματος, τα οποία επιτάσσουν, ως πρωταρχική υποχρέωση της πολιτείας, το σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου, πυρήνας της οποίας είναι η προσωπική ελευθερία. Κι αυτό, γιατί η προσωποκράτηση διαφέρει από άλλα μέσα εκτέλεσης, όπως είναι η κατάσχεση, η οποία συνιστά άμεση επέμβαση του Δημοσίου στην περιουσία του οφειλέτη και όχι μέτρο προσωπικού καταναγκασμού. Η επιχειρηματολογία του Αρείου Πάγου, που απορρίφθηκε από το ΑΕΔ και προσέδιδε συνταγματικό έρεισμα στη προσωποκράτηση, επικαλείτο την προάσπιση του δημόσιου συμφέροντος για την έγκαιρη είσπραξη των δημοσίων εσόδων.

4. ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Αύξηση κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας αντίθετη στο Κοινοτικό Δίκαιο - Μέτοχοι που νομιμοποιούνται να ασκήσουν αξιώσεις [Ολομέλεια Αρείου Πάγου 16/2009]

Με την εν λόγω απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου αποσαφηνίστηκε κατά κύριο λόγο το δικαίωμα αποζημίωσης μετόχου κατόπιν αύξησης μετοχικού κεφαλαίου σε ελληνική ανώνυμη εταιρεία, υπαχθείσα στο καθεστώς του νόμου 1386/1983 για τον Οργανισμό Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΟΑΕ). Ο ΟΑΕ αναλάμβανε τη διοίκηση επιχειρήσεων που είχαν πτωχεύσει, είχαν υπέρογκα χρέη ή είχαν κηρύξει παύση πληρωμών και μπορούσε με απόφασή του, που εγκρινόταν από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας να αυξάνει το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας. Η ρύθμιση αυτή ήταν αντίθετη στην Οδηγία 77/91/ΕΟΚ, που ορίζει ότι κάθε αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου πρέπει να αποφασίζεται από τη γενική συνέλευση των μετόχων. Ωστόσο, νεότερη εθνική νομοθεσία (νόμος 2685/1999, άρθρο 28) προέβλεψε ότι οι μετοχές που προήλθαν από αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ΑΕ κατά το νόμο 1386/1983 είναι έγκυρες, αλλά οι παλαιοί μέτοχοι, που εθίγησαν από την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά τη διαδικασία του νόμου 1386/1983, έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν αγωγή αποζημίωσης κατά του Ελληνικού Δημοσίου.

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει αναγνωρίσει ότι αφού η Οδηγία 77/91/ΕΟΚ δεν προβλέπει κυρώσεις, στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου μπορεί να προβλέπεται είτε η πλήρης αποζημίωση των θιγομένων είτε η επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση. Για να ασκήσει αποζημίωση κατά του Ελληνικού Δημοσίου ο ενάγων μέτοχος της ΑΕ είναι υποχρεωμένος να έχει ο ίδιος αμφισβητήσει δικαστικώς την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου κατά τους όρους του νόμου 1386/1983. Ως εκ τούτου, δεν αρκεί η εμπρόθεσμη άσκηση ένδικων βοηθημάτων εκ μέρους άλλου μετόχου της ίδιας εταιρείας. Άλλωστε ο αποκλεισμός της υπαγωγής στη ρύθμιση του άρθρου 28 του νόμου 2685/1999 για τη δυνατότητα αποζημίωσης των μετόχων που δεν αμφισβήτησαν δικαστικά την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της ΑΕ κατά το νόμο 1386/1983, δεν προσκρούει ούτε στο Σύνταγμα ούτε στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ).

5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Προϋποθέσεις για τη διαδοχική ασφάλιση [Συμβούλιο της Επικρατείας (Τμήμα Α) 170/2009]

Το Συμβούλιο της Επικρατείας έκανε δεκτή αίτηση αναίρεσης που είχε υποβάλει το Ίδρυμα Κοινωνικής Ασφάλισης (ΙΚΑ) σχετικά με την υποχρέωση του οργανισμού να ενημερώνει τους ασφαλισμένους του εάν πληρούν τις προϋποθέσεις για να υπαχθούν στις διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης. Το δικαστήριο έκρινε ότι η διαδοχική ασφάλιση αποτελεί δικαίωμα του εργαζόμενου, για την ύπαρξη ή μη του οποίου ο ασφαλισμένος υποχρεούται να προβεί σε σχετικό ρητό αίτημα. Ειδικότερα, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι οι ασφαλιστικοί φορείς δεν έχουν υποχρέωση να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως εάν συντρέχουν οι όροι για τη διαδοχική ασφάλιση ενός εργαζομένου. Ο συνυπολογισμός του χρόνου ασφάλισης σε

άλλο ασφαλιστικό ταμείο τελεί υπό την ευθύνη του ενδιαφερομένου – ασφαλισμένου. Οι ασφαλιστικοί φορείς δεν βαρύνονται με υποχρέωση ενημέρωσης των ασφαλισμένων για την ύπαρξη δικαιώματος διαδοχικής ασφάλισης. Σύμφωνα με τον Αναγκαστικό Νόμο 1846/1951 (άρθρο 29), το ΙΚΑ πρέπει να εξετάσει αν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για τη χορήγηση σύνταξης από τον οργανισμό κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης (δηλαδή τα όρια ηλικίας και η συμπλήρωση συγκεκριμένου αριθμού ημερών ασφάλισης).

Η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ανέτρεψε τις αποφάσεις τόσο του Διοικητικού Πρωτοδικείο Αθηνών (απόφαση 10381/2003) όσο και του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών (απόφαση 3833/2005), οι οποίες είχαν κρίνει ότι το ΙΚΑ είχε την υποχρέωση να ενημερώσει τον ασφαλισμένο για την ύπαρξη διαδοχικής ασφάλισης. Μάλιστα, το Διοικητικό Εφετείο στήριξε την κρίση αυτή στο γεγονός ότι η μη ενημέρωση έχει ως αποτέλεσμα τη δυσμενή μετατόπιση του χρόνου της συνταξιοδότησης, κρίση ωστόσο που δεν έγινε τελικώς δεκτή από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

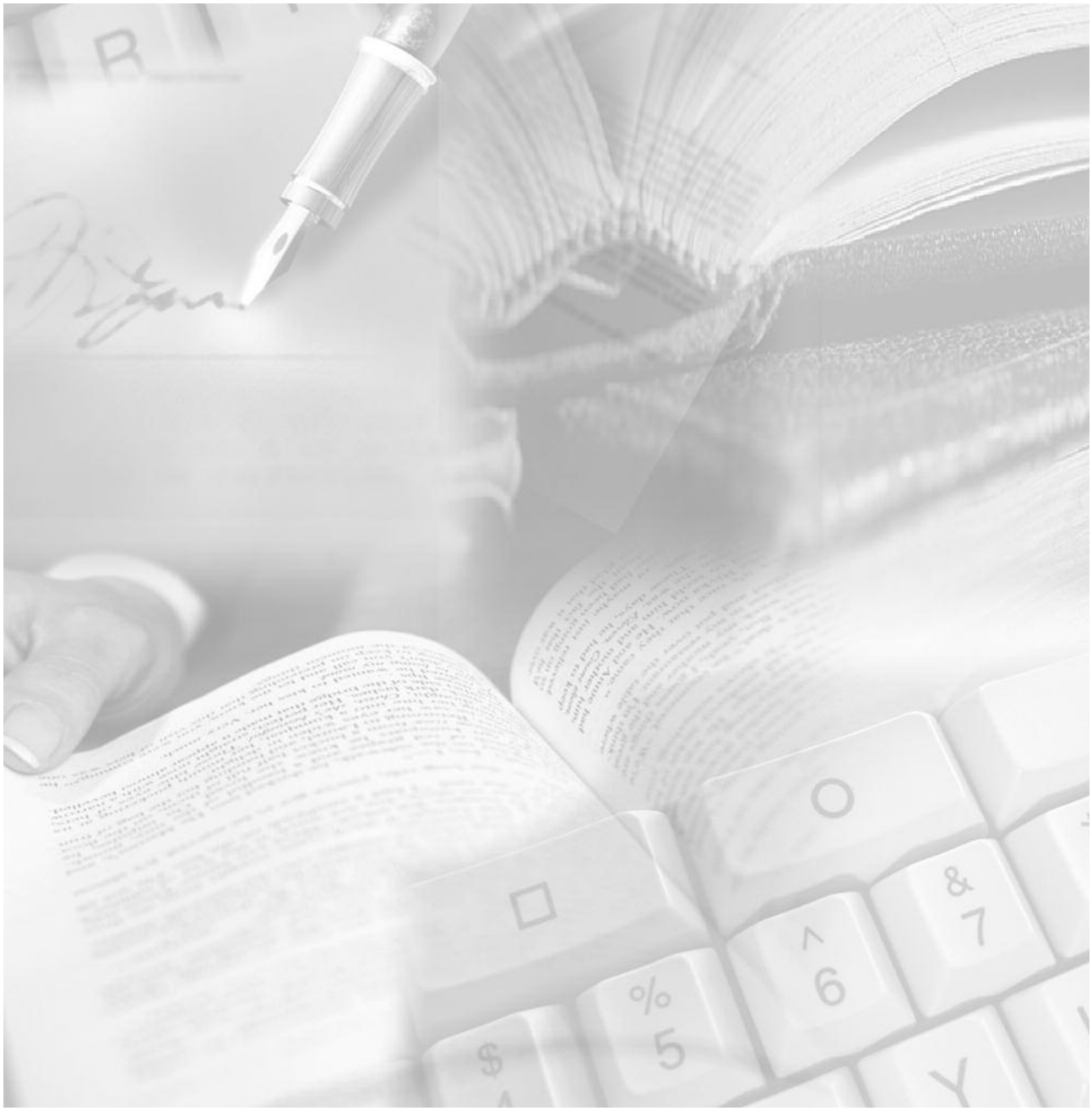

Η Ασφαλιστική Εκκαθάριση

Γιάννης Κελεμένης

Η ανάκληση των αδειών τεσσάρων ασφαλιστικών επιχειρήσεων από την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠΕΙΑ) τον περασμένο Σεπτέμβριο είχε μεγάλο αντίκτυπο στην ελληνική ασφαλιστική αγορά όχι μόνο λόγω των εκατοντάδων εργαζομένων που απασχολούνταν στις εν λόγω επιχειρήσεις, αλλά κυρίως λόγω των χιλιάδων ασφαλισμένων, τα συμφέροντα των οποίων έπληξε άμεσα.[1] Το παρόν σημείωμα δεν αφορά στους λόγους της ανάκλησης των αδειών,[2] αλλά στις συνέπειές της.

1. Η θέση της επιχείρησης υπό ασφαλιστική εκκαθάριση

Με το άρθρο 12α του νομοθετικού διατάγματος 400/1970 ορίζεται ότι το στάδιο της ασφαλιστικής εκκαθάρισης επέρχεται τόσο στην περίπτωση ανάκλησης της άδειας ασφαλιστικής επιχείρησης για παράβαση νόμου,[3] όσο και στην περίπτωση λύσης της ασφαλιστικής επιχείρησης στην οποία απαγορεύθηκε η ελεύθερη διάθεση των περιουσιακών στοιχείων της.[4] Στις περιπτώσεις αυτές η ΕΠΕΙΑ διορίζει ως επόπτη πρόσωπο με ειδικές γνώσεις και πείρα σε θέματα λειτουργίας ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή πιστωτικών ιδρυμάτων. Η απόφαση της ΕΠΕΙΑ θα πρέπει να αναφέρει το εφαρμοστέο δίκαιο επί των διαδικασιών της εκκαθάρισης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αμέσως μετά την ανάκληση της άδειας, ο επόπτης προβαίνει σε σφράγιση και εν συνεχεία σε αποσφράγιση των κεντρικών γραφείων και των υποκαταστημάτων της επιχείρησης. Περαιτέρω, εντός τριών ημερών από την επίδοση του διορισμού του οφείλει να υποβάλει στο Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας της έδρας της επιχείρησης αίτηση διορισμού εκκαθαριστή, ο οποίος επιλέγεται από κατάλογο τουλάχιστον 30 προσώπων που καταρτίζεται και τηρείται από την ΕΠΕΙΑ.[5]

Ειδικά ως προς το χαρτοφυλάκιο ζωής ο Υπουργός Οικονομικών δύναται, κατόπιν σχετικής πρότασης της ΕΠΕΙΑ, να ορίζει επόπτη ειδικά για τα χαρτοφυλάκια ζωής, ο οποίος αναλαμβάνει την αναδιοργάνωση τους, αφού αυτά δεν υπόκεινται σε εκκαθάριση.[6] Σκοπός της αναδιοργάνωσης είναι η μετέπειτα ολική ή μερική μεταβίβαση των χαρτοφυλακίων με επιμέλεια του ειδικού αυτού επόπτη. Περαιτέρω, ορίζεται ότι με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να παρέχεται υπό προϋποθέσεις εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου υπέρ του αναδόχου της ασφαλιστικής επιχείρησης. Η εγγύηση αυτή αποτελεί κατά παρέκκλιση των άρθρων 8 και 17α του νομοθετικού διατάγματος 400/1970 στοιχείο επιλέξιμο τόσο για την ασφαλιστική τοποθέτηση όσο και για το περιθώριο φερεγγυότητας.[7]

[1] Κρίσιμο παραμένει το ζήτημα της ευθύνης των διαμεσολαβούντων στην ασφάλιση προσώπων, οι οποίοι, αν και ήταν σε θέση να προβλέψουν την επικείμενη ανάκληση των αδειών, παρέλειψαν να ενημερώσουν ως όφειλαν τους αιτούντες ασφάλιση.

[2] Κατά καιρούς προβάλλονται διάφορες αιτιάσεις, όπως η συστηματική υπο-αποθεματοποίηση των ελληνικών ασφαλιστικών επιχειρήσεων ή η ανασφάλεια δικαίου ως προς τις αξιώσεις των ζημιωθέντων από τροχαία ατυχήματα. Ήδη παρατηρείται ότι άλλες κοινοτικές χώρες θεσπίζουν ειδικούς κανόνες για τον αντικειμενικό προσδιορισμό της ζημίας σε περίπτωση τροχαίου ατυχήματος, προκειμένου οι ασφαλιστές να είναι σε θέση να προβαίνουν σε επαρκείς ασφαλιστικές προβλέψεις (π.χ. στην Ισπανία εφαρμόζεται το αποκαλούμενο “Baremo Obligatorio” για τον υπολογισμό της ζημίας).

[3] Εννοείται ελληνικής ή υποκαταστήματος αλλοδαπής (μη κοινοτικής) ασφαλιστικής επιχείρησης που υπόκειται σε εποπτεία από την ΕΠΕΙΑ. Και τούτο διότι οι κοινοτικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις που παρέχουν τις υπηρεσίες τους στην Ελλάδα είτε υπό καθεστώς ελεύθερης εγκατάστασης είτε υπό καθεστώς ελεύθερης παροχής υπηρεσιών υπόκεινται στους κανόνες εποπτείας του κράτους – μέλους όπου βρίσκεται η έδρα τους (εν προκειμένω της Ελλάδας).

[4] Εφόσον δεν έχει ανακληθεί η άδεια της επιχείρησης ή δεν έχει επιβληθεί η απαγόρευση διάθεσης των περιουσιακών της στοιχείων, ακολουθεί το στάδιο της τυπικής εκκαθάρισης των ανώνυμων εταιρειών. Εξάλλου, με το άρθρο 12α παράγραφος 9 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970 ορίζεται ότι ανεξάρτητα από την υπαγωγή της επιχείρησης στο καθεστώς της ασφαλιστικής εκκαθάρισης, η περάτωση των εκτός του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου εκκρεμών υποθέσεων συνεχίζεται κατά τις διατάξεις της κοινής εκκαθάρισης. Ρητά ορίζεται περαιτέρω με το άρθρο 12α του νομοθετικού διατάγματος 400/1970 ότι κατά το στάδιο αυτό και μέχρι την περάτωση της εκκαθάρισης η ασφαλιστική επιχείρηση δεν μπορεί να κηρυχθεί σε πτώχευση, καθότι η ασφαλιστική εκκαθάριση συνιστά ειδική διαδικασία κατά την οποία επιδιώκεται η συλλογική ικανοποίηση των δανειστών της ασφαλιστικής επιχείρησης, διαδικασία δηλ. που προσομοιάζει στον παραπλήσιο θεσμό της πτώχευσης, λαμβάνοντας όμως υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δανειστών της ασφαλιστικής επιχείρησης.

[5] Μέχρι το διορισμό του εκκαθαριστή ο επόπτης ασκεί όλες τις εξουσίες του εκκαθαριστή (άρθρο 12α παράγραφος 3 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970).

[6] Λόγος για τον οποίο άλλωστε ρητά ορίζεται από το νόμο ότι οι ασφαλίσεις ζωής δεν υπόκεινται σε αυτοδίκαιη λύση (άρθρο 3 παράγραφος 6 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970).

[7] Άρθρο 10 παράγραφος 4α του νομοθετικού διατάγματος 400/1970, το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 17 παράγραφος 1 του νόμου 3790/2009.

2. Συνέπειες της θέσης της εταιρείας σε ασφαλιστική εκκαθάριση

2.1. Η τύχη των ασφαλιστικών συμβάσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 6, του νομοθετικού διατάγματος 400/1970, τριάντα ημέρες μετά την οριστική ανάκληση της άδειας, θεωρούνται αυτοδίκαια λυθείσες όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις, πλην των ασφαλίσεων ζωής, εκτός κι αν εντός της ως άνω προθεσμίας εγκριθεί από την ΕΠΕΙΑ η αίτηση άλλης ασφαλιστικής επιχείρησης για την αναδοχή του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου. Ο λήπτης της ασφάλισης δικαιούται να αναζητήσει τα καταβληθέντα και μη δεδουλευμένα ασφάλιστρα[8] κατά τη διαδικασία της αναγγελίας, όπως περιγράφεται κατωτέρω, ενώ τυχόν καταβληθείσες νόμιμες προμήθειες προς διαμεσολαβούντες[9] στην ασφάλιση επιστρέφονται ή αναζητούνται από τον εκκαθαριστή.

Με την επιφύλαξη όσων αναλύονται κατωτέρω σχετικά με τις απαιτήσεις από εξαρτημένη εργασία, οι δικαιούχοι απαιτήσεων από ασφάλιση και οι καθολικοί και ειδικοί διάδοχοί τους έχουν προνόμιο στην ασφαλιστική τοποθέτηση.[10] Το προνόμιο αυτό προηγείται από κάθε άλλο γενικό ή ειδικό προνόμιο, εκτός από αυτό της αμοιβής και των εξόδων των οργάνων της ασφαλιστικής εκκαθάρισης που προηγούνται κατά την κατάταξή τους στον πίνακα διανομής.[11]

Ειδικά ως προς τον κλάδο της αστικής ευθύνης από ατυχήματα που προκαλούνται από χερσαία αυτοκίνητα οχήματα[12] το Επικουρικό Κεφάλαιο καλύπτει την αστική ευθύνη των ασφαλισμένων, εάν το ατύχημα συνέβη πριν από τις ανακλήσεις των αδειών λειτουργίας των παραπάνω ασφαλιστικών εταιρειών ή εάν συμβεί εντός χρονικού διαστήματος τριάντα (30) ημερών από τις ανακλήσεις των αδειών λειτουργίας.[13,14]

2.2. Η αναστολή των ατομικών διώξεων – εκκρεμείς δίκες

Για όσο χρόνο η επιχείρηση βρίσκεται σε ασφαλιστική εκκαθάριση αναστέλλεται κάθε αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος της και σε βάρος των ασφαλισμένων για αστική ευθύνη[15] μέχρι του ποσού για το οποίο ευθύνεται η επιχείρηση εις ολόκληρον. Αναστέλλονται επίσης και οι ατομικές διώξεις των δικαιούχων ασφαλίσματος κατά της επιχείρησης. Ο νόμος ορίζει, περαιτέρω, για λόγους που προφανώς οφείλονται στην ανάγκη για την ταχύρυθμη περάτωση της διαδικασίας της εκκαθάρισης, ότι εκκρεμείς δίκες κατά της υπό ασφαλιστική εκκαθάριση επιχείρησης συνεχίζονται κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου της περιφέρειας της έδρας της επιχείρησης, το οποίο δικάζει κατ' αποκλειστική αρμοδιότητα και ανεξαρτήτως ποσού.[16]

2.3. Σχέσεις εξαρτημένης εργασίας

Οι εργασιακές σχέσεις, για τις οποίες εφαρμοστέο δίκαιο είναι το ελληνικό, δεν λύονται αυτοδικαίως με τη θέση της επιχείρησης σε ασφαλιστική εκκαθάριση. Στην περίπτωση αυτή ο επόπτης ή ο εκκαθαριστής μπορεί να προβεί στην καταγγελία των σχετικών συμβάσεων, χωρίς να απαιτείται για το κύρος της καταγγελίας η καταβολή της κατά το νόμο προβλεπόμενης αποζημίωσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 1 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970, οι απαιτήσεις από

[8] Τα ασφάλιστρα δηλαδή που σύμφωνα με τους κανόνες της αναλογιστικής δεν έχουν αναλωθεί για την κάλυψη του κινδύνου μέχρι και την αυτοδίκαιη λύση των ασφαλιστικών συμβάσεων.

[9] Μεσίτες, πράκτορες, ασφαλιστικούς συμβούλους.

[10] Δηλαδή στα περιουσιακά στοιχεία που έχουν διατεθεί στην Ελλάδα ή σε οποιοδήποτε άλλο κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ελεύθερου Οικονομικού Χώρου με σκοπό τη διασφάλιση των συμφερόντων των δικαιούχων οποιασδήποτε παροχής από ασφαλιστική σύμβαση, σύμφωνα με το άρθρο 8 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970.

[11] Άρθρο 10 παράγραφος 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 12α παράγραφος 9 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970.

[12] Άρθρο 13 παράγραφος 1, υποπαράγραφος Α, περίπτωση 10 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970.

[13] Σύμφωνα με πάγια νομολογία, η ευθύνη του Επικουρικού Κεφαλαίου έχει επικουρικό χαρακτήρα με την έννοια ότι στο μέτρο που ο παθών και γενικά ο δικαιούχος από τη διαπραχθείσα αδικοπραξία δικαιούται να καλύψει τη ζημία του από ασφαλιστικό ταμείο ή άλλο οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης επέρχεται ισόποση απαλλαγή του Επικουρικού Κεφαλαίου. Τούτο πρακτικά συνεπάγεται ότι ο ασφαλισμένος, σε περίπτωση ανάκλησης της άδειας της ασφαλιστικής επιχείρησης, θα υποχρεωθεί να καταβάλει εξ ιδίων όσα αξιώσει ο φορέας κοινωνικής ασφάλισης.

[14] Μετά τη θέση σε ισχύ του νόμου 2919/2001 και τις αλλαγές που αυτός επέφερε στο νομοθετικό διάταγμα 400/1970, το Επικουρικό Κεφάλαιο αποκτά άμεσα και αυτοδίκαια το δικαίωμα της διοίκησης και διάθεσης όλων των περιουσιακών στοιχείων που έχουν τεθεί σε ασφαλιστική τοποθέτηση αστικής ευθύνης από χερσαία αυτοκίνητα οχήματα, χωρίς να απαιτείται από το νόμο η έκδοση απόφασης περί αποδέσμευσης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων. Το Επικουρικό Κεφάλαιο οφείλει κατά την εκποίηση των περιουσιακών στοιχείων που αντικρίζουν τα τεχνικά αποθέματα του εν λόγω κλάδου να καταβάλει, κατ' άρθρο 10 παράγραφος 8 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970, στα όργανα της ασφαλιστικής εκκαθάρισης το ποσό που αντιστοιχεί στην αναλογική συμμετοχή του στην ικανοποίηση των προνομιακών απαιτήσεων των εργαζομένων και στα έξοδα της εκκαθάρισης, όπως αυτή η αναλογία υπολογίζεται στο νόμο.

[15] Κατάσχεση ασφαλιστικής τοποθέτησης στα χέρια της ασφαλιστικής επιχείρησης ή τρίτου επιτρέπεται μόνον υπέρ των δικαιούχων απαιτήσεων από ασφάλιση κατά το άρθρο 10 παράγραφος 1 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970 με βάση τελεσίδικη δικαστική απόφαση ή (εκτελεστή) απόφαση διαιτητικού δικαστηρίου (άρθρο 10 παράγραφος 2 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970).

[16] Άρθρο 12α παράγραφος 6 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970.

σχέση εξαρτημένης εργασίας, εκτός των απαιτήσεων προσώπων που ασκούν τη διοίκηση και διαχείριση της ασφαλιστικής επιχείρησης,[17] έχουν προνόμιο επί του συνόλου της περιουσίας της ασφαλιστικής επιχείρησης, δηλαδή και επί των ασφαλιστικών τοποθετήσεων για τις οποίες ισχύει το προνόμιο των δικαιούχων ασφαλίσματος, εξαιρουμένων των εξόδων εκκαθάρισης και των μαθηματικών αποθεμάτων που υπάγονται στην κατηγορία τεχνικών αποθεμάτων ασφαλίσεων ζωής. Οι απαιτήσεις από σχέση εξαρτημένης εργασίας, συνεπώς, προηγούνται των απαιτήσεων των δικαιούχων ασφάλισης, με εξαίρεση το ειδικό προνόμιο των ασφαλισμένων ζωής επί των περιουσιακών στοιχείων που απαρτίζουν τις ασφαλιστικές τοποθετήσεις των εν λόγω κλάδων.[18]

3. Διαδικασία αναγγελίας των απαιτήσεων

Εντός δέκα ημερών από την επίδοση του διορισμού του, ο επόπτης (με ανακοίνωσή του που δημοσιεύεται μία φορά την εβδομάδα επί τρεις συνεχείς εβδομάδες, σε πέντε ημερήσιες, ευρείας κυκλοφορίας, εφημερίδες, από τις οποίες μία τουλάχιστον εκδίδεται στην έδρα της επιχείρησης και η μία είναι οικονομική) καλεί τους δικαιούχους ασφαλίσματος να του αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους με όλα τα δικαιολογητικά τους στοιχεία μέσα σε τρεις μήνες από την τελευταία δημοσίευση. Εξαιρούνται: (α) οι δικαιούχοι ασφαλίσεων αστικής ευθύνης από την κυκλοφορία αυτοκινήτων και (β) οι δικαιούχοι ασφαλίσεων ζωής, για τους οποίους δεν έχει επέλθει ασφαλιστική περίπτωση. Τρεις μέρες μετά τη λήξη της ως άνω προθεσμίας, ο επόπτης αρχίζει την επαλήθευση των απαιτήσεων που έχουν αναγγελθεί, η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατόν και πάντως όχι αργότερα από δύο μήνες μετά τη λήξη της προθεσμίας. Μετά την ολοκλήρωση της επαλήθευσης, ο επόπτης και ο εκκαθαριστής υποβάλλουν στην ΕΠΕΙΑ κατάσταση των δικαιούχων ασφαλίσματος. Η κατάσταση καταχωρείται στο Μητρώο Ασφαλιστικών Εταιρειών και η σχετική ανακοίνωση καταχώρισής της δημοσιεύεται σε δύο τουλάχιστον ημερήσιας κυκλοφορίας εφημερίδες, εκ των οποίων η μία τουλάχιστον εκδίδεται στην έδρα της ασφαλιστικής επιχείρησης μία φορά την εβδομάδα για τρεις συνεχόμενες εβδομάδες. Στην ως άνω κατάσταση περιλαμβάνονται:

(α) οι δικαιούχοι ασφαλίσματος ασφαλίσεων ζημιών που έχουν δηλώσει την επέλευση της ασφαλιστικής περίπτωσης και έχει καταχωρηθεί η δήλωσή τους στα βιβλία της εταιρείας.

(β) όσοι επαληθεύτηκαν εντός της ως άνω προθεσμίας.

(γ) για τις απαιτήσεις που αμφισβητούνται δικαστικά ή εξώδικα γίνεται χωριστή μνεία, στην οποία αναφέρονται το ποσό που εκτιμά ο επόπτης και ο εκκαθαριστής και το ποσό που διεκδικεί ο δικαιούχος ασφαλίσματος, καθώς και οι διαφωνίες μεταξύ των ανωτέρω οργάνων κατά την επαλήθευση. Εντός σαράντα πέντε ημερών από την ως άνω τελευταία δημοσίευση, οι δικαιούχοι δύνανται να ασκήσουν ανακοπή στο Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της επιχείρησης προβάλλοντας αντιρρήσεις κατά της ως άνω κατάστασης. Η απόφαση του Πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση ενώπιον του Εφετείου κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Στη συνέχεια, με αίτηση του εκκαθαριστή, η ΕΠΕΙΑ μπορεί να επιτρέψει την αποδέσμευση των περιουσιακών στοιχείων που έχουν διατεθεί σε ασφαλιστική τοποθέτηση, πλην των ασφαλίσεων αστικής ευθύνης από τα χερσαία αυτοκίνητα οχήματα. Η εκποίηση των ακινήτων γίνεται ύστερα από εκτίμηση της επιτροπής του άρθρου 9 του κωδικοποιημένου νόμου 2190/1920 και ο εκκαθαριστής ικανοποιεί τους δικαιούχους ασφαλίσματος συμμέτρως από το προϊόν της εκποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970. Μετά την εκκαθάριση των ασφαλιστικών χαρτοφυλα-

[17] Η έννοια της διευθυντικής θέσης, ανεξάρτητα από το αν ο εργαζόμενος έχει ή όχι διευθυντικό τίτλο, προσδιορίζεται με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια της καλής πίστης, της λογικής και της κοινής πείρας, τη φύση και το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και την ιδιάζουσα θέση εκείνου που τις παρέχει. Συνεπώς, διευθύνοντες υπάλληλοι των ασφαλιστικών επιχειρήσεων, οι οποίοι ταυτίζονται κατά μεγάλο μέρος με το πρόσωπο του εργοδότη, αφού ασκούν τα δικαιώματα του τελευταίου ή μεγάλο μέρος τους, εξαιρούνται του ειδικού προνομίου (υπ' αριθμόν 8144/2001 απόφαση του Εφετείου Αθηνών).

[18] Το ειδικό προνόμιο των εργαζομένων είχε αρχικά θεσπιστεί με το νόμο 2496/1997 και στη συνέχεια καταργήθηκε διότι είχε κριθεί ότι αντιβαίνει στο κοινοτικό δίκαιο. Ωστόσο, με την απόφαση του ΔΕΚ της 16ης Σεπτεμβρίου 2004 (Επικουρικό κεφάλαιο κατά Υπουργού Ανάπτυξης, υπόθεση C-28/03), τελικώς διευκρινίστηκε ότι «τα τεχνικά αποθεματικά στοιχεία του ενεργητικού μπορούν να χρησιμοποιούνται για την ικανοποίηση των απαιτήσεων που απορρέουν από σχέσεις εξαρτημένης εργασίας πριν από την ικανοποίηση των απαιτήσεων από την ασφάλιση, εφόσον η νομοθεσία αναγνωρίζει στις τελευταίες απαιτήσεις προνόμιο όχι μόνον επί των τεχνικών αποθεμάτων, αλλά επί του συνόλου της περιουσίας της επιχείρησης». Πράγματι, κατά τη θέση σε εκκαθάριση ελληνικής ασφαλιστικής επιχείρησης, συνηθίζεται με την ίδια απόφαση να χαρακτηρίζεται ως ασφαλιστική τοποθέτηση το σύνολο της ελεύθερης περιουσίας της επιχείρησης, με αποτέλεσμα να διευρύνονται τα περιουσιακά στοιχεία επί των οποίων έχουν προνόμιο οι απαιτήσεις των δικαιούχων ασφαλίσματος. Έτσι, ο νόμος 3557/2007 επανέφερε το ειδικό προνόμιο των απαιτήσεων από σχέση εξαρτημένης εργασίας και μάλιστα με αναδρομική ισχύ από 01.01.2006. Επιπλέον, με το άρθρο 7 του νόμου 3752/2009 εξοπλίζονται πλέον με το ειδικό προνόμιο των απαιτήσεων από σχέση εξαρτημένης εργασίας και οι απαιτήσεις από έμμισθη εντολή.

κίων κηρύσσεται η λήξη της ασφαλιστικής εκκαθάρισης και η εκκαθάριση των λοιπών περιουσιακών στοιχείων συνεχίζεται κατά την κοινή εκκαθάριση.[19]

4. Συμπερασματικά

Το νομοθετικό πλαίσιο που εν συντομία αναλύθηκε ανωτέρω είναι κατά κοινή ομολογία παρωχημένο και δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις για μία σύντομη διαδικασία εκκαθάρισης των περιουσιακών στοιχείων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων με γνώμονα κυρίως την προστασία των ασφαλισμένων και των εργαζομένων.[20] Η πολιτεία ήδη έλαβε μέτρα για τη θωράκιση των συμφερόντων των ασφαλισμένων των κλάδων ζωής παρέχοντας την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου προκειμένου να διευκολύνει την ταχεία μεταβίβαση του ασφαλιστικού χαρτοφυλακίου. Όπως όμως όλα δείχνουν, το μέτρο αυτό δεν έχει επιφέρει μέχρι σήμερα ουσιώδη αποτελέσματα. Θα πρέπει λοιπόν και πάλι να τεθεί σοβαρά υπόψη η ουσιαστική μεταβολή του νομικού πλαισίου και κυρίως η ανάγκη σύστασης επικουρικών κεφαλαίων, κυρίως για τα επενδυτικά και συνταξιοδοτικά προγράμματα, έτσι ώστε να διασφαλιστεί και πάλι η αξιοπιστία του θεσμού της ιδιωτικής ασφάλισης.

Παραπλανητική και Αθέμιτη Διαφήμιση - Σχολιασμός της Απόφασης 8880/2009 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών

Αθανασία Παπαντωνίου

1. Εισαγωγικά

Η επιχειρηματική προβολή, η διαφήμιση και η ελευθερία λήψης πληροφοριών αποτελούν ατομικά δικαιώματα που προστατεύονται στο πλαίσιο της ελευθερίας της έκφρασης (άρθρο 10 παράγραφος 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και άρθρο 14 παράγραφος 1 του ελληνικού Συντάγματος). Ωστόσο, η διαφήμιση υπόκειται σε εύλογους περιορισμούς με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών και των ανταγωνιζόμενων επιχειρηματιών.

2. Έννοια και είδη διαφήμισης

Διαφήμιση είναι κάθε ανακοίνωση που γίνεται στο πλαίσιο εμπορικής, βιομηχανικής, βιοτεχνικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας με στόχο την προώθηση της διάθεσης αγαθών ή υπηρεσιών. Οι διαφημίσεις πρέπει να είναι νόμιμες, ευπρεπείς, έντιμες και ειλικρινείς.

Παραπλανητική διαφήμιση είναι κάθε διαφήμιση που με οποιονδήποτε τρόπο, δηλαδή μέσω είτε του λεκτικού της είτε της παρουσίασής της, παραπλανά ή ενδέχεται να παραπλανήσει τον καταναλωτή, ώστε είτε να επηρεάσει την επιλογή προϊόντων ή υπηρεσιών που ο καταναλωτής επιθυμεί να αγοράσει είτε να θίξει κάποιον ανταγωνιστή. Για να εκτιμηθεί εάν μια διαφήμιση είναι παραπλανητική (και άρα μη νόμιμη), λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της και ιδίως οι ενδείξεις σχετικά, για παράδειγμα, με τη φύση, τη διαθεσιμότητα, τη σύνθεση, την τιμή ή την ποσότητα του προϊόντος, τα αποτελέσματα που αναμένονται από τη χρήση του, τα αποτελέσματα των δοκιμών που έχουν πραγματοποιηθεί, ή ακόμη η ταυτότητα ή η ιδιότητα του διαφημιζόμενου κλπ.

Αθέμιτη διαφήμιση είναι κάθε διαφημιστική πράξη, η οποία διενεργούμενη με σκοπό ανταγωνισμού αντίκειται στα χρηστά ήθη. Σχετική νομοθετική πρόβλεψη γίνεται τόσο από το νόμο 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού όσο και από το νόμο 2251/1994 περί προστασίας των καταναλωτών. Ο νόμος 2251 αναφέρει μάλιστα ενδεικτικές περιπτώσεις αθέμιτης διαφήμισης, όπως: (α) η διαφήμιση που καπηλεύεται εθνικά θέματα και προσωπικότητες ή την εθνική και πνευματική κληρονομιά μας, (β) η διαφήμιση που διακρίνει μειωτικά κοινωνικές ομάδες με βάση το φύλο, τη φυλή, το

[19] Άρθρο 12α παράγραφος 10 του νομοθετικού διατάγματος 400/1970.

[20] Σύμφωνα με το από 10 Δεκεμβρίου 2006 Δελτίου Τύπου του Υπουργείου Ανάπτυξης, σε ορισμένες περιπτώσεις η διαδικασία εκκαθάρισης των ασφαλιστικών επιχειρήσεων διαρκεί ως και είκοσι χρόνια.

θρήσκευμα κλπ. και γενικά προσβάλλει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, (γ) η διαφήμιση που έχει σκοπό να προκαλέσει ανησυχία ή φόβο ή να εκμεταλλευτεί τα συναισθήματα αυτά ή την απειρία ή τις προλήψεις των καταναλωτών, (δ) η διαφήμιση που εκμεταλλεύεται κατά τρόπο ανάρμοστο την τάση του κοινού για τυχερά παιχνίδια ή εύκολο κέρδος, (ε) η διαφήμιση που προκαλεί σύγχυση στην αγορά μεταξύ του διαφημιζόμενου και του αντα-γωνιστή κλπ.

Συγκριτική διαφήμιση είναι η διαφήμιση που προσδιορίζει άμεσα ή έμμεσα την ταυτότητα συγκεκριμένου ανταγωνιστή ή των ομοειδών αγαθών ή υπηρεσιών που εκείνος προσφέρει. Η συγκριτική διαφήμιση είναι νόμιμη και επιτρέπεται μόνον εφόσον συγκρίνει με αντικειμενικό τρόπο τα ουσιώδη, συναφή, επαληθεύσιμα και επιλεγμένα με αμεροληψία χαρακτηριστικά ανταγωνιστικών αγαθών ή υπηρεσιών. Διαφορετικά, η συγκριτική διαφήμιση επιδιώκει να εκμεταλλευτεί ξένη φήμη μέσω της (έμμεσης) σύγκρισης και αποτελεί είδος παρασιτικού ανταγωνισμού.

Συγκαλυμμένη ή έμμεση διαφήμιση ή «γκρίζα» διαφήμιση είναι η παρουσίαση σε προγράμματα, με λόγο ή εικόνα, των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, της επωνυμίας, του σήματος ή των δραστηριοτήτων ενός παραγωγού ή παρόχου υπηρεσιών χωρίς να δηλώνεται ρητά και ευδιάκριτα ότι πρόκειται για διαφήμιση. Η απαγόρευση αυτού του τύπου διαφήμισης έχει έρεισμα στο άρθρο 9 παράγραφος 4 στοιχείο γ' του νόμου 2251/1994.

3. Νομικό πλαίσιο

Η διαφήμιση ρυθμίζεται καταρχήν από το άρθρο 9 του νόμου 2251/1994 για την «Προστασία των Καταναλωτών», όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 3 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης Ζ1-496/2000, με το οποίο επήλθε η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της κοινοτικής Οδηγίας 84/450/ΕΟΚ για την παραπλανητική διαφήμιση, και της Οδηγίας 97/55/ΕΚ για τη συγκριτική διαφήμιση. Για την ερμηνεία της Κοινής Υπουργικής Απόφασης Ζ1-496/2000 εκδόθηκε επίσης η Εγκύκλιος Ζ1-512/2001. Ο νόμος 2251/1994 αναφέρεται στις κάθετες εμπορικές συναλλαγές και στοχεύει, κατά βάση, στην προστασία του καταναλωτή. Αν και ανήκει στο εμπορικό δίκαιο, ο νόμος για την προστασία του καταναλωτή αποτελεί μέρος του συστήματος κοινωνικής προστασίας των λεγόμενων «αδύνατων συναλλακτικά προσώπων». Περαιτέρω, οι διατάξεις των άρθρων 1 και 3 του νόμου 146/1914 «Περί Αθέμιτου Ανταγωνισμού», μολονότι καταρχήν αφορούν στις σχέσεις μεταξύ των ανταγωνιστών εμπόρων, γίνεται δεκτό ότι στο μέτρο που αναφέρονται στην αθέμιτη και την παραπλανητική διαφήμιση, λειτουργούν και υπέρ των καταναλωτών. Το προεδρικό διάταγμα 100/2000 αναφέρεται στη συγκαλυμμένη ή έμμεση διαφήμιση. Επιπλέον, στην κανονιστική πράξη 1/1999 της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (ΑΠΠΔ) ορίζεται πότε θεωρείται νόμιμη η εμπορία προσωπικών δεδομένων για σκοπούς απευθείας διαφήμισης και προώθησης πωλήσεων. Η Απόφαση της ΑΠΠΔ 26/2004 αναφέρεται στους όρους για τη νόμιμη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της άμεσης εμπορίας ή διαφήμισης.

4. Ιστορικό της υπόθεσης

Αφετηρία της απόφασης 8880/2009 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών ήταν η αίτηση λήψης ασφαλιστικών μέτρων ελληνικού ταξιδιωτικού γραφείου, το οποίο εκπροσωπήθηκε από την Κελεμένης & Συνεργάτες. Η αιτούσα εταιρεία, η οποία δραστηριοποιείται από το έτος 1977 στην άσκηση τουριστικών εργασιών κι επιχειρήσεων στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, και κυρίως στη Μέση Ανατολή, προσέφυγε κατά εταιρείας που δραστηριοποιείται στον ίδιο χώρο εξαιτίας του γεγονότος ότι η τελευταία προωθούσε στον ημερήσιο και κυριακάτικο Τύπο και στο διαδίκτυο πλείστες διαφημίσεις για τη δραστηριότητά της στις αραβικές χώρες. Συγκεκριμένα δήλωνε ανακριβώς ότι διαθέτει ταξιδιωτικό γραφείο στο Ντουμπάι με πλήρως οργανωμένη τοπική εγκατάσταση, υποδομές κι ελληνόφωνο προσωπικό. Σε συνέχεια της ακροαματικής διαδικασίας και της αξιολόγησης του αποδεικτικού υλικού εκδόθηκε επί της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων η απόφαση 8880/2009 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Ασφαλιστικών Μέτρων) δυνάμει της οποίας η καθ' ης εταιρεία υποχρεώθηκε να παραλείπει στο μέλλον να προωθεί σε οποιοδήποτε μέσο δημοσιότητας (ημερήσιο και περιοδικό Τύπο, διαφημιστικά φυλλάδια, ραδιόφωνο, τηλεόραση και λοιπά μέσα δημοσιότητας) την ανακριβή δήλωση της για την ύπαρξη και λειτουργία γραφείου της στο Ντουμπάι. Προβλέφθηκε επιπλέον χρηματική ποινή ύψους €3.000 σε βάρος της εταιρείας και προσωπική κράτηση ενός μηνός σε βάρος των νόμιμων εκπροσώπων της για κάθε παράβαση του διατακτικού της απόφασης.

5. Αιτιολογική σκέψη της απόφασης

Η απόφαση 8880/2009 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Τμήμα Ασφαλιστικών Μέτρων) έκρινε ότι οι δηλώσεις της καθ' ης εταιρείας που περιέχονται στις διαφημίσεις που προωθεί στον Τύπο, στα έντυπα και στο δια-

δίκτυο για την επιχειρηματική δραστηριότητά της στις αραβικές χώρες και ειδικότερα στο Ντουμπάι, ότι δηλαδή διαθέτει γραφείο στο συγκεκριμένο τουριστικό προορισμό, το οποίο φέρεται να παρέχει «deluxe υπηρεσίες» με το ελληνόφωνο προσωπικό, είναι ανακριβείς και μη ανταποκρινόμενες στην πραγματικότητα. Μάλιστα, το γεγονός ότι η καθ' ης εταιρεία συνεργαζόταν με άλλη τουριστική αλλοδαπή εταιρεία εδρεύουσα στο Ντουμπάι χρησιμοποιώντας το δικό της χώρο μέσα στις κτιριακές εγκατάστασης της συνεργαζόμενης αλλοδαπής εταιρείας δεν αναιρεί την ανακρίβεια της διαφημιστικής δήλωσης, αλλά αντιθέτως την επιτείνει. Αυτό ισχύει, διότι η ίδρυση αυτοτελούς γραφείου, που ασφαλώς απαιτεί την τήρηση διατυπώσεων, ουδεμία σχέση έχει με τη μορφή απλής συνεργασίας, η οποία έπρεπε βεβαίως να αναφέρεται και να αποτελεί περιεχόμενο της προβαλλόμενης διαφήμισης. Το δικαστήριο έκρινε ότι η ανακριβής αυτή δήλωση ενέχει κίνδυνο παραπλάνησης του συναλλακτικού κοινού σε βάρος της αιτούσας εταιρείας, της οποίας οι παρεχόμενες υπηρεσίες εμφανίζονται υποδεέστερες, αφού η καθ' ης εταιρεία φέρεται ότι διαθέτει πλεονεκτήματα που δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Έτσι, η εν λόγω εταιρεία αποκτά ένα αθέμιτο συγκριτικό προβάδισμα έναντι της αιτούσας εταιρείας, καθώς καθίσταται, κατά τρόπο παραπλανητικό, ιδιαιτέρως αξιόπιστη για το συγκεκριμένο τουριστικό προορισμό. Η συμπεριφορά αυτή, καταλήγει το δικαστήριο, αντίκειται στο άρθρο 3 του νόμου 146/1914, διότι παραβιάζει τις αρχές της αλήθειας και της αντικειμενικότητας στην προσφερόμενη διαφήμιση και είναι φανερό ότι αποσκοπεί στον ανταγωνισμό έναντι της αιτούσας εταιρείας. Δεδομένου ότι πιθανολογήθηκε ότι η αιτούσα εταιρεία θα υποστεί άμεσα σοβαρή οικονομική βλάβη, επειδή υφίσταται επικείμενος κίνδυνος προσέλκυσης πελατών με τον ανωτέρω αθέμιτο τρόπο διαφήμισης, ο κίνδυνος αυτός δικαιολόγησε τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων.

Κατοχύρωση και Προστασία των Domain Names

Μάνια Τσουμήτα

1. Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια έχει ξεσπάσει παγκοσμίως ένας πόλεμος ανάμεσα σε μεγάλες επιχειρήσεις αλλά και ιδιώτες όσον αφορά την παρουσία τους στο διαδίκτυο μέσω της ηλεκτρονικής τους διεύθυνσης, δηλαδή του domain name (αποκαλούμενο ελληνικά ως «όνομα χώρου»), στο οποίο φιλοξενείται η ιστοσελίδα τους. Άκρως ανησυχητικό είναι το φαινόμενο του κυβερνοσφετερισμού (cybersquatting), δηλαδή η παράνομη καταχώρηση ονομάτων χώρου που περιέχουν την επωνυμία διαφόρων επιχειρήσεων, οργανισμών ή φυσικών προσώπων με μεγάλη αναγνωρισιμότητα. Η κακόπιστη αυτή καταχώρηση γίνεται με σκοπό τον αποκλεισμό και την παρεμπόδιση χρήσης των domain names από τους πραγματικούς δικαιούχους και την αποκόμιση οικονομικών ωφελημάτων με αντάλλαγμα την πώληση ή την εκμίσθωση στους τελευταίους. Το domain name αποτελείται από περισσότερα επίπεδα που χωρίζονται μεταξύ τους με τελείες (domain levels). Τα κρίσιμα επίπεδα είναι το επίπεδο δεύτερου βαθμού (second level domain) που αποτελεί το κατεξοχήν όνομα και το επίπεδο πρώτου βαθμού (top level domain, πχ. com, org, gr), το οποίο δηλώνει είτε τη χώρα αρχικής καταχώρησής του (πχ. «gr»=Greece, «de»=Deutschland) ή τη βασική ιδιότητα του χρήστη (πχ. «org»= organization). Για την παραχώρηση των domain names αρμόδιες είναι ιδιωτικές εταιρείες ή οργανισμοί που έχουν συνάψει συμβάσεις με τις κυβερνήσεις κάθε κράτους και μεταξύ τους. Τη διαχείριση του ελληνικού top level domain (.gr) και την τήρηση σχετικού μητρώου έχει αναλάβει το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας – Ινστιτούτο Πληροφορικής με έδρα το Ηράκλειο Κρήτης βάσει σύμβασης με την ανεξάρτητη διοικητική αρχή «Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων» (ΕΕΤΤ), η οποία ιδρύθηκε με το νόμο 2075/1992 και οι αρμοδιότητες της οποίας καθορίσθηκαν με το νόμο 3431/2006.

2. Διαδικασία καταχώρισης

Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική,

που εφαρμόζεται και στην Ελλάδα τα domain names αποκτώνται μετά από σύντομο έλεγχο. Οι σχετικές προϋποθέσεις περιορίζονται στην υποβολή της αίτησης εκχώρησης και ενδεχομένως τυπικών δικαιολογητικών, που συχνά δεν ζητούνται, και στην τήρηση της *αρχής της χρονικής προτεραιότητας (first come first served)*, η οποία αποτελεί κεντρική έννοια του δικαίου των διακριτικών γνωρισμάτων. Ο έλεγχος της προτεραιότητας περιορίζεται στις καταχωρήσεις του διαδικτύου και μόνο, δεδομένου ότι δεν υπάρχει νόμιμη εντολή, αλλά ούτε και η τεχνική δυνατότητα να επεκταθεί σε άλλους τομείς, όπως π.χ. στα βιβλία σημάτων του Υπουργείου Ανάπτυξης. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, η αρμοδιότητα της ΕΕΤΤ ως «διαχειριστή» των domain names είναι περιορισμένη, καθότι η εν λόγω Αρχή υποχρεούται να παρέχει την αποκλειστικότητα χρήσης σε οποιονδήποτε χρήστη που αφενός εκπληρώνει τις τυπικές προϋποθέσεις και αφετέρου έχει την απαιτούμενη προτεραιότητα υποβολής της σχετικής δήλωσης.

3. Η οιονεί λειτουργία του domain name ως διακριτικού τίτλου και σήματος

Γίνεται δεκτό ότι το domain name έχει το ρόλο της «εμπορικής επωνυμίας» αλλά και του «εμπορικού σήματος» στο διαδίκτυο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ταύτιση του domain name με την εμπορική επωνυμία και το εμπορικό σήμα, η κατοχύρωση των οποίων υπόκειται σε συγκεκριμένη διαδικασία έπειτα από σχετικό έλεγχο. Ωστόσο, *αποδίδεται στο domain name κατά έμμεσο τρόπο λειτουργία τόσο διακριτικού τίτλου όσο και σήματος (η λεγόμενη «οιονεί λειτουργία διακριτικού γνωρίσματος και σήματος»* σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 868/2001 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πατρών), *διότι, όπως αυτά, έτσι και το domain name έχει πρωταρχικά εξατομικευτική και αναγνωριστική λειτουργία*.

4. Η νομική προστασία των domain names – Η υπ' αριθμόν 637/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Σύρου

Λόγω της ανωτέρω οιονεί λειτουργίας διακριτικού τίτλου των domain names, οι νομικές διατάξεις που τυγχάνουν εφαρμογής για τη νομική προστασία τους είναι οι ακόλουθες:

- Τα άρθρα 57, 58, 59 και 60 του Αστικού Κώδικα για την προστασία της αποκλειστικής χρήσης της επωνυμίας και του τίτλου από τον δικαιούχο αυτών βάσει της πραγματικής χρήσης τους στις συναλλαγές. Σύμφωνα, μάλιστα, με το άρθρο 8 του νόμου 1089/1980 «Περί Εμπορικών και Βιομηχανικών Επαγγελματικών και Βιοτεχνικών Επιμελητηρίων» σε συνδυασμό με τα άρθρα 57 επόμενα του Αστικού Κώδικα, ο δικαιούχος της επωνυμίας και του τίτλου μπορεί να ζητήσει τη δικαστική προστασία της επωνυμίας και του τίτλου του. Επειδή το δικαίωμα επί της επωνυμίας είναι απόλυτο, η προσβολή αυτού δεν προϋποθέτει την ύπαρξη υπαιτιότητας ούτε την πρόθεση να επιφέρει σύγχυση και να επωφεληθεί από τα πλεονεκτήματα της προσβαλλόμενης επωνυμίας.

- Τα άρθρα 1, 2, 4 (παράγραφος 1), 6, 8 (παράγραφος 1), 14, 15, 18, 26 και 27 του νόμου 2239/1994 «Περί Σημάτων», τα οποία ρυθμίζουν την κατοχύρωση και προστασία των σημάτων καθώς και τα δικαιώματα που αυτά παρέχουν στους δικαιούχους τους.

- Τα άρθρα 1 και 13 παράγραφος 1 του νόμου 146/1914 «Περί Αθεμίτου Ανταγωνισμού». Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 1 γίνεται γενική αναφορά στην απαγόρευση πράξεων αντίθετων στα χρηστά ήθη, κατά τρόπο που καλύπτονται όλα τα κενά που μπορούν να παρουσιάσουν οι συνεχώς νεοεμφανιζόμενες μορφές αθέμιτης ανταγωνιστικής συμπεριφοράς, ενώ το άρθρο 13 αναφέρεται ειδικότερα στην προστασία της εμπορικής επωνυμίας και των διακριτικών γνωρισμάτων. Σημειωτέον ότι για την παροχή προστασίας του εν λόγω άρθρου δεν απαιτείται η ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης, αλλά ούτε και η πρόθεση ανταγωνισμού.

- Τα γενικά άρθρα που εφαρμόζονται σε περιπτώσεις αδικοπραξιών, δηλαδή τα άρθρα 914 και 919 του Αστικού Κώδικα.

Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων καθίσταται εφικτή τόσο *η απαγόρευση χρήσης των domain names από μη δικαιούχους και η παράλειψη διάπραξης οποιασδήποτε αθέμιτης ενέργειας σε σχέση μ' αυτά στο μέλλον όσο και η απενεργοποίηση των domain names και η καταβολή αποζημίωσης στον πραγματικό δικαιούχο λόγω ηθικής βλάβης από την παράνομη χρήση τους*. Μάλιστα, σε περίπτωση παραβίασης των ανωτέρω υποχρεώσεων, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει χρηματική ποινή και προσωποκράτηση στον παραβάτη.

Πρωτοπόρος απόφαση για τα ελληνικά χρονικά είναι η υπ' αριθμόν 637/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Σύρου. Αυτή η απόφαση αφορούσε ελληνική εταιρεία που λειτουργούσε ηλεκτρονικό βιβλιοπωλείο στο διαδίκτυο μέσω των ηλεκτρονικών διευθύνσεων amazon.gr και amazon.com.gr. Με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι η εν λόγω ελληνική εταιρεία παραβίαζε τις διατάξεις του νόμου περί αθέμιτου ανταγωνισμού εις βάρος της

αιτούσας, αμερικάνικης εταιρείας, η οποία έφερε την παρόμοια επωνυμία στο διαδίκτυο amazon.com, ασκούσε την ίδια εμπορική δραστηριότητα της πώλησης βιβλίων από το διαδίκτυο και ήταν ήδη γνωστή παγκοσμίως. Έτσι, το δικαστήριο υποχρέωσε την αντίδικο ελληνική εταιρεία να παύσει να χρησιμοποιεί τις επίμαχες ηλεκτρονικές διευθύνσεις στο διαδίκτυο και διέταξε την ΕΕΤΤ να προβεί στην απενεργοποίησή τους. Το σκεπτικό της απόφασης αυτής ήταν ότι η ομοιότητα των ανωτέρω διευθύνσεων με τη διεύθυνση της αιτούσας αμερικάνικης εταιρείας (amazon.com) είναι τόσο οπτική όσο και ηχητική, ώστε προκύπτει πρόθεση της ελληνικής εταιρείας να εκμεταλλευθεί τη σύγχυση που επέρχεται με την αθέμιτη χρησιμοποίηση των συγκεκριμένων domain names προκειμένου να αυξήσει τις δικές της πωλήσεις σε βάρος των συμφερόντων της αιτούσας και της καλής φήμης της και κατά παράβαση των χρηστών ηθών και της καλής πίστης.

Αστική Ευθύνη των Διοικητών Ανώνυμης Εταιρείας από την Παραβίαση Συμβατικών Υποχρεώσεων αυτής

Ηρώ Σταματάκη

1. Η αυτοτέλεια του νομικού προσώπου

Το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) είναι το όργανο της ανώνυμης εταιρείας που διαχειρίζεται τις εταιρικές υποθέσεις κι εκπροσωπεί την εταιρεία έναντι τρίτων. Έτσι, για τη σύναψη μιας σύμβασης μεταξύ της εταιρείας κι ενός τρίτου, το εξουσιοδοτημένο μέλος του ΔΣ αυτής θέτει την υπογραφή του κάτωθι της εταιρικής σφραγίδας. Με την κατάρτιση της σύμβασης, δημιουργούνται δικαιώματα και υποχρεώσεις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, δηλαδή της ανώνυμης εταιρείας και του αντισυμβαλλομένου της.[1] Από τη σύμβαση δεν απορρέουν καταρχήν υποχρεώσεις ούτε δικαιώματα για το υπογράφον μέλος του ΔΣ της εταιρείας, καθώς κατά τη σύναψη της σύμβασης αυτό ενεργεί ως όργανο της εταιρείας, το οποίο εκφράζει τη βούληση αυτής και όχι δική του βούληση. Επομένως, σε περίπτωση που η εταιρεία δεν εκπληρώνει τις συμβατικές της υποχρεώσεις, ευθύνεται καταρχήν μόνον αυτή έναντι του αντισυμβαλλόμενού της και όχι το μέλος του ΔΣ της.

Το παρόν αποσκοπεί στην εξέταση και τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων, υπό τις οποίες υπέχουν ευθύνη τα μέλη του ΔΣ της εταιρείας, όταν η εταιρεία εναχθεί για αντισυμβατική συμπεριφορά. Επειδή κατά το άρθρο 22 παράγραφος 3 του νόμου 2190/1920 το ΔΣ της εταιρείας μπορεί να ορίζει και άλλα πρόσωπα, μη μέλη του, να ασκούν εξουσίες διαχείρισης και εκπροσώπησης, στο παρόν μελετάται η ευθύνη γενικότερα των διοικητών της εταιρείας, ώστε να καλύπτονται ορολογικά όλοι όσοι ασκούν εξουσίες διαχείρισης κι εκπροσώπησης, ανεξαρτήτως εάν είναι μέλη ΔΣ ή όχι.

2. Ευθύνη των διοικητών έναντι της εταιρείας

Κατά το άρθρο 22α παράγραφος 1 του νόμου 2190/1920, οι διοικητές της εταιρείας ευθύνονται καταρχήν έναντι αυτής και όχι των δανειστών της. Δηλαδή οι δανειστές στρέφονται κατά της εταιρείας, προκειμένου να ικανοποιήσουν τις αξιώσεις τους. Στη συνέχεια, η εταιρεία μπορεί να ενάγει τους διοικητές της προς άρση και αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη από την παραβίαση των συμβατικών υποχρεώσεών της εξ υπαιτιότητας των διοικητών της.

Στο άρθρο 22α παράγραφος 2 του νόμου 2190/1920 ορίζονται οι όροι απαλλαγής του διοικητή από την ευθύνη, σε περίπτωση εναγωγής του από την εταιρεία. Καταρχήν, ο διοικητής της εταιρείας μπορεί να απαλλαγεί από την ευθύνη έναντι της εταιρείας, εάν αποδείξει ότι κατέβαλε την επιμέλεια του συνετού επιχειρηματία. Η επιμέλεια αυτή κρίνεται, αφού ληφθεί υπόψη η ιδιότητα και τα καθήκοντα του συγκεκριμένου διοικητή. Έτσι, συνήθως πιο διευρυμένη θα είναι η ευθύνη του διευθύνοντος συμβούλου, καθώς η θέση του συνδυάζεται με την ανάθεση αυξημένων καθηκόντων, ενώ περιορισμένη ευθύνη έχει ο εξουσιοδοτούμενος προς υπογραφή

[1] Εννοείται ότι ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί να είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

μιας συγκεκριμένης σύμβασης ή ο αρμόδιος μόνο για ορισμένο τομέα, π.χ. για τη σύναψη συμβάσεων με τους εργαζομένους στην εταιρεία. Ακόμη, ο διοικητής της εταιρείας δεν υπέχει ευθύνη, εάν αποδείξει ότι η συγκεκριμένη συμπεριφορά του στηρίζεται σε νόμιμη απόφαση της Γενικής Συνέλευσης (ΓΣ) των μετόχων της εταιρείας. Αυτό ισχύει, διότι η ΓΣ είναι το ανώτατο όργανο της εταιρείας (άρθρο 33 νόμου 2190/1920), με αποτέλεσμα οι (νόμιμες) αποφάσεις της να είναι δεσμευτικές για τους διοικητές της. Τέλος, ο διοικητής μιας ανώνυμης εταιρείας δεν υπέχει ευθύνη, εάν αποδείξει ότι η συμπεριφορά του στηρίχθηκε σε εύλογη επιχειρηματική κρίση, ώστε οποιοσδήποτε επιχειρηματίας είχε την ίδια πληροφόρηση και ενεργούσε καλόπιστα και προς το συμφέρον της εταιρείας, θα υιοθετούσε την ίδια ακριβώς συμπεριφορά.

3. Διαδικαστικά ζητήματα για την έγερση της εταιρικής αγωγής

Η ανώνυμη εταιρεία εκπροσωπείται δικαστικώς και εξωδίκως από το ΔΣ αυτής (άρθρο 18 παρ. 1 νόμου 2190/1920). Συνεπώς, η εναγωγή κατά των διοικητών της εταιρείας γίνεται από το ΔΣ. Ωστόσο, επειδή είναι πιθανό το ΔΣ να κωλυσιεργεί και να μην ασκεί τη σχετική αγωγή κατά των μελών του ή των εξουσιοδοτημένων από αυτό προσώπων, ο νόμος υποχρεώνει το ΔΣ να εγείρει τις εταιρικές αξιώσεις, εφόσον πληρούται μία εκ των ακόλουθων προϋποθέσεων: (α) εάν έχει ληφθεί σχετική απόφαση της ΓΣ για τη δικαστική εναγωγή των διοικητών της εταιρείας ή (β) εάν η εναγωγή των διοικητών ζητείται από μετόχους που εκπροσωπούν το 1/10 του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου. Στην περίπτωση αυτή, το ΔΣ της εταιρείας υποχρεούται να ασκήσει την αγωγή εντός εξάμηνης προθεσμίας από τη λήψη της απόφασης ΓΣ ή την αίτηση των μετόχων μειοψηφίας. Εάν το ΔΣ δεν συμμορφώνεται, είναι δυνατός ο διορισμός ειδικών εκπροσώπων προς διεξαγωγή της σχετικής δίκης.[2]

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι εάν η ζημία της εταιρείας οφείλεται σε δόλια συμπεριφορά των διοικητών της, η εταιρική αγωγή μπορεί να ασκηθεί κατ' αυτών, χωρίς να απαιτείται σχετική απόφαση της ΓΣ ή αίτηση των μετόχων μειοψηφίας. Αντιθέτως, στην περίπτωση αυτή αρκεί να ζητήσει την έγερση των αξιώσεων της εταιρείας και ένας μόνο μέτοχος, χωρίς ωστόσο η αγωγή να χάνει το χαρακτήρα της ως εταιρική αγωγή και να τρέπεται σε ατομική.

4. Ευθύνη των διοικητών έναντι των εταιρικών δανειστών

Στο νόμο 2190/1920 δεν υπάρχει ειδική ρύθμιση για την άμεση ευθύνη των διοικητών της εταιρείας έναντι των δανειστών της. Ωστόσο, είναι δυνατόν να προκύπτει τέτοια ευθύνη από διατάξεις άλλων νομοθετημάτων.

4.1. Ευθύνη διοικητών κατά το δίκαιο των αδικοπραξιών

Οι διοικητές της ανώνυμης εταιρείας μπορεί να ευθύνονται για αποκατάσταση της ζημίας των εταιρικών δανειστών, εάν η ζημία αυτή συνδέεται αιτιωδώς με παράνομη και υπαίτια συμπεριφορά τους, κατά τα άρθρα 914 και 919 σε συνδυασμό με το άρθρο 71 εδάφιο β΄ του Αστικού Κώδικα. Ειδικότερα, στην περίπτωση αυτή, οι διοικητές της εταιρείας ευθύνονται παράλληλα και εις ολόκληρον με την εταιρεία, με αποτέλεσμα ο ζημιωθείς δανειστής να μπορεί να στραφεί κατά της εταιρείας και των υπαίτιων διοικητών ταυτοχρόνως. Η αξίωση του δανειστή για αποκατάσταση της ζημίας του θα ικανοποιηθεί, βέβαια, μόνο μία φορά.[3] Χαρακτηριστικό παράδειγμα (αστικής) ευθύνης διοικητή της ανώνυμης εταιρείας από αδικοπραξία υπάρχει σε περίπτωση που η εταιρεία εκδίδει ακάλυπτη επιταγή, η οποία φέρει την υπογραφή του διοικητή ως εκπροσώπου της εκδότριας εταιρείας (άρθρο 914 και άρθρο 71 εδάφιο β΄ Αστικού Κώδικα σε συνδυασμό με το άρθρο 79 παράγραφος 1 του νόμου 5960/1933 «Περί επιταγής»).[4]

4.2. Ευθύνη διοικητών κατά το πτωχευτικό δίκαιο

Κατά το πτωχευτικό δίκαιο, τα μέλη του ΔΣ της ανώνυμης εταιρείας υπέχουν αστική ευθύνη έναντι των δανειστών της,[5] όχι προληπτικά, αλλά μόνο μετά την κήρυξη της εταιρείας σε πτώχευση. Πιο συγκεκριμένα, κατά το άρθρο 98 του Πτωχευτικού Κώδικα, τα μέλη του ΔΣ της ανώνυμης εταιρείας υπέχουν ευθύνη, στις ακόλουθες δύο περιπτώσεις:

(α) Σε περίπτωση μη έγκαιρης υποβολής της αίτησης για

[2] Στο ελληνικό δίκαιο δεν παρέχεται στο μέτοχο η δυνατότητα να ασκήσει με αγωγή απευθείας τις αξιώσεις της εταιρείας. Αντιθέτως, η εταιρική αγωγή ασκείται πάντοτε από εκπροσώπους της εταιρείας (μέλη ΔΣ, ειδικούς εκπροσώπους ορισθέντες από τη ΓΣ ή από το δικαστήριο κατόπιν σχετικής αίτησης των μετόχων μειοψηφίας).

[3] Η εις ολόκληρον ευθύνη ουσιαστικά προσφέρει στο δανειστή τη δυνατότητα να στραφεί κατά του πιο φερέγγυου προσώπου, προκειμένου να ικανοποιήσει την αξίωσή του.

[4] Πέραν της αστικής ευθύνης, ο υπογράφων την ακάλυπτη επιταγή εκπρόσωπος της ανώνυμης εταιρείας υπέχει και ποινική ευθύνη.

[5] Είναι αξιοπρόσεκτο ότι στο πτωχευτικό δίκαιο αστική ευθύνη υπέχουν μόνο τα μέλη του ΔΣ της εταιρείας και όχι και οι διευθυντές της. Ωστόσο, στον Πτωχευτικό Κώδικα περιλαμβάνεται και σωρεία ποινικών διατάξεων για την ευθύνη των μελών ΔΣ και των διευθυντών της εταιρείας, εάν η εταιρεία κηρυχθεί σε πτώχευση ή η αίτηση για την κήρυξη σε πτώχευση απορριφθεί με την αιτιολογία ότι η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί προς κάλυψη των εξόδων της πτωχευτικής διαδικασίας.

κήρυξη της εταιρείας σε πτώχευση, τα υπαίτια μέλη του ΔΣ της ευθύνονται προς αποκατάσταση της ζημίας των εταιρικών πιστωτών για τα χρέη που δημιουργήθηκαν από την ημέρα που έπρεπε να έχει υποβληθεί η αίτηση και μέχρι την κήρυξη της εταιρείας σε πτώχευση.[6] Η ευθύνη των διοικητών της εταιρείας είναι εύλογη, καθώς οι διοικητές είναι σε θέση να γνωρίζουν τη δύσκολη οικονομική κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει η εταιρεία και την αδυναμία της να εκπληρώσει (στο παρόν ή σε μελλοντικό στάδιο) τις ληξιπρόθεσμες και απαιτητές υποχρεώσεις της έναντι των δανειστών της.

(β) Εάν η πτώχευση της εταιρείας προκλήθηκε από δόλο ή βαριά αμέλεια των μελών του ΔΣ, τα υπαίτια μέλη ευθύνονται σε αποζημίωση έναντι των εταιρικών πιστωτών.[7] Αυτή η ρύθμιση είναι επίσης ορθή, καθώς ενίοτε οι διοικητές της εταιρείας επιδιώκουν τον εύκολο πλουτισμό, χωρίς να αναλογίζονται τις συνέπειες που μπορεί να επιφέρει μακροπρόθεσμα στην εταιρεία.

Η ευθύνη στις δύο αυτές περιπτώσεις είναι εις ολόκληρον με την εταιρεία και οι σχετικές απαιτήσεις των εταιρικών δανειστών ασκούνται από το σύνδικο της πτώχευσης.[8]

Η Ευθύνη των Τραπεζών από την Παροχή Επενδυτικών Συμβουλών

Μανώλης Τρούλης

Ένα σημαντικό ζήτημα της συναλλακτικής ζωής, το οποίο λόγω της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης πρόσφατα αναδείχτηκε ως φλέγον νομικό θέμα, αποτελεί η ευθύνη των τραπεζών κατά την παροχή επενδυτικών συμβουλών στους πελάτες τους.[1] Και τούτο διότι οι τελευταίοι, ελλείψει της γνώσης κι εμπειρίας που απαιτείται προς αξιολόγηση των διαφόρων τύπων επενδύσεων, επιδεικνύουν υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης στην τράπεζά τους και ακολουθούν άνευ ετέρου τις υποδείξεις και τις συμβουλές της. Επομένως, ο νόμος πρέπει να εξασφαλίσει ότι η τράπεζα υπέχει αυξημένες υποχρεώσεις έναντι των πελατών της, ώστε να προστατεύονται επαρκώς οι ασθενέστεροι από αυτήν αντισυμβαλλόμενοί της, δηλαδή οι πελάτες της.

Στην ελληνική έννομη τάξη, η ευθύνη των τραπεζών ρυθμίζεται γενικά από τον Αστικό Κώδικα και πιο εξειδικευμένα από το νόμο 3606/2007 για τις «αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων» (εφεξής: ο «Νόμος»). Σημειωτέον ότι σε εκτέλεση του Νόμου, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς εξέδωσε σειρά αποφάσεων για τις εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, καθώς και αναλυτικό περιγραφικό Οδηγό για τους επενδυτές, στον οποίο παρουσιάζεται σε καθημερινή, όχι νομική – επιστημονική, γλώσσα η ευθύνη των τραπεζών κατά το Νόμο.

1. Η ευθύνη των τραπεζών κατά τον Αστικό Κώδικα

1.1. Ενδοσυμβατική ευθύνη

Η σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ της τράπεζας και του πελάτη της για την παροχή επενδυτικών υπηρεσιών χαρακτηρίζεται ως σύμβαση έργου ή σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών και διέπεται από τα άρθρα 713 – 729 του Αστικού Κώδικα (ΑΚ) για την εντολή. Έτσι, κατά τα άρθρα 713 και 714 ΑΚ, η τράπεζα υποχρεούται να διεξάγει την υπόθεση του πελάτη με κάθε επιμέλεια, ευθυνόμενη για κάθε πταίσμα.

Επειδή η σχέση μεταξύ του πελάτη και της τράπεζας είναι σχέση εμπιστοσύνης, εφαρμογής τυγχάνει και το άρθρο 288 ΑΚ, κατά το οποίο η τράπεζα έχει υποχρέωση να παρά-

[6] Εκτός από τα μέλη ΔΣ της εταιρείας, αστική ευθύνη υπέχουν και όσοι τα προέτρεψαν να μην υποβάλλουν εγκαίρως την αίτηση κήρυξης της εταιρείας σε πτώχευση.

[7] Εκτός από τα μέλη ΔΣ της εταιρείας, αστική ευθύνη υπέχουν και όσοι άσκησαν επιρροή σε αυτά, ώστε να υιοθετήσουν τη σχετική συμπεριφορά που οδήγησε στην πτώχευση της εταιρείας.

[8] Ο σύνδικος της πτώχευσης είναι δικηγόρος, ο οποίος διορίζεται από το δικαστήριο που κηρύσσει την πτώχευση, για να διοικεί την πτωχευτική περιουσία.

[1] Κατά το άρθρο 21 παράγραφος 1 του νόμου 2396/1996, οι τράπεζες μπορούν να παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες.

σχει τις συμφωνηθείσες επενδυτικές συμβουλές, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. Επειδή μάλιστα η τράπεζα μπορεί να διαγνώσει την απειρία των πελατών της, υποχρεούται να τους παρέχει, με ενημέρωση σε τακτά χρονικά διαστήματα, κάθε πληροφορία για την πορεία των επενδύσεών τους. Περαιτέρω, οφείλει να τους προειδοποιεί, όταν περιέρχονται σε γνώση της κίνδυνοι για τα οικονομικά συμφέροντά τους. Τέτοιοι κίνδυνοι είναι, ενδεικτικά, ο κίνδυνος για μεταβολή της αξίας ενός χρηματοπιστωτικού μέσου από παράγοντες που αφορούν στην αγορά, όπως ανεπιθύμητες μεταβολές σε επιτόκια και συναλλαγματικές ισοτιμίες, ή που επηρεάζουν την εταιρεία που έχει εκδώσει το συγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό μέσο (π.χ. οικονομικά αποτελέσματα του εκδότη, κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται) και ο κίνδυνος για απώλεια της πραγματικής αξίας του κεφαλαίου λόγω μεγάλης αύξησης του πληθωρισμού. Δηλαδή, η τράπεζα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το στοιχείο του κινδύνου, που ενυπάρχει σε κάθε είδους επενδύσεις, και να προσαρμόζει την επένδυση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε πελάτη.

Αυτές οι παρεπόμενες υποχρεώσεις της τράπεζας προς ενημέρωση και προστασία των πελατών της απορρέουν, επίσης, από τη σύμβαση με τον πελάτη. Συνεπώς, η τράπεζα υπέχει ενδοσυμβατική ευθύνη για την παράβασή τους και οφείλει να αποκαταστήσει κάθε (θετική και αποθετική) ζημία του πελάτη της.

1.2. Αδικοπρακτική ευθύνη

Επιπροσθέτως, η πρόκληση βλάβης στην περιουσία του πελάτη, η οποία οφείλεται στην παροχή πλημμελών επενδυτικών υπηρεσιών από την τράπεζα στοιχειοθετεί και ευθύνη της τράπεζας από αδικοπραξία, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 914 ΑΚ. Δηλαδή, η ζημία του πελάτη πρέπει να συνδέεται αιτιωδώς με τις πλημμελείς υπηρεσίες της τράπεζας και η τράπεζα να έχει παραβιάσει υπαίτια τις συμβατικές της υποχρεώσεις.[2] Έτσι, εάν η τράπεζα δεν λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα του πελάτη, δεν τον διαφωτίζει, δεν του παρέχει την αναγκαία συμβουλευτική καθοδήγηση, υπέχει εκτός από συμβατική και αδικοπρακτική ευθύνη. Ουσιαστικά δηλαδή η τράπεζα υποχρεούται να ενημερώνει πλήρως τον πελάτη για την επένδυσή του, ώστε ο τελευταίος να αξιολογεί στη συνέχεια τους κινδύνους και τις επιβλαβείς συνέπειες κάθε επενδυτικής επιλογής και να είναι πλέον ο ίδιος σε θέση να αποφασίσει εάν θα επιχειρήσει μια συγκεκριμένη επένδυση.

2. Η ευθύνη των τραπεζών κατά το νόμο 3606/2007

Ο Νόμος 3606/2007 για τις «αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων» ενσωμάτωσε στο ελληνικό δίκαιο την Οδηγία 2004/39/ΕΚ (την αποκαλούμενη ως «MiFID»). Ο Νόμος εφαρμόζεται και σε πιστωτικά ιδρύματα που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες, εξειδικεύει και συγκεκριμενοποιεί τις υποχρεώσεις τους έναντι των επενδυτών – πελατών τους, όπως καθορίζονται από τις γενικές διατάξεις του ΑΚ. Πιο συγκεκριμένα, ο Νόμος επιβάλλει τρεις γενικές αρχές που διέπουν τη στάση της τράπεζας έναντι των πελατών της:

- Η τράπεζα οφείλει να ενεργεί έντιμα, δίκαια και με επαγγελματισμό, διότι βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τον (άπειρο) πελάτη της.
- Η τράπεζα οφείλει να ενημερώνει τον πελάτη με ακρίβεια και σαφήνεια, ώστε ο τελευταίος να κατανοήσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τα χρηματοπιστωτικά μέσα και να μπορεί να προβεί στην ορθή επενδυτική επιλογή.
- Η τράπεζα υποχρεούται να εξατομικεύει την επένδυση στα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου πελάτη – επενδυτή, ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και τις ανάγκες του.

Ο Νόμος ορίζει τις υποχρεώσεις της τράπεζας πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την επένδυση, προς πλήρη εξασφάλιση των πελατών. Έτσι, πριν από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης, η τράπεζα συλλέγει τις αναγκαίες πληροφορίες από τον πελάτη, προκειμένου να αξιολογήσει εάν είναι ιδιώτης ή επαγγελματίας και ποιο είδος επένδυσης ανταποκρίνεται καλύτερα στις ανάγκες και τις επιθυμίες του. Μετά την έναρξη της συνεργασίας του πελάτη με την τράπεζα, η τελευταία υποχρεούται να του παρέχει διαρκή ενημέρωση για την πορεία των επενδυτικών συναλλαγών του και τις ενέργειές της, καθώς και για τους κινδύνους που ανακύπτουν. Σημειωτέον ότι με την υπ' αριθμόν 1/452/01.11.2007 απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς θεσπίστηκε ο Κώδικας Συμπεριφοράς Επιχειρήσεων Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, ο οποίος ορίζει αναλυτικά ποιες είναι οι πληροφορίες που υποχρεούται να παρέχει η τράπεζα στους πελάτες της μετά την πραγματοποίηση της επένδυσης.

[2] Πολυμελές Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης 19932/2009.

Ο Νόμος 3777/2009 για τις Διασυνοριακές Συγχωνεύσεις Κεφαλαιουχικών Εταιρειών

Ελένη Πίτσα

1. Η Οδηγία 2005/56/ΕΚ για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις

Με το νόμο 3777/2009 για τις «Διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών & άλλες διατάξεις», που τέθηκε σε ισχύ την 29.09.2009, ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η κοινοτική Οδηγία 2005/56/ΕΚ, δίνοντας έτσι λύση στο χρόνιο πρόβλημα του νομικού κενού στο ζήτημα των διασυνοριακών συγχωνεύσεων στην Ελλάδα (εφεξής: ο «Νόμος»).[1] Η εν λόγω Οδηγία, επονομαζόμενη και ως «10η εταιρική Οδηγία», εισάγει τις αναγκαίες διατάξεις για τη διευκόλυνση των διασυνοριακών συγχωνεύσεων μεταξύ ευρωπαϊκών κεφαλαιουχικών εταιρειών διαφόρων μορφών, οι οποίες δεν επιθυμούν να αποκτήσουν τη μορφή Ευρωπαϊκής Εταιρείας.

2. Πεδίο εφαρμογής του Νόμου

2.1. Ορισμός διασυνοριακών συγχωνεύσεων

Κατά το άρθρο 1, στο πεδίο εφαρμογής του Νόμου εμπίπτουν συγχωνεύσεις μεταξύ ημεδαπών κεφαλαιουχικών εταιρειών κι εταιρειών που «έχουν συσταθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία άλλου κράτους − μέλους κι έχουν την καταστατική τους έδρα, την κεντρική τους διοίκηση ή την κύρια εγκατάσταση τους[2] εντός της Κοινότητας, ή όταν η προκύπτουσα από διασυνοριακή συγχώνευση μεταξύ εταιρειών διαφορετικών κρατών − μελών εταιρεία έχει την έδρα της στην ημεδαπή». Από τη διατύπωση αυτού του άρθρου δεν καθίσταται απολύτως σαφές εάν το πεδίο εφαρμογής της 10ης Οδηγίας, και κατ' επέκταση του Νόμου, αποκλείει εταιρείες «γραμματοκιβωτίου» (box office companies), δηλαδή εταιρείες με καταστατική έδρα εντός της Κοινότητας και πραγματική έδρα σε τρίτο κράτος. Παρά την οποιαδήποτε ερμηνευτική ασάφεια, δεδομένου ότι σκοπός της Οδηγίας είναι να εντάξει στο πεδίο εφαρμογής της τις κεφαλαιουχικές εταιρείες που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 48 ΣυνθΕΚ, πρέπει να γίνει δεκτό ότι μόνον εταιρείες με καταστατική έδρα και κεντρική διοίκηση ή κύρια εγκατάσταση εντός της Κοινότητας εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της 10ης Οδηγίας.

2.2. Είδη διασυνοριακών συγχωνεύσεων

Σύμφωνα με το άρθρο 2, ο Νόμος εφαρμόζεται στις εξής περιπτώσεις «συγχωνεύσεων» (οι οποίες είναι ήδη γνωστές από τα άρθρα 68 και 78 του νόμου 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών»[3]):

(α) συγχώνευση με απορρόφηση,

(β) συγχώνευση με σύσταση νέας εταιρείας,

(γ) απορρόφηση από εταιρεία που κατέχει το σύνολο των τίτλων – μεριδίων της απορροφώμενης.

Σημειωτέον ότι ο Νόμος εφαρμόζεται και σε διασυνοριακές συγχωνεύσεις που γίνονται με καταβολή εξοφλητικού ποσού σε μετρητά που υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας ή (ελλείψει ονομαστικής αξίας) της λογιστικής αξίας των μετοχών ή εταιρικών μεριδίων της νέας εταιρείας,[4] εφόσον αυτό προβλέπεται από τη νομοθεσία ενός τουλάχιστον κράτους – μέλους, στην οποία υπάγεται η αλλοδαπή συγχωνευόμενη εταιρεία (άρθρο 2 παράγραφος 3).[5]

Η 10η Οδηγία δεν περιέχει διατάξεις για τη δυνατότητα «διασυνοριακής συγχώνευσης μέσω εξαγοράς». Ωστόσο, πρέπει να θεωρηθεί δυνατή η συγχώνευση μέσω εξαγοράς, εφόσον ένα από τα ενδιαφερόμενα κράτη – μέλη επιτρέπει το εξοφλητικό ποσό να ανέρχεται σχεδόν στο 100% των τίτλων. Αυτό το συμπέρασμα συνάγεται αφενός διότι ούτε η 10η Οδηγία ούτε ο Νόμος αποκλείουν ρητώς τη δυνατότητα συγχώνευσης με εξαγορά και αφετέρου από το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Νόμου που ορίζει ότι το εξοφλητικό ποσό

[1] Πάντως, τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από το νόμο 3777/2009, διέπονται από τις διατάξεις για τη συγχώνευση των νόμων 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών» και 3190/1955 «Περί Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης».

[2] Δηλαδή το κεντρικό κατάστημα.

[3] Ο νόμος 2190/1920 αφορά μόνο στις εγχώριες συγχωνεύσεις, κατ' εφαρμογή της («3ης ») Οδηγίας 78/855.

[4] Νέα εταιρεία είναι η εταιρεία που προκύπτει μετά τη συγχώνευση.

[5] Αντιθέτως, το άρθρο 68 του νόμου 2190/1920, που αφορά στις συγχωνεύσεις ελληνικών ανωνύμων εταιρειών, περιορίζει το ύψος του εξοφλητικού ποσού που καταβάλλεται μετρητοίς στους μετόχους σε περίπτωση συγχώνευσης. Έτσι, αυτό το ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% της ονομαστικής αξίας των μετοχών που αποδίδονται στους μετόχους των απορροφώμενων εταιρειών, ενώ η συνολική αξία των μετοχών αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει την αξία της καθαρής θέσης της εισφερόμενης περιουσίας αυτών των εταιρειών.

μπορεί να υπερβεί το 10%, εάν η νομοθεσία ενός τουλάχιστον από τα ενδιαφερόμενα κράτη – μέλη επιτρέπει το ενδεχόμενο αυτό.

2.3. Οι κεφαλαιουχικές εταιρείες κατά την έννοια του Νόμου

Κατά την έννοια του Νόμου, κεφαλαιουχικές εταιρείες θεωρούνται:

(α) οι μορφές εταιρειών που απαριθμούνται στην Οδηγία 68/171, δηλαδή για την Ελλάδα η ανώνυμη εταιρεία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία,[6]

(β) η Ευρωπαϊκή Εταιρεία με έδρα στην Ελλάδα,[7]

(γ) κάθε εταιρεία μετοχικού κεφαλαίου που διαθέτει νομική προσωπικότητα και κατέχει χωριστά περιουσιακά στοιχεία.

Αξίζει να σημειωθεί ότι επιτρέπεται η διασυνοριακή συγχώνευση διαφορετικού τύπου κεφαλαιουχικών εταιρειών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (π.χ. ελληνική ΑΕ με γερμανική GmbH).

3. Διαδικασία

Κατά το άρθρο 3 του Νόμου, τα όργανα διεύθυνσης ή διοίκησης των συγχωνευόμενων εταιρειών καταρτίζουν ένα κοινό σχέδιο διασυνοριακής συγχώνευσης. Αυτό το κοινό σχέδιο διασυνοριακής συγχώνευσης ελέγχεται πρώτα από τη Διεύθυνση Ανωνύμων Εταιρειών και Πίστεως της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης και κατόπιν τούτου καταχωρείται στο Τμήμα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ) της Γραμματείας αυτής (άρθρο 4 του Νόμου).[8] Το στάδιο αυτό πρέπει να ολοκληρωθεί τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την ημερομηνία σύγκλησης της γενικής συνέλευσης που θα αποφασίσει τη συγχώνευση. Η διασυνοριακή συγχώνευση παράγει αποτελέσματα από την ημερομηνία καταχώρισης της εγκριτικής απόφασης του Υπουργείου Ανάπτυξης στο ΓΕΜΗ (άρθρο 12 Νόμου). Η σχετική ανακοίνωση δημοσιεύεται και στο Τεύχος Ανωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως.

Στη συνέχεια, το όργανο διοίκησης της ημεδαπής συγχωνευόμενης εταιρείας συντάσσει έκθεση που υποβάλλεται στη γενική συνέλευση, στην οποία αναπτύσσονται οι νομικές και οικονομικές πτυχές και οι συνέπειες της διασυνοριακής συγχώνευσης για τους εταίρους, τους πιστωτές και τους εργαζομένους (άρθρο 5 του Νόμου).

Περαιτέρω, τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την ημερομηνία σύγκλησης της γενικής συνέλευσης συντάσσεται και σχετική έκθεση από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες (άρθρο 6 του Νόμου). Προς περιστολή των δαπανών κυρίως για τις μικρότερες εταιρείες, η έκθεση των εμπειρογνωμόνων παραλείπεται, εάν το σύνολο των εταίρων καθεμιάς από τις συγχωνευόμενες εταιρείες συμφωνεί προς αυτό. Τέλος, η γενική συνέλευση καθεμιάς από τις συγχωνευόμενες εταιρείες, αφού λάβει υπόψη τις δύο προαναφερθείσες εκθέσεις, εγκρίνει το κοινό σχέδιο της διασυνοριακής συγχώνευσης (άρθρο 7 του Νόμου).

4. Προστασία μειοψηφίας

Όταν η σχέση ανταλλαγής έχει οριστεί αδικαιολόγητα χαμηλά, οι εταίροι της ελληνικής συγχωνευόμενης εταιρείας που αντιτάχθηκαν στη συγχώνευση μπορούν εντός ενός μηνός από την εγκριτική απόφαση της γενικής συνέλευσης να απαιτήσουν την εξαγορά των τίτλων τους ή να αξιώσουν αποζημίωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 77α του νόμου 2190/1920 (άρθρο 8 του Νόμου).

5. Προστασία Πιστωτών

Σε ημεδαπή συγχωνευόμενη ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας για τις ανώνυμες εταιρείες (άρθρο 70 του νόμου 2190/1920) και τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (άρθρο 54 του νόμου 3190/1955).

6. Έλεγχος νομιμότητας και ολοκλήρωση της διασυνοριακής συγχώνευσης

Πριν από τη συγχώνευση, η Διεύθυνση Ανωνύμων Εταιρειών και Πίστεως της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης ελέγχει τη νομιμότητα της διασυνοριακής συγχώνευσης κατά το τμήμα της διαδικασίας που αφορά στις ημεδαπές εταιρείες και χορηγεί σε αυτές πιστοποιητικό που βεβαιώνει την ορθή εκτέλεση εκ μέρους της ημεδαπής εταιρείας των πράξεων και των διατυπώσεων που προηγούνται της συγχώνευσης. Σημειωτέον ότι το πιστοποιητικό εκδίδεται, ακόμη και αν εκκρεμεί διαδικασία αποζημίωσης των μειοψηφούντων εταίρων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4 του Νόμου (άρθρο 9 του Νόμου). Όταν η έγκριση της συγχώνευσης γίνεται από την αρμόδια αρχή άλλου κράτους –

[6] Λόγω έλλειψης ειδικής νομοθεσίας για την ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία, αυτός ο εταιρικός τύπος δεν έχει καμία απολύτως πρακτική αξία για τη χώρα μας.

[7] Κατά το άρθρο 3 παράγραφος 1 του Κανονισμού 2157/2001, η Ευρωπαϊκή Εταιρεία θεωρείται ανώνυμη εταιρεία.

[8] Μέχρι την έναρξη ισχύος του ΓΕΜΗ, οι καταχωρίσεις που προβλέπονται από το σχέδιο νόμου γίνονται στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της Διεύθυνσης Ανωνύμων Εταιρειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης.

μέλους, η διαγραφή της ημεδαπής απορροφώμενης εταιρείας από το ΓΕΜΗ γίνεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης αμέσως μετά την κοινοποίηση της καταχώρισης της εγκριτικής απόφασης της διασυνοριακής συγχώνευσης (άρθρο 10 του Νόμου).

Εάν η νέα εταιρεία έχει έδρα στην Ελλάδα, για την ολοκλήρωση της διασυνοριακής συγχώνευσης σημειώνονται τα ακόλουθα (άρθρο 11 του Νόμου):

- Η Διεύθυνση Ανωνύμων Εταιρειών και Πίστεως της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης είναι αρμόδια για τον έλεγχο της νομιμότητας και την έγκριση της διασυνοριακής συγχώνευσης.
- Η σύμβαση διασυνοριακής συγχώνευσης καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο.
- Η διασυνοριακή συγχώνευση ολοκληρώνεται με την καταχώριση της εγκριτικής πράξης του Υπουργού Ανάπτυξης και η σχετική ανακοίνωση δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- Μετά την καταχώριση, η αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Ανάπτυξης ενημερώνει τα σχετικά μητρώα των κρατών – μελών, στη νομοθεσία των οποίων υπάγονται οι άλλες εταιρείες που συγχωνεύονται.

Η Κρατική Ευθύνη για τα Εθνικά Μέτρα Παρεμπόδισης του Ενδοκοινοτικού Εμπορίου

Κωνσταντίνος Θωμόπουλος

1. Οι ποσοτικοί περιορισμοί των εισαγωγών και αντίστοιχα μέτρα παρεμπόδισης του ενδοκοινοτικού εμπορίου

Κατά το άρθρο 28 (πρώην άρθρο 30) της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΣυνθΕΚ), απαγορεύονται μεταξύ κρατών – μελών οι ποσοτικοί περιορισμοί επί των εισαγωγών, καθώς και όλα τα μέτρα που είναι ικανά να παρεμποδίσουν, άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά, το ενδοκοινοτικό εμπόριο (τα αποκαλούμενα ως «μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος»). Πρόκειται δηλαδή για μέτρα που εμποδίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και οφείλονται, ελλείψει σχετικής εναρμόνισης της νομοθεσίας των κρατών - μελών, στην εφαρμογή διαφορετικών κανόνων επί των εμπορευμάτων που προέρχονται από διαφορετικά κράτη – μέλη. Οι διαφορετικοί αυτοί κανόνες αφορούν όρους στους οποίους πρέπει να ανταποκρίνονται τα προϊόντα αυτά (όπως, ενδεικτικά, η ονομασία, η μορφή, οι διαστάσεις, το βάρος, η σύνθεση, η παρουσίαση, η σήμανση και η συσκευασία τους). Η απαγόρευση ισχύει ακόμη και αν οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται αδιακρίτως σε όλα τα προϊόντα, εφόσον η εφαρμογή τους δεν δικαιολογείται από κάποιο στόχο γενικού συμφέροντος, ικανού να υπερισχύσει των απαιτήσεων της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων.[1]

Αντιθέτως, δεν είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών – μελών, κι επομένως δεν αποτελεί περιορισμό του ενδοκοινοτικού εμπορίου, η εφαρμογή εθνικών διατάξεων που περιορίζουν ή απαγορεύουν ορισμένες μορφές πωλήσεων επί προϊόντων προέλευσης άλλων κρατών – μελών, εφόσον οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται αδιακρίτως σε όλους τους επιχειρηματίες που ασκούν τη δραστηριότητά τους στο εθνικό έδαφος.[2] Έτσι, δεν αποτελούν «μέτρο ισοδύναμου αποτελέσματος» κατά την έννοια του άρθρου 28 ΣυνθΕΚ (δηλ. δεν παρεμποδίζουν την πρόσβαση των κοινοτικών προϊόντων στην εγχώρια αγορά) τα εθνικά μέτρα που επηρεάζουν κατά τον ίδιο νομικό και πραγματικό τρόπο την εμπορία των εγχώριων και άλλων κοινοτικών προϊόντων, εφόσον εφαρμόζονται ταυτοχρόνως, χωρίς διακρίσεις, στην πώληση τόσο εγχώριων όσο και κοινοτικών προϊόντων.

[1] Απόφαση C-120/78 (Cassis de Dijon) της 20.02.1979.
[2] Απόφαση C-8/74 (Dassonville) της 11.07.1974.

2. Η υπ' αριθμόν C–391/1992 απόφαση του ΔΕΚ

Την Ελλάδα απασχόλησε το συγκεκριμένο ζήτημα στην υπ' αριθμόν C–391/1992 απόφαση του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ).[3] Στην εν λόγω υπόθεση, η Επιτροπή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στράφηκε κατά της Ελλάδας, κατηγορώντας την για παραβίαση των διατάξεων περί ελεύθερης κυκλοφορίας των προϊόντων. Ειδικότερα, με το άρθρο 10 της υπ' αριθμόν 361/29.01.1988 Υπουργικής Απόφασης, επιβλήθηκε η αποκλειστική διάθεση του τροποποιημένου γάλακτος της πρώτης βρεφικής ηλικίας μέσω φαρμακείων. Το ΔΕΚ έκρινε ότι η κανονιστική αυτή ρύθμιση για τη διάθεση των εν λόγω προϊόντων δεν εντάσσεται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 28 ΣυνθΕΚ, επειδή δεν αφορά στα χαρακτηριστικά των προϊόντων, αλλά ορίζει τα σημεία πώλησης αυτών, και μάλιστα αφορά σε όλους τους επιχειρηματίες του σχετικού κλάδου που δραστηριοποιούνται στο εθνικό έδαφος. Έτσι, η εν λόγω εθνική ρύθμιση επηρεάζει στον ίδιο βαθμό, από πραγματική και νομική άποψη, την εμπορία τόσο των εγχώριων όσο και των προερχόμενων από αλλά κράτη – μέλη προϊόντων.

3. Προγενέστερη νομολογία του ΔΕΚ

Η ως άνω απόφαση του ΔΕΚ στηρίχθηκε σε προγενέστερες αποφάσεις του. Πιο συγκεκριμένα, ακολούθησε τη συλλογιστική πορεία των υποθέσεων «Keck & Mithouard» και «Hühnermund».

3.1. Η απόφαση «Keck & Mithouard»[4]

Σε αυτήν την υπόθεση, η γαλλική κυβέρνηση κατηγόρησε τους Bernard Keck και Daniel Mithouard ότι μεταπωλούσαν προϊόντα σε τιμές χαμηλότερες από την πραγματική τιμή αγοράς κατά παράβαση του άρθρου 1 του γαλλικού νομού 63-628. Η εν λόγω μεταπώληση συνιστούσε μορφή επιθετικής προώθησης προϊόντων και πιο συγκεκριμένα την αποκαλούμενη τεχνική με τη «μέθοδο του κράχτη».

Αμυνόμενοι οι Keck και Mithouard υποστήριξαν ότι η γενική απαγόρευση της μεταπώλησης σε τιμή κάτω του κόστους, όπως προβλέπεται από τις επίδικες διατάξεις του γαλλικού νόμου, δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 28 ΣυνθΕΚ ούτε με τις αρχές της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, των υπηρεσιών, των κεφαλαίων και του ελεύθερου ανταγωνισμού εντός της Κοινότητας. Το ΔΕΚ αποφάνθηκε ότι η πρακτική μεταπώλησης σε τιμές χαμηλότερες από αυτές της πραγματικής τιμής αγοράς είναι μια στρατηγική προώθησης των πωλήσεων. Πιο συγκεκριμένα, αποτελεί είδος πώλησης προς το σκοπό της προώθησης του προϊόντος στην αγορά και της γνωστοποίησής του στην πελατεία, με την ενδόμυχη σκέψη ότι η ζημία από την πώληση σε χαμηλή τιμή θα καλυφτεί από αυξημένες πωλήσεις του ίδιου προϊόντος στο μέλλον σε υψηλότερες τιμές. Έτσι, το ΔΕΚ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το άρθρο 28 ΣυνθΕΚ δεν εφαρμόζεται σε εθνική ρύθμιση που απαγορεύει γενικώς τη μεταπώληση προϊόντων σε τιμή κάτω του κόστους.

Μέχρι την απόφαση «Keck & Mithouard» η ευρεία ερμηνεία της έννοιας του «μέτρου ισοδύναμου αποτελέσματος» είχε ως συνέπεια την υπαγωγή πολλών εθνικών ρυθμίσεων στην απαγόρευση του άρθρου 28 ΣυνθΕΚ. Η απόφαση «Keck & Mithouard» σηματοδότησε την προσπάθεια του ΔΕΚ να θέσει τέρμα στη σύγχυση που είχε δημιουργηθεί λόγω των αντιφάσεων της παλαιότερης νομολογίας του[5] και να αποθαρρύνει την υπερβολική επίκληση του άρθρου 28 ΣυνθΕΚ.

3.2. Η απόφαση Hühnermund[6]

Η υπόθεση «Hühnermund» αφορούσε στη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 28 ΣυνθΕΚ επί δεοντολογικού κανόνα θεσπισμένου από το φαρμακευτικό επιμελητήριο της Γερμανίας. Ο κανόνας αυτός απαγόρευε στους φαρμακοποιούς να διαφημίζουν εκτός φαρμακείου τα παραφαρμακευτικά προϊόντα που πωλούσαν. Οι προσφεύγοντες ήταν ιδιοκτήτες φαρμακείων εντός του ομόσπονδου κρατιδίου της Βάδης – Βυρτεμβέργης, οι οποίοι επιθυμούσαν να διαφημίσουν εκτός των φαρμακείων τους τα παραφαρμακευτικά προϊόντα που πωλούσαν σε αυτά.

[3] Απόφαση C-391/1992 (Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας) της 29.06.1995.
[4] Απόφαση C-267 και 268/1991 (Keck & Mithouard) της 24.11.1993.
[5] Απόφαση C-126/1991 (Yves Rocher GmbH) της 18.05.1993.
[6] Απόφαση C-292/1993 (Hühnermund) της 15.12.1993.

Ευθύνη Εργοδοτών από Εργατικά Ατυχήματα

Μαργαρίτα Μάτση

1. Έννοια εργατικού ατυχήματος

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου 551/1915, ως εργατικό ατύχημα ορίζεται κάθε βίαιο συμβάν επερχόμενο σε εργάτη ή υπάλληλο κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής. Περαιτέρω, για να χαρακτηριστεί ένα ατύχημα ως εργατικό και να θεμελιωθεί εξ αυτού δικαίωμα αποζημίωσης του παθόντα, απαιτείται η οφειλόμενη στο ατύχημα διακοπή της εργασίας να διαρκέσει πλέον των τεσσάρων (4) ημερών.

Τον ανωτέρω ορισμό έχει εξειδικεύσει η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων, κατά την οποία εργατικό ατύχημα αποτελεί κάθε βλάβη του σώματος ή της υγείας που είναι αποτέλεσμα βίαιης κι αιφνίδιας επενέργειας εξωτερικού αιτίου, μη αναγόμενου αποκλειστικώς σε οργανική ή παθολογική προδιάθεση του παθόντος και το οποίο ατύχημα δε θα συνέβαινε εάν δεν υπήρχε η εργασιακή σχέση.[1] Ως ατύχημα από βίαιο συμβάν θεωρείται και η ασθένεια του εργαζομένου, η οποία επήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας του ή εξ αφορμής αυτής και είχε ως συνέπεια την ολική ή μερική ανικανότητά του προς εργασία, εφόσον προκλήθηκε από γεγονός αιφνίδιο και απρόβλεπτο και είναι άσχετη με την ιδιοσυστασία του οργανισμού του παθόντος και με τη βαθμιαία εξασθένηση και φθορά του.[2]

Για τον ορισμό του εργατικού ατυχήματος, ο νόμος 551/1915 θέτει ένα κατεξοχήν χρονικό κριτήριο, καθώς εξαρτά την πλήρωση των προϋποθέσεων στοιχειοθέτησης εργατικού ατυχήματος από την επέλευση του βίαιου συμβάντος κατά την εκτέλεση της εργασίας. Βέβαια, το εν λόγω χρονικό κριτήριο έχει σημαντικά διευρυνθεί από τη νομολογία, ώστε στην έννοια του εργατικού ατυχήματος να περιλαμβάνονται όχι μόνο τα ατυχήματα που επέρχονται εντός των εγκαταστάσεων της επιχείρησης, αλλά και όσα συμβαίνουν κατά τη μετάβαση του εργαζομένου από την κατοικία του στον τόπο εργασίας ή και αντίστροφα με τη χρησιμοποίηση κάθε μέσου. Προϋπόθεση είναι ο εργαζόμενος να ακολουθήσει το συνηθισμένο δρομολόγιο χωρίς παρέκκλιση και να υπάρχει πρόθεση μετάβασης στην εργασία ή επιστροφής από αυτήν και όχι εξυπηρέτησης άλλου σκοπού.[3] Έτσι, στην έννοια του εργατικού ατυχήματος περιλαμβάνεται και το αυτοκινητικό ατύχημα που συμβαίνει στον εργαζόμενο κατά τη μετάβασή του στον τόπο της εργασίας του κατά τον ενδεδειγμένο τρόπο.[4]

2. Αποζημίωση παθόντος

Σύμφωνα με το νόμο 551/1915, σε περίπτωση εργατικού ατυχήματος ο εργοδότης υποχρεούται να καταβάλει αποζημίωση στον παθόντα, ανεξάρτητα από πταίσμα του τελευταίου. Υπό την έννοια αυτή, η ευθύνη του εργοδότη είναι αντικειμενική, καθώς μοναδική προϋπόθεση για τη θεμελίωσή της είναι το βίαιο συμβάν, που οδηγεί σε αιφνίδια διακοπή της εργασίας για τουλάχιστον 4 ημέρες, να επήλθε κατά τη διάρκεια της εργασιακής σχέσης ή εξ αφορμής της. Ωστόσο, η συνδρομή υπαιτιότητας στο πρόσωπο του παθόντα εργαζομένου μπορεί να οδηγήσει κατά περίπτωση σε μείωση της οφειλόμενης από τον εργοδότη αποζημίωσης.

Ο νόμος 551/1915 θέτει τα κατώτατα όρια αποζημίωσης του παθόντα, τα οποία, είναι ανάλογα με το βαθμό ανικανότητας του εργαζομένου:

Πλήρης διαρκής ανικανότητα: Ως τέτοια ορίζεται η απόλυτη αδυναμία του εργαζομένου να ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα. Σε περίπτωση πλήρους διαρκούς ανικανότητας, η αποζημίωση περιλαμβάνει υποχρεωτικά μισθούς έξι ετών.

Μερική διαρκής ανικανότητα: Ως τέτοια ορίζεται η απόλυτη αδυναμία του εργαζομένου να ασκεί το μέχρι τότε επάγγελμά του (δεν εκτείνεται σε άλλα επαγγέλματα). Στην περίπτωση αυτή, η αποζημίωση περιλαμβάνει το εξαπλάσιο του ποσού κατά το οποίο ελαττώνεται ή δύναται να ελαττωθεί το ετήσιο εισόδημα του εργαζομένου.

Πλήρης πρόσκαιρη ανικανότητα:
Σε περίπτωση πλήρους πρόσκαιρης ανικανότητας, μη παρατεινόμενης πέραν των δύο ετών, η αποζημίωση είναι ημερήσια και ίση με το μισό του μισθού που λάμβανε ο παθών κατά την ημέρα του ατυχήματος.

Μερική πρόσκαιρη ανικανότητα:
Σε περίπτωση μερικής πρόσκαιρης ανικανότητας, μη παρατεινόμενης πέραν των δύο ετών, η αποζημίωση είναι ημερήσια και ίση με το μισό της ελάττωσης του μισθού, που υφίσταται ή μπορεί να υποστεί ο παθών, κατά την ημέρα του ατυχή-

[1] Άρειος Πάγος 1616/2003, 1230/1998, 600/1996 και 275/1991, Εφετείο Αθηνών 1758/2000 και 5095/1999.

[2] Άρειος Πάγος 1014/2003, 650/2003 και 337/2000.

[3] Άρειος Πάγος 1404/1986, Εφετείο Αθηνών 4957/1998.

[4] Άρειος Πάγος 485/2000, Εφετείο Αθηνών 7807/2003.

ματος.

Θάνατος: Σε περίπτωση θανάτου, η αποζημίωση περιλαμβάνει τους μισθούς πέντε ετών.

Η ως άνω αντικειμενική ευθύνη του εργοδότη δεν εκτείνεται και στη χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, καθώς για αυτήν απαιτείται να αποδειχθεί η υπαιτιότητα του εργοδότη. Εφόσον, λοιπόν, συντρέχει υπαιτιότητα του εργοδότη, ο παθών έχει τη δυνατότητα, αντί των διατάξεων του ως άνω νόμου, να ζητήσει την προστασία του με βάση τις διατάξεις του αστικού δικαίου, οπότε, εκτός από την αποκατάσταση της υλικής του ζημίας, μπορεί να ζητήσει και ικανοποίησή του λόγω ηθικής βλάβης. Η υπαιτιότητα του εργοδότη συνίσταται στην παράλειψη του εργοδότη να επιδείξει την οφειλόμενη επιμέλεια, λαμβάνοντας τα επιβεβλημένα από τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς μέτρα ασφαλείας των εργαζομένων.[5]

Απαλλαγή του εργοδότη από την υποχρέωση καταβολής τόσο της αποζημίωσης που προβλέπεται από το νόμο 551/1915 όσο και αυτής που προβλέπεται από τις κοινές διατάξεις του αστικού δικαίου προβλέπεται, εφόσον ο παθών εργαζόμενος υπάγεται στην ασφάλιση του ΙΚΑ και το ατύχημα δεν οφείλεται σε δόλο του εργοδότη.

3. Αναγγελία εργατικών ατυχημάτων

Πέραν της υποχρέωσης καταβολής αποζημίωσης, ο εργοδότης υποχρεούται σε τήρηση της κάτωθι διαδικασίας:

Εντός 14 ωρών θα πρέπει να αναγγείλει το ατύχημα στην Επιθεώρηση Εργασίας. Το ίδιο θα πρέπει να πράξει χωρίς αναβολή και με το ταχύτερο μέσο κι ενώπιον της πλησιέστερης αστυνομικής αρχής.

Εντός 5 ημερών θα πρέπει να αναγγείλει το ατύχημα στο αρμόδιο υποκατάστημα του ΙΚΑ.

Εντός 15 ημερών θα πρέπει να βεβαιώσει το ατύχημα εγγράφως και ενόρκως ενώπιον του Ειρηνοδίκη του τόπου του ατυχήματος. Την ίδια υποχρέωση έχει και ο θεράπων ιατρός, ο οποίος θα πρέπει να βεβαιώσει ενώπιον του Ειρηνοδίκη την κατάσταση του παθόντος.

Ο εργοδότης θα πρέπει να τηρεί βιβλίο ατυχημάτων, στο οποίο σημειώνονται τα αίτια και η περιγραφή του ατυχήματος.

4. Πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων

Η υποχρέωση προστασίας της προσωπικότητας των εργαζομένων σε συνδυασμό με την επαυξημένη ευθύνη του εργοδότη σε περίπτωση εργατικών ατυχημάτων έχουν οδηγήσει στην κατάρτιση προγραμμάτων προληπτικής δράσης για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας. Σημαντική συμβολή στην πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων έχει διαδραματίσει ο θεσμός του τεχνικού ασφαλείας και του γιατρού εργασίας, ενώ καθοριστικός είναι και ο ρόλος των ειδικών επιτροπών Επιθεωρητών Εργασίας, οι οποίες ασκούν έργο όχι μόνο ελεγκτικό αλλά και συμβουλευτικό. Τα προληπτικά μέτρα που λαμβάνονται τα τελευταία χρόνια δείχνουν να μειώνουν τον ετήσιο αριθμό εργατικών ατυχημάτων. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, έχει καταγραφεί μείωση των εργατικών ατυχημάτων στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία με μέσο ρυθμό μείωσης 4,8% ετησίως.

[5] Άρειος Πάγος 408/2003, 1502/2001, Εφετείο Αθηνών 3485/2004.

Εγκατάσταση Φωτοβολταϊκών Συστημάτων έως 10 KW σε Δώματα και Στέγες Κτιρίων

Ιωάννα Λαζαρίδου - Ελμαλόγλου

1. Εισαγωγικά

Με την από 4 Ιουνίου 2009 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, η οποία ισχύει από την 01.07.2009, θεσπίστηκε ειδικό πρόγραμμα ανάπτυξης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις και ιδίως σε δώματα και στέγες κτιρίων μέχρι 10 KW. Οι βασικές προϋποθέσεις εγκατάστασης είναι οι ακόλουθες:

- Η εγκατάσταση θα πρέπει να γίνεται σε κτίρια που χρησιμοποιούνται για κατοικία ή στέγαση πολύ μικρών επιχειρήσεων.[1]

- Δικαίωμα ένταξης στο πρόγραμμα έχουν φυσικά πρόσωπα μη επιτηδευματίες και φυσικά ή νομικά πρόσωπα επιτηδευματίες που κατατάσσονται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, τα οποία έχουν στην κυριότητά τους το χώρο στον οποίο εγκαθίσταται το φωτοβολταϊκό σύστημα.

- Σε περίπτωση φωτοβολταϊκού συστήματος σε κοινόχρηστο ή κοινόκτητο χώρο, επιτρέπεται η εγκατάσταση ενός μόνο συστήματος. Στην περίπτωση αυτή, δικαίωμα ένταξης στο πρόγραμμα έχουν οι κύριοι των οριζόντιων ιδιοκτησιών εκπροσωπούμενοι από το διαχειριστή ή ένας εκ των κυρίων των οριζόντων ιδιοκτησιών μετά από παραχώρηση της χρήσης του κοινόχρηστου ή κοινόκτητου χώρου από τους λοιπούς συνιδιοκτήτες, εφόσον υφίσταται σχετική συμφωνία του συνόλου των συνιδιοκτητών. Η συμφωνία αυτή αποδεικνύεται με πρακτικό ομόφωνης απόφασης της γενικής συνέλευσης των συνιδιοκτητών ή με έγγραφη συμφωνία όλων των συνιδιοκτητών. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα, ο κύριος του χώρου όπου θα εγκατασταθεί το φωτοβολταϊκό σύστημα να παραχωρήσει εγγράφως τη χρήση του σε κύριο οριζόντιας ιδιοκτησίας του κτιρίου όπου βρίσκεται ο εν λόγω χώρος.

- Προϋπόθεση για την ένταξη φωτοβολταϊκού συστήματος στο πρόγραμμα είναι η ύπαρξη ενεργούς σύνδεσης κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος στο κτίριο όπου εγκαθίσταται το σύστημα και μάλιστα στο όνομα του κυρίου του φωτοβολταϊκού.

- Τέλος, προκειμένου ένα φωτοβολταϊκό σύστημα να ενταχθεί στο πρόγραμμα, θα πρέπει να μην απολαμβάνει δημόσιας ενίσχυσης στο πλαίσιο του αναπτυξιακού νόμου, των συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση δράσεων χρηματοδότησης ή οποιουδήποτε προγράμματος χρηματοδότησης.

2. Διαδικασία Εγκατάστασης και Σύνδεσης

Προκειμένου να εγκατασταθεί το φωτοβολταϊκό σύστημα, ο ιδιοκτήτης του κτιρίου στο οποίο θα γίνει η εγκατάσταση θα πρέπει να ακολουθήσει ορισμένη διαδικασία, η οποία αποτελείται από τα ακόλουθα στάδια:

- Εκπόνηση της τεχνικής μελέτης, που είναι απαραίτητη για την υποβολή της αίτησης σύνδεσης στην τοπική μονάδα δικτύου της ΔΕΗ (Περιοχή ΔΕΗ).

- Συμπλήρωση και υποβολή της αίτησης σύνδεσης στην τοπική μονάδα δικτύου της ΔΕΗ.

- Διατύπωση προσφοράς σύνδεσης από τη ΔΕΗ.

- Υποβολή στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία της αίτησης για την έκδοση της Έγκρισης Εκτέλεσης Εργασιών Μικρής Κλίμακας για την εγκατάσταση του φωτοβολταϊκού συστήματος βάσει της Υπουργικής Απόφασης του ΥΠΕΧΩΔΕ 29107/07.07.2009. Η εν λόγω Έγκριση προσκομίζεται στη συνέχεια στη ΔΕΗ.

- Συμπλήρωση και υποβολή της αίτησης για κατάρτιση της Σύμβασης Σύνδεσης στην Περιοχή ΔΕΗ.[2]

- Συμπλήρωση και υποβολή

[1] Με βάση την απόφαση 1101 του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, ως πολύ μικρή επιχείρηση σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 του Παραρτήματος της Σύστασης 2003/361/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θεωρείται η επιχείρηση που πληροί σωρευτικά τα ακόλουθα κριτήρια: (α) απασχολεί λιγότερους από δέκα εργαζόμενους και (β) ο ετήσιος κύκλος εργασιών της ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού της δεν υπερβαίνει τα €10.000.000.

[2] Για κάθε νομό, έχουν οριστεί οι αρμόδιες Περιοχές ΔΕΗ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για το νομό Αττικής, οι αρμόδιες Περιοχές ΔΕΗ είναι: Αθήνας, Πειραιά, Καλλιθέας, Περιστερίου, Ελευσίνας, Φιλοθέης – Κηφισιάς και Μεσογείων.

αίτησης για την κατάρτιση της Σύμβασης Συμψηφισμού στην τοπική υπηρεσία Εμπορίας της ΔΕΗ.

- Υποβολή υπεύθυνης δήλωσης μηχανικού κατάλληλης ειδικότητας στην αρμόδια Περιοχή του Δικτύου της ΔΕΗ.

- Υποβολή υπεύθυνης δήλωσης του ιδιοκτήτη, με την οποία ο τελευταίος θα δεσμεύεται ότι δεν θα προβεί σε οποιαδήποτε τροποποίηση του φωτοβολταϊκού συστήματος στην ως άνω αρμόδια Περιοχή του Δικτύου της ΔΕΗ.

- Εκπόνηση όλων των απαραίτητων μελετών και σχεδίων για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος 10 kW.

- Εκτέλεση των εργασιών εγκατάστασης του φωτοβολταϊκού συστήματος από εταιρεία που θα προμηθεύσει τον εξοπλισμό και θα αναλάβει την εγκατάσταση.

- Υπογραφή της Σύμβασης Σύνδεσης και καταβολή της σχετικής δαπάνης στην Περιοχή ΔΕΗ.

- Υπογραφή της Σύμβασης Συμψηφισμού μεταξύ του ιδιοκτήτη και της ΔΕΗ βάσει του υποδείγματος που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της κοινής υπουργικής απόφασης. Η Σύμβαση Συμψηφισμού υπογράφεται για 25 έτη με έναρξη ισχύος την ημερομηνία ενεργοποίησης της σύνδεσης του φωτοβολταϊκού συστήματος.

- Υποβολή της αίτησης ενεργοποίησης της σύνδεσης στην Περιοχή ΔΕΗ.

Σημειωτέον ότι η τιμή παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας από το φωτοβολταϊκό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας που διοχετεύεται στο δίκτυο ορίζεται σε €0,55/kWh για τις συμβάσεις συμψηφισμού που συνάπτονται τα έτη 2009, 2010 και 2011 και μειώνεται κατά 5% ετησίως για τις συμβάσεις που συνάπτονται από 01.01.2012 μέχρι και 31.12.2019.

3. Συμπερασματικά

Από τα πρόσωπα προς τα οποία απευθύνεται η ως άνω ρύθμιση, δηλαδή ιδιώτες και πολύ μικρές επιχειρήσεις, προκύπτει η πρόθεση αξιοποίησης των φωτοβολταϊκών συστημάτων από ευρύτερο κύκλο προσώπων και όχι μόνον από τις μεγάλες επιχειρήσεις. Στην Ελλάδα, ως γνωστόν, δραστηριοποιούνται πολλές επιχειρήσεις που εμπίπτουν στον ορισμό των μικρών επιχειρήσεων. Κατά τούτο, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων έως 10KW μπορεί να τύχει ευρύτατης εφαρμογής και να αξιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό.

Ένα ζήτημα που ενδέχεται να προκύψει ως προς την πρακτική εφαρμογή και αξιοποίηση της υπουργικής απόφασης είναι ότι ενδεχομένως οι ιδιώτες ή οι πολύ μικρές επιχειρήσεις μπορεί να θεωρήσουν τη διαδικασία αυτή αρκετά πολύπλοκη και χρονοβόρα και να διστάζουν να την εκκινήσουν. Το ζήτημα αυτό, ενδέχεται να μπορεί να επιλυθεί σε συνεργασία με εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας και παρέχουν τον εξοπλισμό και τις υπηρεσίες εγκατάστασης των φωτοβολταϊκών συστημάτων. Λόγω της τεχνογνωσίας που διαθέτουν τέτοιες εταιρείες, θα μπορούν να αναλαμβάνουν, όχι μόνον την προμήθεια και εγκατάσταση του εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για να λειτουργήσει το φωτοβολταϊκό σύστημα, αλλά και την παροχή αρωγής στην εν γένει διαδικασία εγκατάστασης και σύνδεσής του, όπως αυτή περιγράφεται ανωτέρω. Στα πλαίσια μιας τέτοιας συνεργασίας, οι εταιρείες αυτές θα μπορούν επίσης να αναλαμβάνουν τη χρηματοδότηση της εγκατάστασης, συμπεριλαμβανομένου του κόστους εξοπλισμού, κατά το πρότυπο του λεγόμενου «third – party financing», το οποίο είναι ήδη αρκετά διαδομένο στο εξωτερικό. Σημειώνεται ότι το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ), μόλις δύο μήνες από την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης, τον Αύγουστο του 2009, και κατόπιν σχετικού αιτήματος του Υπουργείου Ανάπτυξης, εξέδωσε αναλυτικότατο οδηγό για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις ως μια πηγή πληροφοριών και καλής πρακτικής.

Δεδομένου ότι η υπουργική απόφαση για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων έως 10KW είναι πρόσφατη, η πράξη είναι αυτή που θα αναδείξει εάν θα επιτευχθεί ο στόχος της ρύθμισης, η διείσδυση, δηλαδή, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό μίγμα με την ενεργή συμμετοχή των πολιτών.

Εμπορία Δικαιωμάτων Εκπομπής Ρύπων

Πολύκαρπος Αδαμίδης (Of Counsel)

1. Η κοινοτική πολιτική για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου

Η θέσπιση ενός συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου (γνωστών διεθνώς ως allowances ή credits ή ευρύτερα ως emissions trading) υλοποεί κοινοτική πολιτική και στόχους που έθεσαν οι Οδηγίες 96/61/ΕΚ και 2003/87/ΕΚ. Οι στόχοι αυτοί επιδιώκουν την αποτελεσματικότερη προστασία του κλιματικού συστήματος μέσω της μείωσης σε κοινοτικό επίπεδο των ανθρωπογενών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κι εκπληρώνουν δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στο Πρωτόκολλο του Κυότο και τη Σύμβαση – Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις Κλιματικές Μεταβολές.[1]

Άμεσα συνυφασμένο με τις στοχεύσεις αυτού του θεσμικού πλαισίου για την προστασία του κλίματος μέσω της συνολικής μείωσης των ανθρωπογενών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, είναι το έκτο κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον, το οποίο μνημονεύεται στο προοίμιο της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ. Το εν λόγω πρόγραμμα δράσης συστήθηκε με την Απόφαση 1600/2002/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και ορίζει την κλιματική αλλαγή ως πεδίο προτεραιότητας με στόχο τη μείωση της εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου. Με αναφορά τα επίπεδα εκπομπών του έτους 1990, η εκπομπή ρύπων έπρεπε, σύμφωνα με το εν λόγω πρόγραμμα, να μειωθεί κατά 8% έως το 2005 και κατά 70% εντός του χρονικού διαστήματος 2008 – 2012. Η ποσοτικοποίηση για πρώτη φορά των στόχων αυτών ανέδειξε τη σημασία που τα κοινοτικά όργανα αποδίδουν στην ανάγκη λήψης δραστικών μέτρων για την προστασία του κλιματικού συστήματος και του ρόλου που διαδραματίζει προς αυτή την κατεύθυνση ο περιορισμός των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Ταυτόχρονα όμως επισημαίνεται ρητά ότι ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η συμμόρφωση με τα μέτρα που θα κριθούν απαραίτητα για τον έλεγχο και τον περιορισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, θα πρέπει να αξιοποιήσουν τις σύγχρονες τεχνολογίες κατά τρόπο «που θα περιορίσει, κατά το δυνατό, τις αρνητικές επιπτώσεις (*των μέτρων αυτών*) στην οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση».[2]

2. Δημιουργία μητρώου και συστήματος εμπορίας ρύπων

Η μείωση των ανθρωπογενών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου απαιτεί και προϋποθέτει το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τον έλεγχο απόδοσης ενός ολοκληρωμένου συστήματος αδειοδότησης και καταγραφής των εν λόγω εκπομπών. Κύριο μέσο συντονισμού και οργάνωσης του ολοκληρωμένου αυτού συστήματος είναι η δημιουργία και τήρηση μητρώου στο οποίο καταχωρούνται τα δικαιώματα εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου. Τα δικαιώματα αυτά οριοθετούνται από τα επιτρεπτά όρια εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου ανά ρυπογόνο επιχείρηση, όπως αυτά καθορίζονται από τα αρμόδια κοινοτικά όργανα. Με αιτιολογημένες αποφάσεις τους, οι αρμόδιες αρχές των κρατών – μελών μπορούν να ορίζουν αυστηρότερα όρια εκπομπών από αυτά που θέτουν τα κοινοτικά όργανα. Η κατάρτιση και η τήρηση μητρώου διασφαλίζει έτσι τον υγιή και ανόθευτο ανταγωνισμό, καθώς αποτρέπει την απόκτηση αδικαιολόγητου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος από επιχειρήσεις που υπερβαίνουν τα κατανεμητέα σε αυτές δικαιώματα εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου. Η πρόβλεψη για το μητρώο περιλαμβάνεται στο άρθρο 19 της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ, όπου, μεταξύ άλλων, δίνεται η δυνατότητα στα κράτη – μέλη να τηρούν ενιαία μητρώα στην προσπάθεια να καταστεί αποτελεσματικότερη η υλοποίηση των κοινοτικών δράσεων και στόχων. Σημαντική στην κατεύθυνση αυτή είναι και η διάταξη του άρθρου 20 της εν λόγω Οδηγίας, κατά το οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει κεντρικό διαχειριστή για τη διενέργεια ελέγχων σε κάθε κράτος – μέλος. Με βάση το ανωτέρω μητρώο διενεργούνται συναλλαγές επί δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου και δημιουργείται ένα σύστημα εμπορίας των δικαιωμάτων αυτών. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις που υπάγονται σε καθεστώς ελέγχου και περιορισμού εκπομπής ρύπων (κατά κανόνα μεγάλες ρυπογόνες εγκαταστάσεις και βιομηχανίες) υποχρεούνται να εκπέμπουν ρύπους μέχρι ένα συγκεκριμένο όριο. Πέραν του ορίου αυτού θα πρέπει είτε να υποστούν τις σχετικές κυρώσεις (π.χ. καταβολή προστίμων) είτε να αγοράσουν δικαιώματα από άλλες επιχειρήσεις που ρυπαίνουν κάτω από το όριο που τους έχει τεθεί (έχουν δηλαδή περίσσευμα εκπομπής ρύπων). Με άλλα λόγια, η εμπορία των δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων επιβραβεύει αυτούς που ρυπαίνουν λιγότερο και τιμωρεί οικονομικά όσους ρυπαίνουν υπέρμετρα (δηλαδή υπερβαίνουν τα ανώτατα επιτρεπτά όρια που τους έχουν τεθεί από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς).

[1] Η Σύμβαση αυτή εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα με την Απόφαση 2002/358/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

[2] Σημείο 5 του Προοιμίου της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ.

3. Το ελληνικό θεσμικό πλαίσιο για την εμπορία ρύπων

3.1. Εφαρμοστέο δίκαιο

Στην Ελλάδα η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ έγινε με την 54409/2632/27.12.2004 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας, Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ (ΚΥΑ).[3] Με την ΚΥΑ καθορίζονται οι αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με τη δημιουργία κι εφαρμογή του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων για τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και για την κατάρτιση και την τήρηση του οικείου μητρώου καταχώρησης των σχετικών συναλλαγών. Σημειωτέον ότι η μονάδα μέτρησης των δικαιωμάτων ισούται με το ισοδύναμο ενός τόνου διοξειδίου του άνθρακα. Στα παραρτήματα της ΚΥΑ παρατίθενται οι επιχειρήσεις και το είδος των δραστηριοτήτων κι εκπομπών που εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο εφαρμογής της ΚΥΑ. Οι εν λόγω δραστηριότητες αφορούν κατά κανόνα την παραγωγή κι επεξεργασία σιδηρούχων μετάλλων, τη βιομηχανία ανόργανων υλών (π.χ. τσιμεντοποιεία, επεξεργασία κεράμου και υάλου), τις ενεργειακές δραστηριότητες (π.χ. διυλιστήρια πετρελαίου, οπτανθρακοποιεία, καύση με θερμική κατανάλωση άνω των 20 MW) και την επεξεργασία και παραγωγή χάρτου.

3.2. Αρμόδια αρχή

Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του συστήματος εμπορίας είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (άρθρο 23 της ΚΥΑ), το οποίο συνεπικουρείται στο έργο του από επταμελή διυπουργική επιτροπή.

3.3. Το Μητρώο

Το μητρώο για την καταχώρηση των συναλλαγών που αφορούν στην εμπορία δικαιωμάτων (Μητρώο) καταρτίζεται από την αρμόδια αρχή σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ) (άρθρο 13 της ΚΥΑ). Οι χρήστες του Μητρώου καταβάλλουν στο διαχειριστή του, δηλ. το ΕΚΠΑΑ, παράβολο που καθορίζεται από σειρά παραμέτρων, όπως το μέγεθος της εγκατάστασής τους και οι ποσότητες των αερίων που εκπέμπουν σε ετήσια βάση. Προϋπόθεση για την αποτελεσματική λειτουργία του Μητρώου είναι η κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Κατανομής (ΕΣΚ, άρθρο 6 της ΚΥΑ), το οποίο προβλέπει τη συνολική κατανεμόμενη ποσότητα δικαιωμάτων και καταρτίζεται επίσης από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (άρθρο 6 της ΚΥΑ). Το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων προβλέπει ως χρονικές περιόδους αναφοράς για την κατανομή τους την περίοδο 2005 – 2008 και στη συνέχεια πενταετείς περιόδους που ξεκινούν από την 01.01.2008.

Στο Μητρώο καταχωρούνται όλες οι συναλλαγές που αφορούν δικαιώματα εμπορίας. Ως συναλλαγές ορίζονται οι μεταβιβάσεις κι εκχωρήσεις δικαιωμάτων μεταξύ των επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος εμπορίας καθώς και οι επιστροφές και ακυρώσεις δικαιωμάτων που αφορούν σε δικαιώματα εκπομπής ρύπων που κατανεμήθηκαν τον προηγούμενο χρόνο κι έχουν ήδη αναλωθεί. Οι επιστροφές και ακυρώσεις αυτές γίνονται μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου του επόμενου έτους. Συναλλαγές μπορούν να γίνουν και με τρίτες χώρες (άρθρο 15 της ΚΥΑ), εφόσον έχουν συναφθεί συμφωνίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις χώρες αυτές για την αμοιβαία αναγνώριση των εν λόγω δικαιωμάτων εμπορίας (άρθρο 25 της Οδηγίας 2003/87).

3.4. Κυρώσεις

Η υπέρβαση των τιμών εκπομπών που αντιστοιχούν στα εκάστοτε δικαιώματα επιφέρει την επιβολή προστίμων στον παραβάτη. Τα πρόστιμα αυτά ανέρχονται σε €100 για το ισοδύναμο κάθε τόνου διοξειδίου του άνθρακα, ενώ για παραβίαση άλλων διατάξεων της ΚΥΑ (όπως τις σχετικές με την αδειοδότηση για την εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου και τη σύνταξη εκθέσεων συμμόρφωσης με τους όρους της σχετικής άδειας) τα πρόστιμα κυμαίνονται από €1.500 έως €3.000 ανά παράβαση. Στις κυρώσεις περιλαμβάνεται και η προσωρινή διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησης (άρθρο 20 της ΚΥΑ). Σημειώνεται ότι η συμμόρφωση του παραβάτη με τα προβλεπόμενα από τις κυρώσεις, δεν τον απαλλάσσει από την υποχρέωσή του να τηρήσει τις ανώτατες επιτρεπτές τιμές των εκπομπών που αντιστοιχούν στα δικαιώματα που του έχουν κατανεμηθεί. Τούτο σημαίνει ότι ο παραβάτης όχι μόνο θα υποστεί τις κυρώσεις (π.χ. επιβολή πρόστιμου), αλλά θα πρέπει να μειώσει τις εκπομπές του το επόμενο έτος κατά ποσοστό ίσο με αυτό που τις υπερέβη το προηγούμενο έτος. Με τον τρόπο αυτό λαμβάνεται συνολική μέριμνα για την προστασία του κλίματος και του περιβάλλοντος, η οποία αναγνωρίζει ότι η περιβαλλοντική επιβάρυνση είναι σωρευτική και για το λόγο αυτό θα πρέπει να διατηρείται σε βάθος χρόνου το ισοζύγιο εκπομπών που έχει προσδιορίσει το Εθνικό Σχέδιο Κατανομής. Για την αποτελεσματικότερη προώθηση και υλοποίηση των κοινοτικών δράσεων, το Μητρώο συντονίζεται με το αυτόματο σύστημα του κεντρικού διαχειριστή της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, έτσι ώστε να αποτρέπεται η καταχώριση σε αυτό συναλλαγών που παραβιάζουν το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου.

4. Συμπερασματικά

Η πρόβλεψη για τη δημιουργία ενός

[3] Η ΚΥΑ δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθμόν 1931/27.12.2004 Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων για την εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου και η συνακόλουθη κατάρτιση και σύνταξη μητρώου καταγραφής των συναφών συναλλαγών, είναι μία σημαντική κοινοτική επιλογή και πολιτική, η οποία ενισχύει την προστασία του κλίματος και του περιβάλλοντος από τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις. Επιχειρεί μάλιστα να το πράξει με τις μικρότερες δυνατές επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση. Η συνεπής εφαρμογή και ο συντονισμός των εθνικών δράσεων στα ρυθμιστικό πεδίο εφαρμογής των σχετικών Οδηγιών αποτελεί προϋπόθεση για την επίτευξη των κοινοτικών στόχων. Αναγκαία βέβαια είναι η ανάληψη αντίστοιχων πρωτοβουλιών απ' όλα τα κράτη – μέλη και τους διεθνείς οργανισμούς. Οι πρωτοβουλίες αυτές πρέπει να ανταποκρίνονται στους στόχους της Σύμβασης – Πλαίσιο του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών και του Πρωτοκόλλου του Κυότο, που απηχούν την αναγκαιότητα για την κλιματική προστασία του πλανήτη.

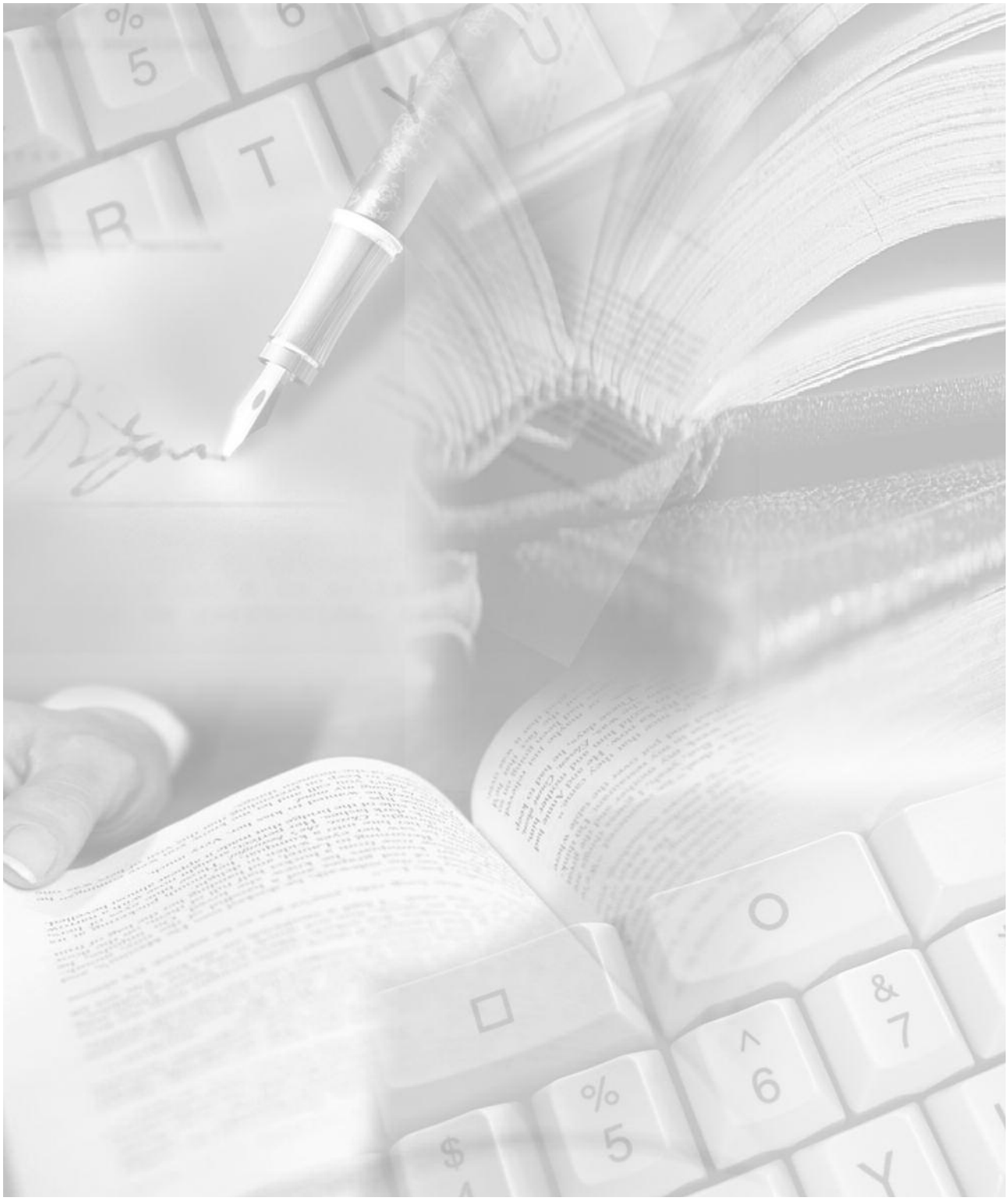

Κατάσχεση χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια τρίτου κατά τα άρθρα 982 - 991 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας

Κωνσταντίνα Σουλτάτη

1. Εισαγωγικά

Η αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών απαιτήσεων έχει σε αρκετές περιπτώσεις ωθήσει τους δανειστές στη λήψη δικαστικών μέτρων. Είναι όμως εξίσου συχνό το φαινόμενο, μολονότι ο δανειστής επιτυγχάνει την έκδοση εκτελεστού τίτλου σε βάρος του οφειλέτη του,[1] η περιουσία που βρίσκεται στα χέρια του οφειλέτη να μην επαρκεί για την ικανοποίηση του δανειστή, ενώ παράλληλα ο οφειλέτης ενδεχομένως να έχει αποτιμητές σε χρήμα απαιτήσεις σε βάρος τρίτων προσώπων. Ο Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας (εφεξής: ΚΠολΔ) εξοπλίζει για το λόγο αυτό τους δανειστές με ένα πρόσθετο μέσο επιδίωξης της ικανοποίησής τους, την κατά το άρθρο 982 ΚΠολΔ κατάσχεση στα χέρια τρίτου.

2. Προϋποθέσεις κατάσχεσης

Σύμφωνα με το άρθρο 982 ΚΠολΔ, η κατάσχεση στα χέρια τρίτου επιβάλλεται από το δανειστή (επισπεύδων δανειστής) επί τη βάσει ενός εκτελεστού τίτλου κατά του οφειλέτη (καθ' ου η εκτέλεση) στα χέρια του τρίτου που είναι ο οφειλέτης του οφειλέτη, πρόκειται δηλαδή για μία κατά κανόνα τριγωνική σχέση.[2] Η κατάσχεση εις χείρας τρίτου επιτρέπεται και στην περίπτωση κατά την οποία ο καθ' ου η εκτέλεση ή ο τρίτος είναι το Δημόσιο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου,[3] αρκεί η εκτέλεση να γίνει κατά της ιδιωτικής περιουσίας τους, καθώς αποκλείεται η κατάσχεση απαιτήσεων που πηγάζουν από έννομη σχέση δημοσίου δικαίου ή απαιτήσεων (χρηματικού ή μη) αντικειμένου που έχει ταχθεί για την άμεση εξυπηρέτηση ειδικού δημόσιου σκοπού.[4]

Για το κύρος της κατάσχεσης απαιτείται αφενός να προηγηθεί η επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση στον οφειλέτη, και ακολούθως να λάβει χώρα η επίδοση εγγράφου (κατασχετηρίου) τόσο προς τον τρίτο όσο και προς τον οφειλέτη.[5] Η απαίτηση που κατάσχεται δεν πρέπει να είναι ακατάσχετη[6] ούτε να εξαρτάται από αντιπαροχή[7] και ο καθ' ου θα πρέπει να είναι δικαιούχος αυτής κατά το χρόνο της κατάσχεσης.[8] Σημειώνεται ότι κατά το

[1] Εκτελεστός τίτλος είναι π.χ. δικαστική απόφαση ή διαταγή, διαιτητική απόφαση και οι λοιποί αναφερόμενοι στο άρθρο 904 ΚΠολΔ τίτλοι.

[2] Δεν αποκλείονται όμως και παραλλαγές, όπως ο δανειστής να είναι συγχρόνως και οφειλέτης του οφειλέτη, γιατί ο νόμος δεν απαγορεύει την κατάσχεση στα ίδια του τα χέρια (Μονομελές Πρωτοδικείο Ιωαννίνων 2808/2007). Εξάλλου, είναι δυνατόν ο επισπεύδων να είναι ο δανειστής του δανειστή, δηλαδή να ασκεί αντ' αυτού (πλαγιαστικά) τα δικαιώματα του τελευταίου κατά του οφειλέτη του, προβαίνοντας στην εκτέλεση σε βάρος του τρίτου (κατάσχεση στα χέρια τετάρτου).

[3] Η δυνατότητα αυτή περιορίζεται δυνάμει του άρθρου 20 νόμου 3301/2004, με το οποίο δεν επιτρέπεται η αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου επί τη βάσει διαταγής πληρωμής, διάταξη που κρίθηκε ότι αντίκειται στα άρθρα 20 παράγραφος 1 του Συντάγματος και 6 παράγραφος 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Εφετείο Αθηνών 1837/2007).

[4] Έτσι, έχει κριθεί ότι δεν επιτρέπεται η κατάσχεση στα χέρια της ΔΕΗ ΑΕ ως τρίτης των απαιτήσεων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης για δημοτικά τέλη, γιατί οι χρηματικές αυτές απαιτήσεις έχουν ταχθεί για την άμεση εξυπηρέτηση ειδικού δημόσιου σκοπού, δηλαδή τον ηλεκτροφωτισμό κοινόχρηστων χώρων (Μονομελές Πρωτοδικείο Θήβας 50/2008).

[5] Η επίδοση προς τον οφειλέτη πρέπει να συντελεσθεί εντός οκταημέρου από την επίδοση στον τρίτο, άλλως η κατάσχεση θα υπόκειται σε ανακοπή κατά το άρθρο 933 ΚΠολΔ.

[6] Ρητώς εξαιρούνται, κατά το άρθρο 982 παράγραφος 2 του ΚΠολΔ, από την κατάσχεση:

«(α) πράγματα που μπορούν να υποστούν άμεση φθορά, (β) η εταιρική μερίδα σε προσωπικές εταιρείες, (γ) απαιτήσεις διατροφής που πηγάζουν από το νόμο ή από διάταξη τελευταίας βούλησης, καθώς και απαιτήσεις για συνεισφορά των συζύγων στις ανάγκες της οικογένειας, (δ) απαιτήσεις μισθών, συντάξεων ή ασφαλιστικών παροχών, εκτός αν πρόκειται να ικανοποιηθεί απαίτηση για διατροφή, που στηρίζεται στο νόμο ή σε διάταξη τελευταίας βούλησης ή για συνεισφορά στις ανάγκες της οικογένειας, οπότε επιτρέπεται να γίνει κατάσχεση έως το μισό, αφού ληφθούν υπόψη τα ποσά που εισπράττει ο υπόχρεος, το μέγεθος των υποχρεώσεων που του δημιουργεί ο γάμος του για αντιμετώπιση των οικογενειακών αναγκών και ο αριθμός των δικαιούχων, (ε) κάθε είδους κοινοτικές ενισχύσεις ή επιδοτήσεις στα χέρια του ΟΠΕΚΕΠΕ ως τρίτου, μέχρι την κατάθεσή τους στον τραπεζικό λογαριασμό των δικαιούχων ή την με άλλο τρόπο καταβολή σε αυτούς».

Περαιτέρω κατόπιν σχετικών δικαστικών αποφάσεων με τις οποίες κρίθηκε ότι το ακατάσχετο του μισθού επεκτείνεται και στους τραπεζικούς λογαριασμούς του οφειλέτη, εφόσον ο τελευταίος αποδείξει ότι ο λογαριασμός χρησιμοποιείται αποκλειστικά ως λογαριασμός μισθοδοσίας (Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών 5009/2005), με το νόμο 3714/2008 προστέθηκε παράγραφος 3 στο άρθρο 982 κατά την οποία:

«Η εξαίρεση της περίπτωσης δ' της παραγράφου 2 ισχύει και όταν η καταβολή του ποσού γίνεται με κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του οφειλέτη σε πιστωτικό ίδρυμα. Η εξαίρεση ισχύει μόνο στην έκταση που ο λογαριασμός παρουσιάζει υπόλοιπο που δεν υπερβαίνει, κατά το χρονικό διάστημα από την επιβολή της κατάσχεσης έως την επόμενη ημέρα της καταβολής, το ποσό της εξαιρούμενης από την κατάσχεση απαίτησης».

παρελθόν η νομολογία είχε περιορίσει το εύρος της παρεχόμενης κατά το άρθρο 982 ΚΠολΔ δυνατότητας, καθιστώντας εν τοις πράγμασι αδύνατη την κατάσχεση χρηματικών απαιτήσεων στα χέρια των τραπεζών, λόγω του απορρήτου των τραπεζικών καταθέσεων. Ωστόσο, το ζήτημα επιλύθηκε με την απόφαση 19/2001 της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου. Ακολούθως, με τη θέσπιση της κατά το άρθρο 24 του νόμου 2915/2001 άρσης του τραπεζικού απορρήτου, ο δανειστής έχει πλέον δικαίωμα να ικανοποιεί την αξίωση του με κατάσχεση των τραπεζικών καταθέσεων.[9]

Σε περίπτωση, τέλος, κατάσχεσης απαίτησης από τίτλο εις διαταγήν,[10] η κατάσχεση μπορεί σύμφωνα με το άρθρο 983 παράγραφος 2 ΚΠολΔ να γίνει μόνο με την αφαίρεση του τίτλου, διαφορετικά είναι άκυρη. Μάλιστα, η αφαίρεση του τίτλου είναι αναγκαία και στην κατάσχεση απαίτησης, για την εκπλήρωση της οποίας ο τρίτος έχει εκδώσει τίτλο εις διαταγήν. Από τον τίτλο που εκδίδει ο τρίτος δημιουργείται ιδιαίτερη (αξιογραφική) υποχρέωση που βαίνει παράλληλα με την υποχρέωση από την υποκείμενη σχέση, εφόσον η τελευταία δεν αποσβέννυται με την έκδοση του αξιογράφου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία για την εξόφληση του τιμήματος μιας πώλησης εκδίδεται επιταγή. Τότε, ο κατασχών την απαίτηση του πωλητή από τη σύμβαση πώλησης σε βάρος του αγοραστή – τρίτου πρέπει να προβεί και στην αφαίρεση του τίτλου της επιταγής από τα χέρια του οφειλέτη.

3. Συνέπειες της κατάσχεσης

3.1. Η ακυρότητα της διάθεσης της κατασχεθείσας απαίτησης

Κατά το άρθρο 984 ΚΠολΔ, η κατάσχεση της απαίτησης δεν δημιουργεί δικαίωμα προτίμησης υπέρ του κατασχόντος δανειστή, αλλά συνεπάγεται τη νομική δέσμευση της απαίτησης, και ως εκ τούτου την ακυρότητα κάθε πράξης διάθεσής της. Αναγκαία προϋπόθεση είναι, φυσικά, να έχει προηγηθεί η επίδοση του κατασχετηρίου προς τον οφειλέτη και τον τρίτο κατά τα ανωτέρω, διότι μετά τις ως άνω επιδόσεις η εξόφληση από τον τρίτο της κατασχεθείσας απαίτησης ή ο συμψηφισμός προς μεταγενέστερη από την κατάσχεση απαίτηση δεν παράγουν έννομες συνέπειες έναντι του κατασχόντος.

3.2. Η υποχρέωση του τρίτου να προβεί στην κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ δήλωση

Εντός οκταημέρου από την επίδοση της κατάσχεσης ο τρίτος οφείλει να προβεί σε προφορική δήλωση[11] στη γραμματεία του Ειρηνοδικείου στον τόπο της κατοικίας του, με την οποία θα αναφέρει εάν υπάρχει η κατασχεθείσα απαίτηση, καθώς και τις τυχόν ενστάσεις του ή ανταπαιτήσεις του κατά του οφειλέτη. Παράλειψη του τρίτου να προβεί στην κατά το άρθρο 985 ΚΠολΔ δήλωση εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση και, συνεπάγεται, όπως άλλωστε και η ανακριβής δήλωση, υποχρέωση του τρίτου να αποζημιώσει τον κατασχόντα.[12]

Κατά της δήλωσης του τρίτου, ο κατασχών μπορεί να ασκήσει ανακοπή εντός προθεσμίας 30 ημερών από τη δήλωση ή τη λήξη της προθεσμίας για την υποβολή της δήλωσης ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου.[13] Αίτημα της ανακοπής είναι να αναγνωρισθεί η ύπαρξη της κατασχεθείσας απαίτησης και να καταδικασθεί ο τρίτος στην καταβολή του ποσού της απαίτησης και (ενδεχομένως) και της νόμιμης αποζημίωσης του κατασχόντα. Εάν ο κατασχών δεν προβεί στην εμπρόθεσμη άσκηση της ανακοπής κατά το άρθρο 986 ΚΠολΔ, τότε δεν δικαιούται να αμφισβητήσει την ειλικρίνεια της δήλωσης του τρίτου.

3.3. Η αναγκαστική εκχώρηση της απαίτησης

Η έγκυρη κατάσχεση στα χέρια τρίτου επιφέρει ως νόμιμη συνέπεια την αυτοδίκαιη εκχώρηση των απαιτήσεων προς τον/τους κατασχόντα/ες. Ως προς το χρόνο κατά τον οποίο θεωρείται ότι έχει επέλθει η εκχώρηση, σημειώνουμε ότι εάν ο τρίτος προβεί σε θετική δήλωση κατά το άρθρο 988 ΚΠολΔ,[14] η αναγκαστική εκχώρηση επέρχεται

[7] Π.χ. στη σύμβαση πώλησης θα πρέπει οφειλέτης να έχει παραδώσει το πωλούμενο αγαθό στον τρίτο, ο εκμισθωτής να έχει παραδώσει το μίσθιο στο μισθωτή κλπ.

[8] Είναι περαιτέρω δυνατή η κατάσχεση ακόμη και μελλοντικής απαίτησης ή απαίτησης που τελεί υπό αίρεση, προθεσμία ή όρο, εφόσον η έννομη σχέση από την οποία απορρέει η μελλοντική αυτή απαίτηση, υπάρχει κατά το χρόνο επιβολής της κατάσχεσης και η κατασχόμενη απαίτηση μπορεί να προσδιοριστεί ως προς το είδος της και τον οφειλέτη της. Έτσι, έχει κριθεί ότι είναι δυνατή η κατάσχεση της απαίτησης του εταίρου για τα κέρδη της εταιρικής χρήσης στα χέρια της εταιρείας.

[9] Επισημαίνεται ότι επί κοινών λογαριασμών ο δανειστής δικαιούται να κατάσχει μόνο το μέρος της κατάθεσης που αναλογεί στον οφειλέτη του καταθέτη, καθώς κατά αμάχητο τεκμήριο το σύνολο της κατάθεσης ανήκει σε όλους τους δικαιούχους κατά ίσα μέρη (Άρειος Πάγος 785/1999).

[10] Τίτλοι εις διαταγή είναι για παράδειγμα η επιταγή και η συναλλαγματική.

[11] Υποχρέωση δήλωσης δεν υφίσταται, όταν η κατάσχεση είναι ανυπόστατη, π.χ. κατάσχεση απαίτησης από φορτωτική χωρίς την αφαίρεση του τίτλου της φορτωτικής από τα χέρια του οφειλέτη.

[12] Προϋπόθεση της ευθύνης του τρίτου προς αποζημίωση είναι αφενός η ζημία του κατασχόντα και αφετέρου η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της παράλειψης ή ανακριβούς δήλωσης και της ζημίας.

[13] Αρμόδιο είναι συνήθως το δικαστήριο της κατοικίας / έδρας του τρίτου, το οποίο, μάλιστα, δικάζει κατά τη διαδικασία στην οποία υπάγεται η κατασχεθείσα απαίτηση.

μετά την παρέλευση 8ημέρου από την κοινοποίηση της κατάσχεσης στον καθ' ου η εκτέλεση.[15] Έτσι, η θετική δήλωση του τρίτου συνιστά τίτλο εκτελεστό σε βάρος του σύμφωνα με το άρθρο 989 ΚΠολΔ. Είναι αξιοσημείωτο ότι εάν η κατασχεθείσα απαίτηση δεν επαρκεί για την ικανοποίηση των κατασχόντων δανειστών, ο τρίτος οφείλει να προβεί σε δημόσια κατάθεση, ώστε οι δανειστές να ικανοποιηθούν από τη διανομή του ποσού της απαίτησης. Συνεπώς στην περίπτωση αυτή, η δήλωση του τρίτου, αν και θετική, δεν αποτελεί εκτελεστό τίτλο σε βάρος του.

Σε περίπτωση αρνητικής δήλωσης του τρίτου, η εκχώρηση επέρχεται μετά την τελεσιδικία της απόφασης επί της ασκηθείσας ανακοπής του κατασχόντος κατά το άρθρο 986 ΚΠολΔ.

3.4. Η μεταβίβαση στον κατασχόντα παρεπόμενων δικαιωμάτων

Συνεπεία της αυτοδίκαιης και νόμιμης εκχώρησης των απαιτήσεων προς τον κατασχόντα, μεταβιβάζονται στον τελευταίο τα παρεπόμενα δικαιώματα της υποθήκης (και της προσημείωσης υποθήκης), καθώς και του ενεχύρου, με συνέπεια την προνομιακή ικανοποίηση του κατασχόντος (άρθρο 991 ΚΠολΔ).

[14] Δηλαδή εάν ο τρίτος δηλώσει ότι η απαίτηση που κατασχέθηκε υπάρχει και είναι επαρκής για να ικανοποιηθούν όσοι επέβαλαν την κατάσχεση.

[15] Εφόσον έχει προηγηθεί η επίδοση στον τρίτο, άλλως από την επίδοση προς τον τρίτο. Αν ο καθ' ου διαμένει στο εξωτερικό, η προθεσμία αυτή είναι 30ήμερη.

Πρόσφατη Φορολογική Νομοθεσία

Ελένη Πίτσα

Νόμος 3808/2009: Έκτακτη οικονομική ενίσχυση κοινωνικής αλληλεγγύης, έκτακτη εισφορά κοινωνικής ευθύνης των μεγάλων επιχειρήσεων και της μεγάλης ακίνητης περιουσίας και άλλες διατάξεις.

Με το άρθρο 2 του νόμου 3808/2009, επιβάλλεται έκτακτη εισφορά κοινωνικής ευθύνης στα μεγάλα κέρδη των επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα, επιβάλλεται έκτακτη, εφάπαξ εισφορά κοινωνικής ευθύνης στο συνολικό καθαρό εισόδημα των νομικών προσώπων για το οικονομικό έτος 2009, εφόσον το εισόδημα αυτό υπερβαίνει τα €5.000.000. Επιπροσθέτως, για τις επιχειρήσεις που δημοσίευσαν οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τους κανόνες των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και των Διεθνών Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΛΠ), η έκτακτη εισφορά επιβάλλεται στα καθαρά κέρδη που προκύπτουν από την εφαρμογή τους, εφόσον αυτά είναι μεγαλύτερα από το συνολικό καθαρό εισόδημα και υπερβαίνουν τα €5.000.000.

Η έκτακτη εισφορά, που επιβάλλεται στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή στα καθαρά κέρδη, όπως αναφέρονται ανωτέρω, υπολογίζεται ανά κλιμάκιο ως εξής:

(α) Για συνολικό καθαρό εισόδημα ή καθαρά κέρδη από €1 έως και €10.000.000, η έκτακτη εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή 5%.

(β) Για τη διαφορά του συνολικού καθαρού εισοδήματος ή των καθαρών κερδών από €10.000.001 έως και €25.000.000, η έκτακτη εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή 7%, και

(γ) Για τη διαφορά του συνολικού καθαρού εισοδήματος ή των καθαρών κερδών από €25.000.001 και άνω, η έκτακτη εισφορά υπολογίζεται με συντελεστή 10%.

Το ποσό της έκτακτης εισφοράς περιορίζεται αναλόγως, σε κάθε περίπτωση, ώστε το εναπομένον συνολικό καθαρό εισόδημα ή τα καθαρά κέρδη, που αποτέλεσαν τη βάση προσδιορισμού της, να μην υπολείπεται των €5.000.000.

Το ως άνω συνολικό καθαρό εισόδημα ή τα καθαρά κέρδη, επί των οποίων επιβάλλεται η έκτακτη εισφορά, δεν μπορούν να υπερβαίνουν το διπλάσιο του μέσου όρου των συνολικών καθαρών εισοδημάτων ή των καθαρών κερδών των δύο προηγούμενων οικονομικών ετών (2007 και 2008).

Για τον υπολογισμό της έκτακτης εισφοράς εκδίδεται εκκαθαριστικό σημείωμα, αντίγραφο του οποίου αποστέλλεται στην επιχείρηση. Η έκτακτη εισφορά βεβαιώνεται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας που είναι αρμόδιος για τη φορολογία της επιχείρησης.

Σε περίπτωση μετατροπής ή συγχώνευσης της επιχείρησης, η έκτακτη εισφορά βεβαιώνεται σε βάρος της νέας επιχείρησης που προήλθε από τη μετατροπή ή τη συγχώνευση.

Εάν από φορολογικό έλεγχο προκύψει διαφορά του καθαρού εισοδήματος ή των καθαρών κερδών, δεν επιβάλλεται επιπλέον έκτακτη εισφορά ούτε επιστρέφεται εισφορά που τυχόν καταβλήθηκε.

Η έκτακτη εισφορά που βεβαιώνεται καταβάλλεται σε 12 ίσες μηνιαίες δόσεις. Η πρώτη από αυτές τις δόσεις καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη (για τις δημόσιες υπηρεσίες) ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση της εισφοράς και η καθεμία από τις επόμενες δόσεις καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη (για τις δημόσιες υπηρεσίες) ημέρα του κάθε μήνα. Καμία δόση δεν μπορεί να είναι μικρότερη από €20.000. Εάν το σύνολο της έκτακτης εισφοράς καταβληθεί μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης, χορηγείται έκπτωση 3%, με εξαίρεση την περίπτωση που το σύνολο της έκτακτης εισφοράς καταβάλλεται σε μία μόνο δόση.

Η έκτακτη εισφορά που καταβάλλεται, δεν εκπίπτει ως δαπάνη κατά τον προσδιορισμό του φορολογητέου εισοδήματος. Επιπροσθέτως, με το εν λόγω άρθρο 2 του νέου νόμου ορίζεται ότι η έκτακτη εισφορά επιστρέφεται κατά το μέρος που αποδεδειγμένα το εισόδημα ή τα κέρδη επί των οποίων επιβλήθηκε, αποτέλεσαν εισόδημα ή κέρδη άλλης επιχείρησης, για τα οποία καταβλήθηκε έκτακτη εισφορά σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο.

Επιπροσθέτως, κατά το άρθρο 3 του νόμου 3808/2009, επιβάλλεται η έκτακτη εισφορά στη μεγάλη ακίνητη περιουσία των φυσικών προσώπων και η αύξηση του Ενιαίου Τέλους Ακινήτων (ΕΤΑΚ) των νομικών προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα, η έκτακτη, εφάπαξ εισφορά στη μεγάλη ακίνητη

περιουσία φυσικών προσώπων, κατά την εκκαθάριση του ΕΤΑΚ έτους 2009 επιβάλλεται με προοδευτικό συντελεστή ανά κλιμάκιο φορολογητέας αξίας, ως εξής:

(α) Για φορολογητέα αξία €400.000 - €600.000, επιβάλλεται 1‰.

(β) Για φορολογητέα αξία, €600.001 - €800.000, επιβάλλεται 2‰.

(γ) Για φορολογητέα αξία, €800.001 - €1.000.000, επιβάλλεται 3‰.

(δ) Για φορολογητέα αξία, €1.000.001 - €1.300.000, επιβάλλεται 4‰.

(ε) Για φορολογητέα αξία, €1.300.001 - €1.600.000, επιβάλλεται 5‰.

(στ) Για φορολογητέα αξία, €1.600.001 - €2.000.000, επιβάλλεται 6‰.

(ζ) Για φορολογητέα αξία, €2.000.001 - €2.500.000, επιβάλλεται 7‰.

(η) Για φορολογητέα αξία, €2.500.001 - €3.000.000, επιβάλλεται 8‰.

(θ) Για φορολογητέα αξία, €3.000.001 και άνω, επιβάλλεται 9‰.

Η έκτακτη εισφορά βεβαιώνεται και καταβάλλεται μαζί με το ενιαίο τέλος ακινήτων φυσικών προσώπων του έτους 2009.

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με το άρθρο 3 του εν λόγω νόμου, η αξία των ακινήτων των εταιρειών φορολογείται με συντελεστή 6‰. Η αξία των ακινήτων των ημεδαπών και των αλλοδαπών νομικών προσώπων ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που επιδιώκουν αποδεδειγμένα σκοπούς κοινωφελείς, θρησκευτικούς, φιλανθρωπικούς κι εκπαιδευτικούς, φορολογείται με συντελεστή 3‰. Επίσης, το ίδιο άρθρο ορίζει ότι με συντελεστή 1‰ φορολογείται:

(α) Η αξία των κτισμάτων των ακινήτων, τα οποία ιδιοχρησιμοποιούνται για την παραγωγή ή την άσκηση εμπορικής δραστηριότητας από επιχειρήσεις ανεξαρτήτως αντικειμένου εργασιών.

(β) Η αξία των κτισμάτων των ακινήτων, τα οποία ιδιοχρησιμοποιούνται από τα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

(γ) Τα ακίνητα που περιλαμβάνονται στο ενεργητικό των εταιρειών επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία και των Αμοιβαίων Κεφαλαίων Ακίνητης Περιουσίας.

Το τέλος που αναλογεί στη συνολική αξία των κτισμάτων που υπόκεινται σε φορολογία δεν μπορεί να είναι μικρότερο από €1 ανά τετραγωνικό μέτρο, με εξαίρεση τα ημιτελή κτίσματα και τα γεωργικά και κτηνοτροφικά κτίρια. Τέλος, για τα έτη 2009 και 2010, η αξία των ιδιοχρησιμοποιούμενων ακινήτων των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων οποιασδήποτε μορφής υπάγεται σε τέλος με συντελεστή 0,33‰. Στην περίπτωση αυτή δεν έχει εφαρμογή το ελάχιστο όριο του €1 ανά τετραγωνικό μέτρο των κτισμάτων.

ΠΟΛ 1131/30.09.2009: Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 3 της υπ' αριθμόν 1 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου.

Με την εν λόγω Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών, γίνεται κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 3 της υπ' αριθμόν 1 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Ρύθμιση θεμάτων ΦΠΑ, επισφαλών απαιτήσεων, ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο, αναπροσαρμογή ποσού οφειλών προς ασφαλιστικά ταμεία και αναστολή πλειστηριασμών από πιστωτικά ιδρύματα», οι οποίες αναφέρονται στην αύξηση του ορίου οφειλόμενων ληξιπρόθεσμων χρεών προς το Δημόσιο για προσωπική κράτηση οφειλετών του, για ενημέρωση και ενιαία εφαρμογή αυτών.

Με το άρθρο 3 παράγραφος 1 της υπ' αριθμόν 1 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου αντικαθίσταται το άρθρο 234 παράγραφος 1 περίπτωση β' του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, το οποίο προέβλεπε τη λήψη του μέτρου της προσωπικής κράτησης για συνολικές ληξιπρόθεσμες οφειλές, και πλέον αυξάνεται το κατώτερο ποσό της συνολικής ληξιπρόθεσμης οφειλής προς το Δημόσιο από κάθε αιτία συμπεριλαμβανομένων και των κάθε είδους τόκων και προσαυξήσεων, άνω του οποίου επιτρέπεται η λήψη του μέτρου της προσωπικής κράτησης, σε €150.000.

Στη παράγραφο 2 του ανωτέρω άρθρου ορίζεται ότι απολύονται με επιμέλεια του διευθυντή της φυλακής όσοι, κατά την έναρξη ισχύος των διατάξεων της εν λόγω Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, κρατούνται για ποσό μικρότερο των €150.000 κατ' εφαρμογή των άρθρων 231 – 243 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για την προσωπική κράτηση.

Στη παράγραφο 3 του ανωτέρω άρθρου, προβλέπεται ότι αποφάσεις που διατάσσουν προσωπική κράτηση για ποσό κατώτερο των €150.000 και δεν έχουν εκτελεστεί, δεν εκτελούνται.

Επίσης, εκκρεμείς αιτήσεις προϊσταμένων δημοσίων οικονομικών υπηρεσιών και τελωνείων και ένδικα μέσα κατά πρωτόδικων αποφάσεων για χρέη κατώτερα του ως άνω ποσού, δεν εισάγονται για συζήτηση.

ΠΟΛ. 1147/30.11.2009: Διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών

Με αφορμή την ψήφιση του νόμου 3777/2009, ο οποίος ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 2005/56/ΕΚ, και τα προφορικά ερωτήματα που τέθηκαν στο Υπουργείο Οικονομικών για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών διαφορετικών κρατών – μελών, το Υπουργείο Οικονομικών εξέδωσε την παρούσα Εγκύκλιο, η οποία, μεταξύ άλλων, ορίζει τα ακόλουθα:

Οι ανεξάρτητοι εμπειρογνώμονες, που κατά το άρθρο 6 του νόμου εκτιμούν την περιουσία των συγχωνευόμενων εταιρειών, ορίζονται είτε από τις εταιρείες που συγχωνεύονται είτε κατόπιν κοινής αίτησης των συγχωνευόμενων εταιρειών από δικαστική ή διοικητική αρχή. Η εν λόγω αρχή ανήκει σε ένα από τα κράτη – μέλη, η νομοθεσία του οποίου διέπει μια από τις συγχωνευόμενες εταιρείες ή τη νέα εταιρεία που προκύπτει από τη συγχώνευση. Στην Ελλάδα, η αρμόδια διοικητική αρχή που διορίζει τους ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες είναι η Διεύθυνση Ανωνύμων Εταιρειών και Πίστεως της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης. Η έκθεση των εμπειρογνωμόνων περιλαμβάνει τα στοιχεία που προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 71 του νόμου 2190/1920 «Περί Ανωνύμων Εταιρειών».

Με το νέο νόμο, τίθενται σε εφαρμογή οι φορολογικές ρυθμίσεις του νόμου 2578/1998, οι οποίες μέχρι την ψήφιση του νόμου 3777/2009 είχαν ουσιαστικά καταστεί ανενεργείς, αφού δεν υπήρχε το νομικό (εταιρικό) πλαίσιο για την πραγματοποίηση των διασυνοριακών συγχωνεύσεων. Είναι αξιοσημείωτο ότι η Οδηγία 2005/56/ΕΚ δεν ρυθμίζει φορολογικά θέματα και ούτε έχει προταθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση άλλο φορολογικό καθεστώς που να τροποποιεί ή να καταργεί την Οδηγία 90/434/ΕΟΚ «Σχετικά με το κοινό φορολογικό καθεστώς για τις συγχωνεύσεις, διασπάσεις, εισφορές ενεργητικού και ανταλλαγές μετοχών που αφορούν εταιρείες διαφορετικών κρατών – μελών». Έτσι, σε περίπτωση συγχώνευσης ελληνικής κεφαλαιουχικής εταιρείας με εταιρεία άλλου κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο νόμο 3777/2009, εφαρμόζονται οι ευεργετικές διατάξεις του νόμου 2578/1998.

Πρόσφατη Φορολογική Νομολογία

Επιμέλεια: Θανάσης Κυριακόπουλος

Έκτακτη εισφορά [Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών 18440/2009]

Το Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, με την απόφαση 18440/2009, έκρινε αντισυνταγματική την έκτακτη εισφορά που επιβλήθηκε με το νόμο 3758/2009. Ειδικότερα, το δικαστήριο έκρινε ότι η έκτακτη εισφορά έχει αναδρομική ισχύ, αφού υπολογίζεται επί των εισοδημάτων που έχουν αποκτηθεί κατά το προηγούμενο έτος, δηλαδή πριν από την 01.01.2008. Κατά συνέπεια, είναι παράνομη η έκτακτη εισφορά ως αντίθετη στο άρθρο 87 παράγραφος 2 του Συντάγματος. Ακόμα, το δικαστήριο διέταξε την επιστροφή του ποσού των €10.000 που είχε επιβάλει η Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ) Ψυχικού ως έκτακτη εισφορά σε φορολογούμενο. Αναμένεται ότι το Ελληνικό Δημόσιο θα ασκήσει έφεση επί της εν λόγω απόφασης, αλλά τον τελικό λόγο θα έχει το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Φόρος εισοδήματος επί των αποθεματικών ανωνύμων εταιρειών [Συμβουλίο της Επικρατείας (Ολομέλεια) 1912/2009]

Με το άρθρο 8 του νόμου 2579/1998 προβλέπεται η επιβολή φόρου εισοδήματος στο 40% των αποθεματικών των ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών, εφόσον αυτά τα αποθετικά εμφανίσθηκαν στον τελευταίο πριν από την 01.01.1997 ισολογισμό και μέχρι τότε δεν είχαν διανεμηθεί ή κεφαλαιοποιηθεί, παρέμεναν δηλαδή κατά το άρθρο 38 του νόμου 2238/1994 ή άλλων ανάλογων διατάξεων, αφορολόγητα. Σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 2 του Συντάγματος, «φόρος ή άλλο οποιοδήποτε οικονομικό βάρος δεν μπορεί να επιβληθεί με νόμο αναδρομικής ισχύος που εκτείνεται πέρα από το οικονομικό έτος το προηγούμενο εκείνου κατά το οποίο επιβλήθηκε». Έτσι, κατά την κρίση του δικαστηρίου στη σχολιαζόμενη απόφαση, το άρθρο 8 του νόμου 2579/1998 αντίκειται στο άρθρο 78 παράγραφος 2 του Συντάγματος, και είναι, ως εκ τούτου, μη εφαρμοστέο, διότι η θεσπιζόμενη ως άνω φορολογική υποχρέωση εκτείνεται πέραν του προηγούμενου της επιβολής της έτους, αφού καταλαμβάνει αποθεματικά που σχηματίσθηκαν πριν από την 01.01.1997. Δηλαδή η εν λόγω ρύθμιση, ασχέτως εάν θεσπίζει συντελεστές (17,5% ή 12,5%) μικρότερους από τους γενικώς ισχύοντες στη φορολογία εισοδήματος, συνιστά ανεπίτρεπτη αναδρομική μεταβολή του φορολογικού καθεστώτος των εταιρειών στις οποίες αναφέρεται.

Η μειοψηφία των δικαστών στην απόφαση αυτή αποφάνθηκε ότι η υπό κρίση διάταξη δεν μεταβάλλει το φορολογικό καθεστώς των ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών, διότι κατά το χρόνο σχηματισμού των αποθεματικών, αυτά δεν ήταν εν όλω ή εν μέρει αφορολόγητα. Αντιθέτως, είχαν, απλώς, υπαχθεί σε καθεστώς προσωρινής απαλλαγής, επειδή τα αποθεματικά αυτά ήταν φορολογητέα είτε κατά την κεφαλαιοποίηση είτε κατά τη διανομή στους μετόχους είτε, τέλος, με τη διάλυση της επιχείρησης.

Αναστολή εκτέλεσης εκκαθαριστικού σημειώματος έκτακτης εισφοράς [Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών 3624/2009]

Κατά τη σχολιαζόμενη απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, το άρθρο 18 του νόμου 3758/2009, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 05.05.2009 κι επέβαλε έκτακτη οικονομική εισφορά στο ατομικό εισόδημα των φυσικών προσώπων που προέκυψε κατά τη διαχειριστική περίοδο 01.01.2007 - 31.12.2007, αντίκειται στο άρθρο 78 παράγραφος 2 του Συντάγματος και ως εκ τούτου είναι ανίσχυρο και μη εφαρμοστέο. Αυτό ισχύει διότι επιβάλει φόρο σε εισόδημα, το οποίο προέκυψε σε διαχειριστική περίοδο που είχε ήδη λήξει κατά την έναρξη του προηγούμενου της δημοσίευσης του νόμου ημερολογιακού έτους (δηλ. του έτους 2008). Ειδικότερα, το ημερολογιακό έτος που δημοσιεύθηκε ο νόμος είναι το 2009 και συνεπώς είναι συνταγματικώς ανεπίτρεπτη η φορολόγηση εισοδήματος που προέκυψε κατά τη διαχειριστική περίοδο που έληξε την 31.12.2007.

Ενόψει των ανωτέρω, η προσφυγή κρίθηκε προδήλως βάσιμη και γι' αυτό το λόγο η εν λόγω αίτηση αναστολής έγινε δεκτή, με αποτέλεσμα να ανασταλεί η εκτέλεση του προσβαλλόμενου εκκαθαριστικού σημειώματος μέχρι να εκδοθεί η οριστική απόφαση επί της ασκηθείσας προσφυγής του αιτούντος.

Φορολογικά κίνητρα για συγχώνευση επιχειρήσεων [Συμβούλιο της Επικρατείας 1531/2009]

Για να τύχει απαλλαγής από το φόρο μεταβίβασης η μεταβίβαση των ακινήτων κατά τη συγχώνευση ή μετατροπή επιχειρήσεων που ήδη λειτουργούν ή κατά την εισφορά κλάδων των επιχειρήσεων προς συγχώνευση, πρέπει τα ακίνητα αυτά να χρησιμοποιούνταν ήδη από την εισφέρουσα ως πάγια στοιχεία της για τις λειτουργικές της ανάγκες. Επειδή η εισφέρουσα εταιρεία ασχολείτο με την εμπορία πετρελαιοειδών προϊόντων, η εκμίσθωση του ένδικου ακινήτου σε τρίτο πρατηριούχο ως πρατηρίου υγρών καυσίμων, και μάλιστα στο πλαίσιο σύμβασης

αποκλειστικής συνεργασίας με αυτόν, έγινε προκειμένου ο τρίτος να προμηθεύεται καύσιμα και μάλιστα αποκλειστικά απ' αυτήν. Με τη σχολιαζόμενη απόφαση κρίθηκε ότι η παραχώρηση του ένδικου ακινήτου δεν γινόταν για να πορίζεται η εισφέρουσα εισόδημα απλώς από την εκμίσθωση του ακινήτου, αλλά για την άμεση εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών της στο πλαίσιο της εμπορίας πετρελαιοειδών.

Άρνηση έκπτωσης εισφορών ασφάλισης ασθένειας από φόρο εισοδήματος [Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, απόφαση C-544/207 της 23.04.2009]

Κατά τις διατάξεις του κοινοτικού Κανονισμού 1408/1971 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, ένα κράτος - μέλος δεν μπορεί να μεταχειρίζεται κατά τρόπο λιγότερο ευνοϊκό τη διαμονή και φορολόγηση φορολογούμενων κατοίκων ημεδαπής που καταβάλλουν εισφορές σε σύστημα κοινωνικής ασφάλισης άλλου κράτους – μέλους. Επομένως, το άρθρο 18 παράγραφος 1 του Κανονισμού είναι αντίθετο προς την κανονιστική ρύθμιση που παρέχει το δικαίωμα έκπτωσης από το φόρο εισοδήματος των καταβληθέντων εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον οι εν λόγω εισφορές καταβλήθηκαν εντός του κράτους – μέλους αυτού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μη χορηγείται το φορολογικό αυτό πλεονέκτημα, όταν οι εισφορές που μπορούν να εκπέσουν από το ποσό του φόρου εισοδήματος που οφείλεται εντός του κράτους – μέλους αυτού, καταβάλλονται στο πλαίσιο συστήματος υποχρεωτικής ασφάλισης ασθένειας άλλου κράτους – μέλους.

Τέλη χαρτοσήμου [Συμβούλιο της Επικρατείας 190/2009]

Για να επιβληθούν τέλη χαρτοσήμου λόγω ολιστικής εγγραφής, πρέπει αυτή η εγγραφή στα βιβλία να περιέχει όλα τα απαραίτητα στοιχεία της σύμβασης του δανείου, ώστε από την εγγραφή και μόνο να προκύπτει η συνομολόγηση της σύμβασης. Τούτο ισχύει, διότι δεν επιτρέπεται να συναχθεί ότι συνομολογήθηκε σύμβαση δανείου από εγγραφές στα βιβλία που αναφέρονται σε άλλες σχέσεις, ακόμα και αν αυτές λογίζονται ως δάνειο. Ωστόσο, δεν είναι αναγκαίο η σχετική εγγραφή να αφορά ρητώς σε σύμβαση δανείου. Το βάρος απόδειξης για την ύπαρξη σύμβασης δανείου φέρει η φορολογική αρχή. Ιδίως, η τελευταία υποχρεούται να αποδείξει τον ισχυρισμό της ότι η υπό κρίση εγγραφή αφορά και αποδεικνύει την ύπαρξη δανειακής σύμβασης με την από μέρους της παράθεση των επιμέρους στοιχείων από τα οποία η ίδια συνάγει το συμπέρασμα για την ύπαρξη σύμβασης δανείου.

Φόρος εισοδήματος - Μεταφορά ζημίας προς συμψηφισμό [Συμβούλιο της Επικρατείας 2100/2008]

Η μεταφορά ζημίας γίνεται προς συμψηφισμό με προκύψαντα κέρδη του έτους στο οποίο γίνεται η μεταφορά και όχι προς επαύξηση της ζημίας που τυχόν προέκυψε κατά το έτος αυτό. Έτσι, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο επιφύλαξης στη δήλωση του έτους, στο οποίο επιχειρείται η μεταφορά της ζημίας, ζητήματα τα οποία δεν επιτρέπεται να κριθούν κατά το έτος αυτό, γιατί αυτό θα οδηγούσε σε ανεπίτρεπτη παρεμπίπτουσα κρίση για το εν λόγω έτος. Τέτοια ζητήματα είναι ενδεικτικά το κύρος του τίτλου της μεταφοράς και το ύψος της ζημίας κατά το έτος που αυτή προέκυψε.

Επίδομα αλλοδαπής – Απαλλαγή από φόρο εισοδήματος [Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιώς 557/2008]

Όταν πρόκειται για εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, κάθε παροχή που καταβάλλεται στο μισθωτό με οποιαδήποτε ονομασία (π.χ. επιχορήγηση, αποζημίωση, επίδομα) και η οποία, κατά το νόμο ή από τη φύση της, προορίζεται να καλύψει δαπάνες που αφορούν στην εκτέλεση της υπηρεσίας που του έχει ανατεθεί ή την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη διεξαγωγή της, δεν αποτελεί προσαύξηση μισθού και δεν υποβάλλεται σε φόρο εισοδήματος, έστω και εάν από την παροχή αυτή ωφελείται έμμεσα ο μισθωτός. Το επίδομα υπηρεσίας αλλοδαπής του άρθρου 135 παράγραφος 4 του νόμου 2594/1998 προορίζεται για την κάλυψη πραγματικών δαπανών, στις οποίες υποβάλλεται ο προσφεύγων κατά την άσκηση των καθηκόντων του και, συνεπώς, δεν αποτελεί φορολογητέο εισόδημα, κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, και δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος, έστω και αν δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερομένων στο άρθρο 45 του ανωτέρω Κώδικα παροχών, που απαλλάσσονται από τον οικείο φόρο. Επίσης, οι τόκοι οφείλονται από την άσκηση της προσφυγής, με την οποία, πέραν του παρεπόμενου αιτήματος για καταβολή τόκων, υποβάλλεται και το αίτημα για επιστροφή φόρου που έχει αχρεωστήτως καταβληθεί. Η επιστροφή στο φορολογούμενο ατόκως του ποσού φόρου που είχε καταβάλει, θα είχε ως αποτέλεσμα την οικονομική του επιβάρυνση, αφού ο φορολογούμενος, προκειμένου για χρηματική απαίτηση, στερήθηκε χωρίς νόμιμο λόγο τη χρήση του κεφαλαίου του και των ωφελημάτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι τόκοι.

Τιμολόγια παροχής υπηρεσιών [Συμβούλιο της Επικρατείας 1559/2008]

Για την έκπτωση τιμολογίου ως παραγωγικής δαπάνης που αφορά σε παροχή υπηρεσιών, αρκεί (εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου) το εκδιδόμενο σχετικό τιμολόγιο να αναγράφει το είδος των υπηρεσιών και την αμοιβή. Δεν απαιτείται, για την ίδια την έκπτωση, η ειδική μνεία επί του τιμολογίου περαιτέρω στοιχείων (όπως για παράδειγμα, επί προμηθειών σε τρίτους για πωλήσεις, των ονομάτων των πελατών που υποδείχθηκαν και των αριθμών των παραγγελιών και των τιμολογίων των πωλήσεων που πραγματοποιήθηκαν με τη μεσολάβηση των προσώπων αυτών).

Προσφυγή κατά πράξης προσδιορισμού φόρου κληρονομιάς [Διοικητικό Πρωτοδικείο Ιωαννίνων 242/2008]

Από το άρθρο 64 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας συνάγεται ότι προσφυγή μπορεί να ασκήσει όχι μόνον το πρόσωπο που αναφέρεται ονομαστικά στην πράξη, αλλά και εκείνα τα πρόσωπα που έχουν άμεσο, προσωπικό και έννομο συμφέρον και παρίσταται συνεπώς ανάγκη παροχής έννομης προστασίας τους. Περαιτέρω, από τις διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος 118/1973 συνάγεται ότι σε περίπτωση που το υπόχρεο για την καταβολή του φόρου κληρονομιάς πρόσωπο αποβιώσει πριν από την έκδοση της σχετικής πράξης προσδιορισμού φόρου κληρονομιάς, η πράξη αυτή εκδίδεται στο όνομα των νόμιμων κληρονόμων του αποβιώσαντος υπόχρεου και αποτελεί σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων το νόμιμο τίτλο για την ταμειακή βεβαίωση των σχετικών ποσών. Στην περίπτωση που η πράξη καταλογισμού του φόρου κληρονομιάς εκδοθεί στο όνομα του θανόντος υπόχρεου, τότε αυτή (αφού εκδόθηκε κατά ανύπαρκτου προσώπου) πάσχει από ακυρότητα και δεν μπορεί να αποτελέσει νόμιμο τίτλο για την έκδοση ταμειακής βεβαίωσης σε βάρος των κληρονόμων του θανόντος υπόχρεου σε φόρο κληρονομιάς.

Εισόδημα - Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη - Ανάλωση κεφαλαίου [Συμβούλιο της Επικρατείας 847/2008]

Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 2, β' εδάφιο περίπτωση ζ΄, του νόμου 2238/1994, η διαφορά μεταξύ του δηλούμενου εισοδήματος και της τεκμαρτώς προσδιοριζόμενης ετήσιας δαπάνης του φορολογούμενου μπορεί να καλύπτεται με ανάλωση κεφαλαίου που αποδεδειγμένα φορολογήθηκε κατά τα προηγούμενα έτη ή απαλλάχθηκε νομίμως από το φόρο. Ως ανάλωση κεφαλαίου κατά την έννοια της ίδιας διάταξης νοείται και η εξόφληση ομολόγων, εντόκων γραμματίων και γενικά τίτλων διαπραγματεύσιμων στο Χρηματιστήριο. Όπως συνάγεται, αυτή αναφέρεται σε κεφάλαιο υπαρκτό κατά την κρίσιμη εκάστοτε χρήση και αναλισκόμενο κατ' αυτήν. Το απομένον αυτό κεφάλαιο βρίσκεται μετά από αφαίρεση των πραγματικών δαπανών, στις οποίες υποβλήθηκε εν τω μεταξύ ο φορολογούμενος, για τον υπολογισμό των οποίων λαμβάνονται υπόψη και οι δαπάνες διαβίωσης που δηλώθηκαν από το φορολογούμενο κατά το ίδιο χρονικό διάστημα.

Σε περίπτωση διάθεσης ομολόγων, εντόκων γραμματίων και γενικά τίτλων διαπραγματεύσιμων στο Χρηματιστήριο, ο φορολογούμενος μπορεί να επικαλεσθεί σε κάθε περίπτωση την υπεραξία από τη ρευστοποίηση των τίτλων αυτών, δηλ. τη διαφορά μεταξύ τιμής πώλησης και τιμής αγοράς, προκειμένου να καλύψει τη διαφορά του δηλωθέντος από αυτόν εισοδήματος και του τεκμαρτού βάσει δαπανών (άρθρο 19 παράγραφος 2 εδάφιο ε΄ του νόμου 2238/1994). Για να μπορέσει να επικαλεσθεί ο φορολογούμενος και την ονομαστική αξία αυτών ως ποσό που δικαιολογεί τη διαφορά μεταξύ τεκμαρτού και πραγματικού εισοδήματος, πρέπει η αγορά και εκποίηση των τίτλων αυτών να μην έγινε στο ίδιο οικονομικό έτος.

Οι Φορολογικές Ρυθμίσεις για τις Διασυνοριακές Συγχωνεύσεις

Θανάσης Κυριακόπουλος

1. Εισαγωγή

Με το νόμο 3777/2009 για τις «Διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών & άλλες διατάξεις», ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο η Οδηγία 2005/56/ΕΚ, αποκαλούμενη ως «10η εταιρική Οδηγία», δίνοντας λύση στο χρόνιο πρόβλημα του νομικού κενού στο ζήτημα των διασυνοριακών συγχωνεύσεων στην Ελλάδα. Με την ψήφιση του νόμου 3777/2009 τίθενται σε εφαρμογή και οι ευεργετικές διατάξεις των άρθρων 1 έως και 8 του νόμου 2578/1998, οι οποίες δεν μπορούσαν έως τη δημοσίευση του νόμου 3777/2009 να τύχουν εφαρμογής λόγω έλλειψης σχετικού νομοθετικού πλαισίου.

2. Πεδίο Εφαρμογής των φορολογικών ρυθμίσεων

Κατά τα άρθρα 1 και 2 του νόμου 3777/2009, οι φορολογικές διατάξεις του νόμου 2578/1998 για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις εφαρμόζονται, όταν συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Πραγματοποιείται συγχώνευση, κατά την έννοια που ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος α΄ του νόμου. Είναι αξιοσημείωτο ότι η έννοια της συγχώνευσης στο νόμο 2578/1998 συμπίπτει με αυτήν του νόμου 3777/2009.

- Στη συγχώνευση συμμετέχουν εταιρείες με φορολογική κατοικία σε διαφορετικά κράτη – μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες υπόκεινται σε κάποιον από τους φόρους που αναφέρονται στο Παράρτημα Β΄ του νόμου 2578/1998 (για την Ελλάδα, αυτός είναι ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων κερδοσκοπικού χαρακτήρα). Σημειωτέον ότι η φορολογική κατοικία κρίνεται βάσει της εσωτερικής νομοθεσίας του οικείου κράτους – μέλους και των σχετικών διμερών συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας.

- Στη συγχώνευση συμμετέχουν εταιρείες με μία από τις νομικές μορφές που αναφέρονται στο Παράρτημα Α΄ του νόμου 2578/1998 (για την Ελλάδα, αυτές είναι οι ανώνυμες εταιρείες και οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης).

- Η συγχώνευση αφορά στη μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού, τα οποία (α) βρίσκονται στην Ελλάδα, (β) δημιουργούν στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση της λήπτριας εταιρείας ή προσαρτώνται σε ήδη υφιστάμενη μόνιμη εγκατάστασή της στην Ελλάδα και (γ) συμβάλλουν στη διαμόρφωση αποτελεσμάτων που λαμβάνονται υπόψη για την επιβολή φόρου εισοδήματος στην Ελλάδα. Η έννοια της «μόνιμης εγκατάστασης» καθορίζεται είτε με βάση το άρθρο 100 Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος είτε κατά τις διατάξεις της σχετικής διμερούς σύμβασης αποφυγής διπλής φορολογίας.

3. Φορολογικές ρυθμίσεις του νέου νόμου

Σε περίπτωση που η διασυνοριακή συγχώνευση πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις, ισχύουν τα ακόλουθα φορολογικά πλεονεκτήματα του νόμου 2578/1998:

3.1. Αναβολή φόρου υπεραξίας λόγω συγχώνευσης (άρθρο 3 παράγραφοι 1-3)

Η υπεραξία που προκύπτει λόγω διασυνοριακής συγχώνευσης υπέρ:

(α) εισφέρουσας ελληνικής εταιρείας ή

(β) εισφέρουσας στην Ελλάδα αλλοδαπής εταιρείας με έδρα σε κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με μόνιμη (φορολογική) εγκατάσταση στην Ελλάδα

σε λήπτρια εταιρεία που ανήκει σε άλλο κράτος – μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα κατά το χρόνο της συγχώνευσης, αλλά στην ουσία μετατοπίζεται από την εισφέρουσα στη λήπτρια εταιρεία και παραμένει αφορολόγητη μέχρι να πληρωθεί μία από τις προϋποθέσεις του άρθρου 4 παράγραφος 1 ή 2 του νόμου 2578/1998. Δηλαδή, κατά το χρόνο της συγχώνευσης, αναβάλλεται η φορολόγηση υπεραξίας που προκύπτει από τη μεταβίβαση περι-

ουσιακών στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού από ελληνική ή αλλοδαπή (με μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα) εισφέρουσα εταιρεία σε αλλοδαπή λήπτρια εταιρεία, τα οποία (περιουσιακά στοιχεία) συνιστούν για την αλλοδαπή λήπτρια εταιρεία μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα για το ως άνω στοιχείο 3.1.β΄ αποτελεί η περίπτωση κατά την οποία γερμανική εταιρία με υποκατάστημα στην Ελλάδα απορροφάται από γαλλική εταιρεία. Εάν η γαλλική εταιρεία έχει επίσης υποκατάστημα στην Ελλάδα, τα περιουσιακά στοιχεία του υποκαταστήματος της γερμανικής θα μεταβιβασθούν στο ήδη υπάρχον υποκατάστημα της γαλλικής και θα καταχωρηθούν στη συμφωνηθείσα τιμή και όχι στην τιμή που εμφανίζονται στα βιβλία του υποκαταστήματος της γερμανικής εταιρείας. Εάν η γαλλική εταιρεία δεν έχει υποκατάστημα στην Ελλάδα, υποχρεούται να προβεί σε εγκατάσταση ελληνικού υποκαταστήματος στη νομαρχία και να κάνει τη φορολογική του έναρξη στην αρμόδια ΔΟΥ (με θεώρηση βιβλίων), προκειμένου να καταχωρήσει τα περιουσιακά στοιχεία στα βιβλία του υποκαταστήματος. Η συμφωνηθείσα αξία των μεταβιβαζόμενων περιουσιακών στοιχείων θα εγγραφεί ως κεφάλαιο του υποκαταστήματος με πίστωση των λογαριασμών της γαλλικής εταιρείας στην αλλοδαπή. Διευκρινίζεται ότι και στις δύο περιπτώσεις, η υπεραξία που ενδεχομένως θα προκύψει από τη μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων από το υποκατάστημα της γερμανικής εταιρείας στο υποκατάστημα της γαλλικής δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα κατά το χρόνο της συγχώνευσης.

3.2. Αναβολή φόρου υπεραξίας λόγω συγχώνευσης και ακύρωσης συμμετοχής στο κεφάλαιο της εισφέρουσας εταιρείας (άρθρο 4 παράγραφος 6)

Από το άρθρο 4 παράγραφο 6 του νόμου 2578/98 προκύπτουν οι εξής περιπτώσεις:

- αλλοδαπή ή ημεδαπή εταιρεία απορροφά άλλη αλλοδαπή εταιρεία στην οποία οι απορροφώσες εταιρείες έχουν συμμετοχή στο κεφάλαιο και η οποία απορροφώμενη εταιρεία έχει υποκατάστημα στην Ελλάδα,

- αλλοδαπή εταιρεία απορροφά ημεδαπή εταιρεία στην οποία η απορροφώσα είναι μέτοχος.

Στις παραπάνω περιπτώσεις, η απορροφώσα εταιρεία θα πρέπει, λόγω συγχώνευσης, να διαγράψει από τα βιβλία της, τις συμμετοχές της στο κεφάλαιο της απορροφώμενης εταιρείας, ενώ την ίδια στιγμή θα πρέπει να εγγράψει τα περιουσιακά στοιχεία που απέκτησε από την απορροφώμενη εταιρεία. Με τις ανωτέρω ενέργειες και λογιστικές εγγραφές ενδέχεται να προκύψει υπεραξία για την απορροφώσα εταιρεία.

Κατά το άρθρο 4 παράγραφος 6, η υπεραξία που δημιουργείται και η οποία οφείλεται στην ακύρωση της συμμετοχής της στο κεφάλαιο της απορροφώμενης εταιρείας δεν υπόκειται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα, εφόσον η εν λόγω συμμετοχή της ανέρχεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10%. Όμως, εάν τα περιουσιακά στοιχεία μεταβιβασθούν ή μεταφερθούν εκτός Ελλάδας από την υπαγόμενη αλλοδαπή λήπτρια εταιρεία, η υπεραξία φορολογείται.

3.3. Φορολόγηση υπεραξίας από την απορροφώσα εταιρεία (άρθρο 4 παράγραφος 1 και 2)

Η ανωτέρω αναβολή φορολόγησης της υπεραξίας παύει να ισχύει, κι επομένως η αλλοδαπή λήπτρια εταιρεία φορολογείται για την υπεραξία που προέκυψε λόγω της συγχώνευσης, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- όταν παύσει να υφίσταται η μόνιμη εγκατάσταση της αλλοδαπής λήπτριας εταιρείας στην Ελλάδα,

- όταν αναλαμβάνεται ή εξάγεται στην αλλοδαπή η εν λόγω υπεραξία,

- όταν πιστώνεται με αυτή η ευρισκόμενη στην αλλοδαπή έδρα, ή

- όταν γίνει μεταβίβαση ή μεταφορά εκτός Ελλάδας από την υπαγόμενη αλλοδαπή λήπτρια εταιρεία περιουσιακών στοιχείων, τα οποία είχε αποκτήσει κατά τη συγχώνευση.

3.4. Αφορολόγητες Εκπτώσεις και Αποθεματικά (άρθρο 3 παράγραφος 4)

Οι αφορολόγητες εκπτώσεις και αποθεματικά που έχουν σχηματισθεί από την:

- απορροφώμενη ελληνική ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης ή

- ευρισκόμενη στην Ελλάδα μόνιμη εγκατάσταση αλλοδαπής εταιρείας κράτους – μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης

δεν υπόκεινται σε φορολογία κατά το χρόνο της συγχώνευσης, εφόσον μεταφέρονται και εμφανίζονται αυτούσια σε ειδικούς λογαριασμούς στα βιβλία της απορροφώσας μόνιμης εγκα-

τάστασης στην Ελλάδα. Σε περίπτωση μη τήρησης της προϋπόθεσης αυτής, οι αφορολόγητες εκπτώσεις και αποθεματικά φορολογούνται στο όνομα της λήπτριας μόνιμης εγκατάστασης κατά το χρόνο της συγχώνευσης.

3.5. Ζημίες προηγούμενων χρήσεων (άρθρο 3 παράγραφος 5)

Ο νόμος 2578/1998 ορίζει ότι οι ζημίες προηγούμενων χρήσεων της απορροφώμενης ελληνικής ανώνυμης εταιρείας ή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, για τις οποίες διατηρείται το δικαίωμα μεταφοράς στα επόμενα έτη, μπορούν να μεταφερθούν για να συμψηφισθούν με τα κέρδη των επόμενων οικονομικών ετών της μόνιμης εγκατάστασης της απορροφώσας εταιρείας στην Ελλάδα. Τούτο ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι η δυνατότητα αυτή παρέχεται και για τους μετασχηματισμούς των ημεδαπών επιχειρήσεων που λαμβάνουν χώρα σύμφωνα με τα άρθρα 1 – 5 του νόμου 2166/1993 ή το άρθρο 16 παράγραφος 5 του νόμου 2515/1997. Ωστόσο, οι ισχύοντες νόμοι 2166/1993 και 2515/1997 δεν παρέχουν τέτοια δυνατότητα.

3.6. Υπολογισμός Αποσβέσεων (άρθρο 4 παράγραφος 3)

Οι αποσβέσεις των περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται από ημεδαπή εταιρεία στη μόνιμη εγκατάσταση της αλλοδαπής απορροφώσας εταιρείας στην Ελλάδα υπολογίζονται με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που θα υπολογίζονταν, εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγχώνευση. Σε περίπτωση που η λήπτρια εταιρεία αποκτήσει περιουσιακό στοιχείο σε τιμή ανώτερη (π.χ. €100) από την αναπόσβεστη αξία του περιουσιακού στοιχείου στα βιβλία της εισφέρουσας (π.χ. €80), η διαφορά (π.χ. €20) δεν θα μπορεί να αποσβεσθεί από τη λήπτρια εταιρεία.

3.7. Δικαιώματα και υποχρεώσεις που απορρέουν από την υπαγωγή σε ημεδαπούς αναπτυξιακούς νόμους (άρθρο 4 παράγραφος 4)

Η αλλοδαπή λήπτρια εταιρεία καθίσταται καθολική διάδοχος της απορροφώμενης ελληνικής εταιρείας στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν για την τελευταία από την υπαγωγή της σε ημεδαπούς αναπτυξιακούς νόμους. Τούτο βέβαια κατά το μέρος που η απορροφώμενη ελληνική εταιρεία δεν άσκησε, πριν από τη συγχώνευση, τα δικαιώματα αυτά και δεν εκπλήρωσε τις σχετικές υποχρεώσεις.

3.8. Απαλλαγές κατά το Νομοθετικό Διάταγμα 1297/1972 (άρθρο 5)

Κατά τις συγχωνεύσεις, απαλλάσσονται από φόρους, τέλη χαρτοσήμου και τέλη υπέρ του Δημοσίου:

- οι συμβάσεις συγχώνευσης,
- η εισφορά και η μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων των συγχωνευόμενων επιχειρήσεων.
- πράξεις και συμφωνίες που αφορούν την εισφορά ή μεταβίβαση στοιχείων ενεργητικού ή παθητικού ή άλλων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων και κάθε εμπράγματου δικαιώματος,
- αποφάσεις των συγχωνευομένων εταιρειών και κάθε άλλη συμφωνία ή πράξη απαιτουμένη για τη συγχώνευση ή τη σύσταση της νέας εταιρείας,
- η δημοσίευση αποφάσεων στο μητρώο των ανωνύμων εταιρειών και την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και η μεταγραφή των σχετικών πράξεων και
- η μεταβίβαση ακινήτων που χρησιμοποιήθηκαν από τη συγχωνευόμενη επιχείρηση και εισφέρθηκαν στην απορροφώσα ή τη νέα εταιρεία. Η απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης προϋποθέτει ότι τα εισφερόμενα ακίνητα θα χρησιμοποιηθούν για τις ανάγκες της απορροφώσας εταιρείας τουλάχιστον για μια 5ετία από τη συγχώνευση. Στην απαλλαγή από το φόρο μεταβίβασης ακινήτων εμπίπτει και η περίπτωση που το ακίνητο *(που εισφέρεται στην απορροφώσα εταιρεία ή στη νέα εταιρεία)* είχε ήδη εισφερθεί για χρήση στη συγχωνευόμενη εταιρεία και αποδεδειγμένως έχει χρησιμοποιηθεί ήδη για τις ανάγκες αυτής για μια 5ετία πριν από τη συγχώνευση, εφόσον θα εξακολουθήσει η χρήση του για άλλη μια 5ετία μετά τη συγχώνευση.

3.9. Φορολογικό καθεστώς για τους εταίρους / μετόχους κατά τη συγχώνευση (άρθρο 6)

Ο μέτοχος ή εταίρος της απορροφώμενης εταιρείας δεν φορολογείται για την υπεραξία που προκύπτει υπέρ αυτού από τη, συνεπεία της συγχώνευσης, παροχή σε αυτόν μετοχών ή εταιρικών μεριδίων της απορροφώσας εταιρείας ως αντάλλαγμα για τις μετοχές ή τα εταιρικά του μερίδια στην απορροφώμενη εταιρεία. Ως υπεραξία νοείται η θετική διαφορά μεταξύ της πραγματικής αξίας των τίτλων της απορροφώσας εταιρείας που αποκτά ο μέτοχος / εταίρος της απορροφώμενης και της αξίας κτήσης των τίτλων που ανταλλάσσει.

Η απαλλαγή ισχύει υπό τις εξής προϋποθέσεις:

- ο εταίρος κατά τη λήψη των τίτλων της απορροφώσας εταιρείας δεν έχει αποδώσει σε αυτούς μεγαλύτερη φορολογική αξία απ' όση είχαν οι τίτλοι που ανταλλάσσει πριν από τη συγχώνευση, άλλως η υπεραξία φορολογείται στο όνομα του εταίρου κατά το χρόνο της συγχώνευσης, και

- δεν έχει καταβληθεί χρηματικό ποσό σε μετρητά προς συμψηφισμό των τίτλων της απορροφώσας εταιρείας, άλλως το ποσό αυτό υπάγεται σε φόρο εισοδήματος στο όνομα του εταίρου κατά το χρόνο της συγχώνευσης.

3.10. Φορολογική απάτη

Εάν διαπιστωθεί ότι η πράξη της συγχώνευσης αποσκοπούσε στη φορολογική απάτη ή τη φοροδιαφυγή, όλες οι φορολογικές απαλλαγές που παρασχέθηκαν μέχρι το χρόνο πραγματοποίησης τής ως άνω διοικητικής επαλήθευσης, καταργούνται από το χρόνο πραγματοποίησης της συγχώνευσης. Το γεγονός ότι η παραπάνω πράξη της συγχώνευσης δεν πραγματοποιήθηκε για οικονομικά θεμιτούς λόγους, όπως είναι η αναδιάρθρωση ή η ορθολογικότερη οργάνωση των δραστηριοτήτων των εταιρειών που ενέχονται σε αυτή την πράξη, μπορεί να είναι τεκμήριο ότι κύριος στόχος της ήταν η φορολογική απάτη ή η φοροδιαφυγή.

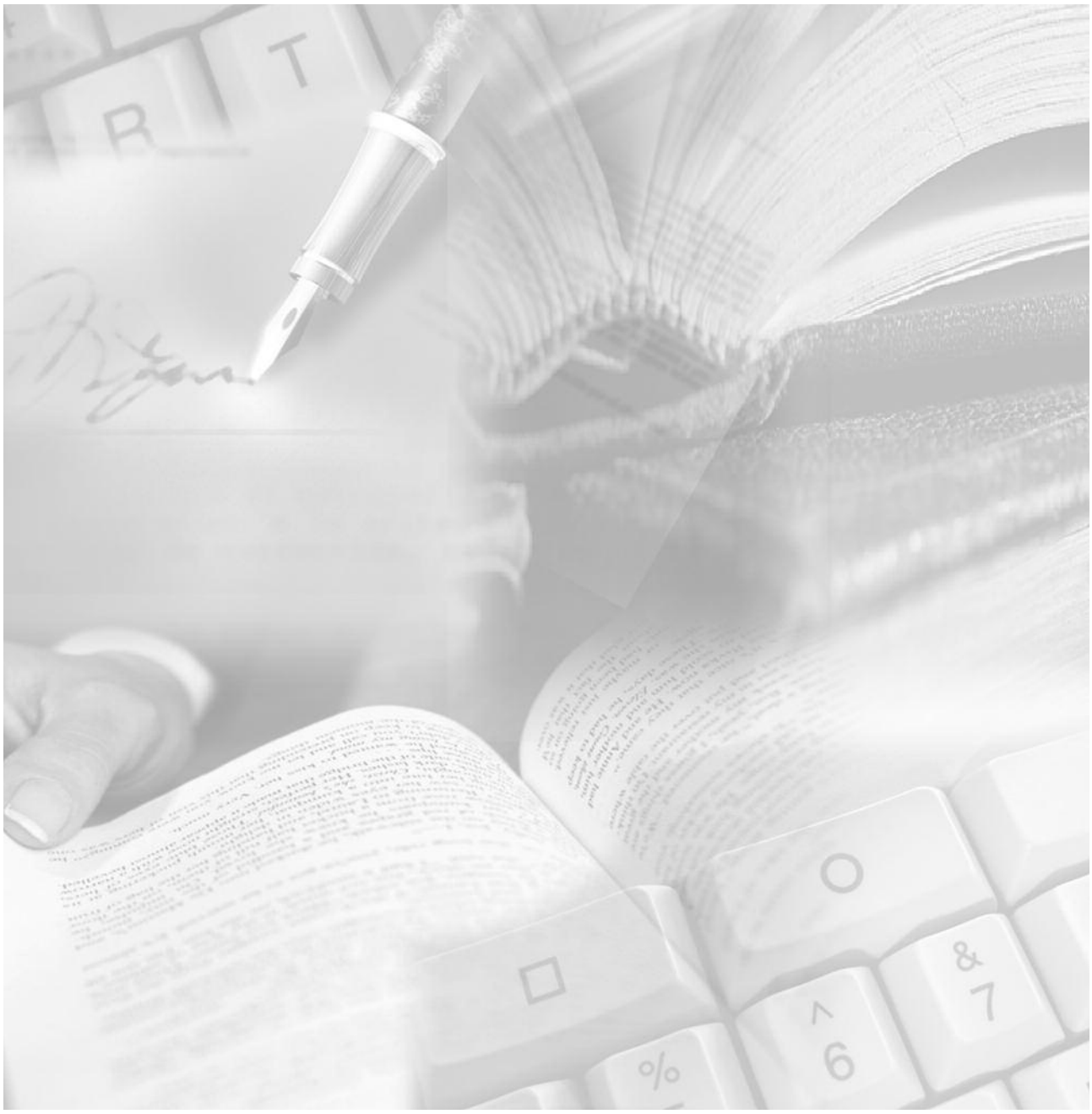

Εταιρικά Νέα

Επιλογή - Επιμέλεια: Αρχοντούλα Γεράκη

Συμφωνία για τη συμμετοχή στη Blue Aegean Energy της Aegean Oil

Η Κελεμένης & Συνεργάτες ενήργησε, για λογαριασμό της Blue Aegean Energy, στην εξαγορά του 50% της εταιρείας από εταιρεία συμφερόντων της Aegean Oil. Στο πλαίσιο αυτό, συμμετείχε στη σύνταξη των σχετικών συμβάσεων και την υλοποίηση της συμφωνίας, στην οποία συμπεριλαμβάνονται η εταιρική αναδιάρθρωση όσο και οι διαδικασίες ενώπιον των εποπτικών αρχών. Η Blue Aegean Energy, η οποία μετονομάζεται σε Aegean Power, δραστηριοποιείται στον κλάδο της ενέργειας τα τελευταία δύο χρόνια. Ήδη συγκαταλέγεται στις μεγαλύτερες αμιγώς ελληνικές ιδιωτικές επιχειρήσεις προμήθειας και εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα με πολύ σημαντικό πελατολόγιο.

Η Κελεμένης & Συνεργάτες ενεργεί ως νομικός σύμβουλος κατά την εκκαθάριση της ασφαλιστικής εταιρείας General Union

Η Κελεμένης & Συνεργάτες ανέλαβε χρέη νομικού συμβούλου στη διαδικασία της ασφαλιστικής εκκαθάρισης που εκκίνησε μετά την οριστική ανάκληση της άδειας λειτουργίας της ασφαλιστικής εταιρείας ΓΕΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΕΕΓΑ (General Union). Η ανάκληση της άδειας αποφασίστηκε από την Επιτροπή Εποπτείας Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΕΠΕΙΑ) την 21.9.2009 μαζί με αυτήν των ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ ΑΕΓΑ, ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ ΑΕΑΖ, ΓΕΝΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΑΕΕΓΑ (GENERAL Trust) και Γ.Η.ΣΚΟΥΡΤΗΣ.

Συνεργασία με την εταιρεία McCain Alimentary

Η McCain, μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες διεθνώς στην παραγωγή κι εμπορία κατεψυγμένων τροφίμων, ανέθεσε στην Κελεμένης & Συνεργάτες το χειρισμό νομικών ζητημάτων που αφορούν στο δίκτυο διανομής της στην Ελλάδα. Όπως σε όλες τις χώρες που έχει παρουσία, έτσι και στην Ελλάδα η McCain κατέχει μακράν το μεγαλύτερο μερίδιο στην αγορά που δραστηριοποιείται. Η McCain ξεκίνησε την εμπορική της διείσδυση στην ελληνική αγορά το 1994. Η εταιρεία σήμερα τροφοδοτεί με προϊόντα τις κυριότερες αλυσίδες μαζικής εστίασης και σούπερ μάρκετ μέσω ενός εκτεταμένου δικτύου διανομής.

Συμμετοχή του κ. Κελεμένη στο Διεθνές Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου του Κέντρου Διεθνών Νομικών Σπουδών

Στις αρχές Νοεμβρίου 2009, ο κ. Γ. Κελεμένης συμμετείχε ως συντονιστής – σύνεδρος στο ετήσιο Διεθνές Συνέδριο Εμπορικού Δικαίου που διοργάνωσε το Κέντρο Διεθνών Νομικών Σπουδών στην Αίγυπτο (Centre for International Legal Studies). Ο κ. Κελεμένης συντόνισε την ενότητα που αφορούσε στο Κοινοτικό Δίκαιο, μία εκ των οκτώ ενοτήτων που εμπεριείχε το Συνέδριο, στο οποίο συμμετείχαν νομικοί από 21 χώρες. Το Κέντρο Διεθνών Νομικών Σπουδών έχει την έδρα του στην πόλη Σάλτζμπουργκ της Αυστρίας και συγκαταλέγεται μεταξύ των πλέον γνωστών νομικών ινστιτούτων στο πεδίο του διεθνούς εμπορικού δικαίου.

Συμμετοχή σε νομικές δημοσιεύσεις

Ο κ. Κυριακόπουλος συμμετείχε στο μηνιαίο τεύχος Αυγούστου του περιοδικού ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, για το οποίο συνέταξε το άρθρο σχετικά με τις νέες τροποποιήσεις των διατάξεων και κανόνων που αφορούν στον τόπο παροχής των υπηρεσιών για σκοπούς ΦΠΑ. Το άρθρο αφορά σε όλο το νέο καθεστώς σχετικά με τον τόπο φορολόγησης παροχής των υπηρεσιών, βάσει των διατάξεων του άρθρου 14 του Κώδικα ΦΠΑ, η εφαρμογή του οποίου άρχισε την 1η Ιανουαρίου 2010. Επίσης, στο τεύχος Ιανουαρίου 2010 του ιδίου περιοδικού, ο κ. Κυριακόπουλος προέβη στην ανάλυση του νέου νόμου 3777/2009 για τις «Διασυνοριακές συγχωνεύσεις κεφαλαιουχικών εταιρειών & άλλες διατάξεις», ο οποίος παρουσιάζεται συνοπτικά στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο. Κινούμενος στο ίδιο θέμα, δηλ. της εφαρμογής και εναρμόνισης στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2005/56/ΕΚ σχετικά με το καθεστώς των διασυνοριακών συγχωνεύσεων, ο κ. Κυριακόπουλος συνέγραψε το κεφάλαιο για την Ελλάδα σε πανευρωπαϊκό συλλογικό τόμο που θα δημοσιευτεί από το φημισμένο εκδοτικό οίκο του πανεπιστημίου του Κέιμπριτζ (Cambridge University Press) εντός του 2010.

Το Δεκέμβριο του 2009 η κ. Μάνια Τσουμήτα ολοκλήρωσε τη σύνταξη του ελληνικού κεφαλαίου για τη 2η έκδοση του συλλογικού τόμου «Media, Advertising & Entertainment Law through the World», που θα εκδοθεί με επιμέλεια του διεθνούς δικτύου δικηγορικών γραφείων MULTILAW, του οποίου η Κελεμένης & Συνεργάτης είναι μέλος. Το κεφάλαιο περιλαμβάνει αναφορά και ανά-

Εταιρικά Νέα

λυση των κυριότερων νομοθετημάτων στους τομείς των Μ.Μ.Ε, Διαφήμισης, Πνευματικής & Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας με αναλυτικές παραπομπές στην πρόσφατη ελληνική νομολογία. Η πρώτη έκδοση κυκλοφόρησε σε δύο τόμους τον Απρίλιο του 2008 και περιλάμβανε συνολικά 32 κεφάλαια. Η δεύτερη έκδοση θα κυκλοφορήσει εντός του 2010.

Ο κ. Γιάννης Κελεμένης ολοκληρώνει την επικαιροποίηση του ελληνικού κεφαλαίου για την ελληνική ενεργειακή νομοθεσία για την 23η έκδοση του φημισμένου συλλογικού τόμου «Energy Law & Regulation in the EU» του εκδοτικού οίκου Sweet & Maxwell. Ο κ. Κελεμένης, ο οποίος είναι ο συγγραφέας του ελληνικού κεφαλαίου από το 2003, επικαιροποιεί το κεφάλαιο σε τακτά χρονικά διαστήματα. Η νέα έκδοση αναμένεται να κυκλοφορήσει στα μέσα του 2010.

Ομιλίες του κ. Κυριακόπουλου στην ημερίδα της Invest in Greece με θέμα «Φορολογικά Κίνητρα για Επενδύσεις στην Ελλάδα» και στο 1ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ FORUM 2009»

Στα τέλη Σεπτεμβρίου 2009 ο εταίρος, κ. Θανάσης Κυριακόπουλος, συμμετείχε ως ένας από τους δύο κεντρικούς ομιλητές στην ημερίδα που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών σε συνεργασία με την Invest in Greece στο Ξενοδοχείο Novatel με θέμα «Φορολογικά Κίνητρα για Επενδύσεις στην Ελλάδα». Η ημερίδα απευθυνόταν αποκλειστικά σε εμπορικούς ακόλουθους αλλοδαπών προξενείων στην Ελλάδα. Αντικείμενο της ομιλίας του κ. Κυριακόπουλου ήταν η παρουσίαση των ευεργετικών διατάξεων του γενικότερου φορολογικού καθεστώτος που διέπει τις επιχειρήσεις στην Ελλάδα και των ειδικότερων φορολογικών κινήτρων που παρέχονται σε αλλοδαπούς επενδυτές.

Ο κ. Κυριακόπουλος συμμετείχε επίσης ως ομιλητής στην ημερίδα που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών στα πλαίσια του 1ου Πανελλήνιου Επιστημονικού Συνεδρίου στο Ξενοδοχείο Novatel με γενικό τίτλο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ - ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ FORUM 2009». Αντικείμενο της ομιλίας του κ. Κυριακόπουλου ήταν οι «Διασυνοριακές Συγχωνεύσεις – Επισκόπηση Εταιρικών και Φορολογικών Θεμάτων», όπου αναπτύχθηκε το νέο εταιρικό καθεστώς των «Διασυνοριακών συγχωνεύσεων», μέσω του οποίου δόθηκε λύση στο χρόνιο πρόβλημα του νομικού αυτού κενού. Ο κ. Κυριακόπουλος ανέλυσε εκτενώς τις ευεργετικές φορολογικές διατάξεις του νόμου 2578/1998 για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις.

Παροχή υπηρεσιών εταιρικού δικαίου στη Logitech

Σε συνεργασία με τη CITCO, τη διεθνή εταιρεία παροχής επιχειρηματικών – οικονομικών υπηρεσιών με παρουσία σε 37 χώρες, η Κελεμένης & Συνεργάτες ανέλαβε από την 1.1.2010 τη νομική υποστήριξη σε ζητήματα εταιρικού δικαίου και εταιρικής διακυβέρνησης της ελληνικής θυγατρικής της Logitech. Η Logitech συγκαταλέγεται στις γνωστότερες εταιρείες ψηφιακής τεχνολογίας, η οποία με αφετηρία την κατασκευή εξαρτημάτων υπολογιστών έχει πλέον επεκταθεί σε πλείστες εφαρμογές ηλεκτρονικού και ψηφιακού περιεχομένου. Η Logitech απασχολεί διεθνώς άνω των 7.000 εργαζομένων και διατηρεί δίκτυο διανομής σε περισσότερες από 100 χώρες.

Η Κελεμένης & Συνεργάτες ενεργεί για την εταιρεία ναυτικής πρακτορείας Eric Cauchi A.E.

Η Κελεμένης & Συνεργάτες ανέλαβε το Νοέμβριο του 2009 το χειρισμό των αξιώσεων της ελληνικής εταιρείας ναυτικής πρακτορείας Έρικ Κάουκι Α.Ε. κατά της ιαπωνικής ναυτιλιακής εταιρείας K-Line. Οι αξιώσεις προσεγγίζουν το ποσό των €4.000.000, απορρέουν από τη σύμβαση ναυτικής πρακτορείας που υπογράφηκε μεταξύ των δύο εταιρειών το 2000 και διέπονται τόσο από ελληνικό όσο και αγγλικό δίκαιο. Η εταιρεία Κάουκι είναι από τις παλαιότερες εταιρείες ναυτικής πρακτόρευσης στον Πειραιά και δραστηριοποιείται στο χώρο από το έτος 1910.

Παροχή νομικών συμβουλών στη νομική εταιρεία Rowan Legal

Τον Οκτώβριο του 2009 η Κελεμένης & Συνεργάτες παρείχε νομικές συμβουλές στη νομική εταιρεία Rowan Legal, μια από τις μεγαλύτερες δικηγορικές εταιρείες της Τσεχίας. Σημείο αναφοράς των νομικών συμβουλών ήταν οι διαδικασίες συμμετοχής φυσικών προσώπων στη θέσπιση νομοθετικών διατάξεων κατά το ελληνικό δίκαιο, με έμφαση στη νομοθεσία που διέπει την κοινωνική ασφάλιση. Σκοπός της γνωμοδότησης της Κελεμένης & Συνεργάτες ήταν αφενός η νομοπαρασκευαστική διαδικασία κατά το ελληνικό διοικητικό δίκαιο και η δυνατότητα συμμετοχής των ιδιωτών στη δημόσια διαβούλευση νομοσχεδίων και αφετέρου οι κανόνες διενέργειας δημόσιων διαγωνισμών για την υποστήριξη νομοπαρασκευαστικού έργου. Η γνωμοδότηση εντάσσεται σε ένα ευρύτερο έργο που έχει αναλάβει η Rowan Legal σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες με αντικείμενο τις νομοπαρασκευαστικές διαδικασίες στο δίκαιο της κοινωνικής ασφάλισης.

Η Κελεμένης & Συνεργάτες ενεργεί για τη διεθνή συμβουλευτική εταιρεία ERA Global Management

Η Κελεμένης & Συνεργάτες ανέλαβε τη νομική υποστήριξη της διεθνούς συμβουλευτικής εταιρείας ERA Global Management σε θέματα που αφορούν την εγκατάστασή της στην Ελλάδα. Η εταιρεία ERA Global δραστηριοποιείται ήδη σε 31 χώρες και ενεργεί ως σύμβουλος εταιρειών για τη διαχείριση και μείωση των λειτουργικών δαπανών τους. Μεταξύ των πελατών της συγκαταλέγονται οι IKEA, Adidas, Toshiba, Dell και Unilever.

Αδειοδότηση αλλοδαπής τηλεπικοινωνιακής εταιρείας από την ΕΕΤΤ

Τον Οκτώβριο του 2009, η Κελεμένης & Συνεργάτες ενήργησε για λογαριασμό της δανέζικης τηλεπικοινωνιακής εταιρείας UTN Denmark ApS, η οποία δραστηριοποιείται στην παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και στην Ελλάδα (υπηρεσίες αυτόματης επανάκλησης και τηλεφωνικού κέντρου, υπηρεσίες φωνής μέσω δορυφόρου κ.α.). Στο πλαίσιο αυτό, ανέλαβε τη σχετική αδειοδότηση της δανέζικης εταιρείας από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) και υπέβαλε τη δήλωση καταχώρησης για άσκηση δραστηριοτήτων ηλεκτρονικών επικοινωνιών υπό καθεστώς γενικής άδειας σύμφωνα με το νόμο 3431/2006 «Περί Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών και άλλες διατάξεις» και τον «Κανονισμό Γενικών Αδειών» της ΕΕΤΤ. Το Νοέμβριο η εταιρεία καταχωρήθηκε στο Μητρώο Παρόχων Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της ΕΕΤΤ.

Προσφυγή κατά απόφασης της ΕΕΤΤ για διαγραφή domain names

Για λογαριασμό εντολέων της που δραστηριοποιούνται στην προσφορά υπηρεσιών διαδικτύου και της καταχώρησης ονομάτων χώρου (domain names), η Κελεμένης & Συνεργάτες προσέφυγε στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών κατά αποφάσεων της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών & Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), σύμφωνα με τις οποίες διατάχθηκε η διαγραφή των ονομάτων χώρου που είχαν καταχωρηθεί υπέρ των εντολέων της. Η διαγραφή πραγματοποιήθηκε διότι, κατά την κρίση της ΕΕΤΤ, η χρήση των συγκεκριμένων ονομάτων χώρου ήταν κακόπιστη και δεν ανταποκρινόταν σε πραγματική εμπορική χρήση. Η θέση αυτή της ΕΕΤΤ αντικρούεται στις ανωτέρω προσφυγές με μία σειρά λόγων που περιλαμβάνουν την παράβαση διατάξεων του Κανονισμού Διαχείρισης και Εκχώρησης Ονομάτων Χώρου της ΕΕΤΤ, την έλλειψη κακοπιστίας στο πρόσωπο των δικαιούχων, την έλλειψη εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπο των καταγγέλοντων και την παραβίαση της αρχής της χρονικής προτεραιότητας κατά την κατοχύρωση των ονομάτων χώρου. Η προσβαλλόμενη διαγραφή των ανωτέρω ονομάτων χώρου θέτει αρκετά ζητήματα ως προς την ορθή ερμηνεία λόγων διαγραφής, όπως αυτοί αναφέρονται στον εν λόγω Κανονισμό, και την ύπαρξη ασφάλειας δικαίου στον ραγδαίως αναπτυσσόμενο τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Νέοι συνεργάτες στην Κελεμένης & Συνεργάτες

Τρεις νέοι συνεργάτες (δύο δικηγόροι και ένα διοικητικό στέλεχος) προστέθηκαν στο ανθρώπινο δυναμικό της Κελεμένης & Συνεργάτες το Δεκέμβριο του 2009. Πρόκειται για τις δικηγόρους κ. Μαρία – Αθηνά Παπαθανασίου και κ. Άσπα Λαπιώτη και τη διοικητική υπάλληλο κ. Έλενα Βαρσαμοπούλου. Η κ. Παπαθανασίου έχει σπουδάσει νομικά στη Γαλλία και την Αγγλία. Απέκτησε το προπτυχιακό της δίπλωμα στα νομικά από το Πανεπιστήμιο Poitiers στη Γαλλία, τα μεταπτυχιακά διπλώματα Maitrise στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο και DEA στο Διεθνές Ιδιωτικό Δίκαιο από το Πανεπιστήμιο του Παρισιού II Σορβόννη, και το πτυχίο LL.M. στο Διεθνές Περιβαλλοντικό Δίκαιο από το London School of Economics. Από το LSE έχει λάβει και το διδακτορικό της δίπλωμα στο δίκαιο του περιβάλλοντος για τη διατριβή της σε θέματα ευθύνης από τη θαλάσσια ρύπανση των πλοίων. Στο παρελθόν έχει εργασθεί ως νομικός σύμβουλος σε χώρες της Κεντρικής και Δυτικής Ευρώπης, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Βόρεια Αμερική για διάφορες εταιρείες από το χώρο της ναυτιλίας, του περιβάλλοντος και της ενέργειας καθώς και για εταιρείες επενδύσεων.

Η κ. Άσπα Λαπιώτη είναι απόφοιτη της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, της οποίας είναι υποψήφια διδάκτωρ. Απ' το Πανεπιστήμιο Αθηνών, έχει ήδη λάβει τον προπτυχιακό της τίτλο και το μεταπτυχιακό δίπλωμα του Τμήματος Ποινικών Επιστημών. Πριν από την Κελεμένης & Συνεργάτες, η κ. Λαπιώτη εργάσθηκε στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ), το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) και την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).

Η κ. Έλενα Βαρσαμοπούλου είναι απόφοιτη του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών της Σχολής Νομικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου της Αθήνας. Στο παρελθόν έχει απασχοληθεί στη διοίκηση και τη διαχείριση και προώθηση πωλήσεων σε γνωστές εταιρείες (ενδεικτικά Moda Bagno – Interni, First Direct, Κέντρα Πρίνου και TUV Hellas), ενώ διαθέτει εμπειρία και από το χώρο παροχής νομικών υπηρεσιών, αφού κατά το παρελθόν έχει εργασθεί σε δύο δικηγορικά γραφεία για συνολικό διάστημα τεσσάρων ετών.

Εταιρικές Δημοσιεύσεις

Μεταξύ των δημοσιεύσεων (στην αγγλική κι ελληνική γλώσσα) της Κελεμένης & Συνεργάτες τη διετία 2007- 2009 περιλαμβάνονται οι ακόλουθες, για τις οποίες η Κελεμένης & Συνεργάτες διαθέτει περιορισμένο αριθμό αντιτύπων που της χορηγήθηκαν από τους εκδότες. Τα αντίτυπα αυτά μπορεί να διαθέσει, χωρίς οικονομική επιβάρυνση, σε όσους από τους αναγνώστες του Ενημερωτικού Δελτίου επιθυμούν να αποκτήσουν κάποιον από τους παρακάτω συλλογικούς τόμους. Το σχετικό αίτημα θα πρέπει να απευθυνθεί στην ηλεκτρονική διεύθυνση **enquiries@kelemenis.com** ή με τηλεομοιοτυπία στον αριθμό 210-3612820 (υπόψη κ. Α. Γεράκη).

2007

- Γιάννης Κελεμένης, "Greece" εις Robert Tudway (επιμ.), *Energy Law and Regulation* (Release 17), Λονδίνο: Sweet & Maxwell, Φεβρουάριος 2007, σσ. 10001-10504.

- Γιάννης Κελεμένης , "Rising to the Challenge: The Growth of Wind Power in Greece" εις Michaela Crisell (επιμ.) *Renewable Energy Finance Yearbook 2007/2008*, Λονδίνο: Euromoney, 2007, σσ. 47-50.

- Γιάννης Κελεμένης, "Greece" εις Earle H O' Donnell (επιμ.), *Getting the Deal Through – Electricity Regulation 2008*, Λονδίνο: Law Business Research, 2007, σσ. 82-88.

- Γιάννης Κελεμένης και Αθανασία Παπαντωνίου, "Greece" εις Craig Pollack & Gordon Blanke (επιμ.), *International Comparative Legal Guide to: Litigation & Dispute Resolution 2008*, Λονδίνο: Global Legal Group, 2007, σσ. 124-131.

- Γιάννης Κελεμένης και Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου, "Greece" εις Simon Robinson (επιμ.), *The European Mergers & Acquisitions Review 2007*, Λονδίνο: Global Competition Review, 2007, σσ. 83-90.

- Θανάσης Κυριακόπουλος, "The latest legislative overhaul of the Greek taxation system" εις John Pritchard (επιμ.) *Tax Directors Handbook 2008*, Λονδίνο: Legalease Limited, 2007, σσ. 244-247.

- Θανάσης Κυριακόπουλος και Ανδρέας Μπάγιας, "Greece: The State of the Law in Project Finance" εις *Project Finance Yearbook 2007/2008*, Λονδίνο: Euromoney, 2007, σσ. 43-48.

- Θανάσης Κυριακόπουλος και Ανδρέας Μπάγιας, "Greece" εις E. Waide Warner Jr. (επιμ.), *Getting the Deal Through – Project Finance 2008*, Λονδίνο: Law Business Research, 2007, σσ. 58-63.

- Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου, "Greece" εις Hans-Joachim Prieß (επιμ.), *Getting the Deal Through - Public Procurement 2007*, Λονδίνο: Law Business Research, 2007, σσ. 81-85.

- Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου και Ανδρέας Μπάγιας, "Greece" εις James Sheridan (επιμ.) *PLC Cross-border Mergers and Acquisitions Handbook 2007/08*, Λονδίνο: Practical Law Company, 2007, σσ. 195-204.

- Κάτια Τζαγκαράκη, "Greece" εις Craig Spurn (επιμ.), *Getting the Deal Through – Oil Regulation 2007*, Λονδίνο: Law Business Research, 2007, σσ. 50-55.

2008

- Γιάννης Κελεμένης, "Greece" εις Craig Spurn (επιμ.), *Getting the Deal Through – Oil Regulation 2008*, Λονδίνο: Law Business Research, 2008, σσ. 71-76.

- Γιάννης Κελεμένης, "Greece" εις Earle H O' Donnell (επιμ.), *Getting the Deal Through – Electricity Regulation 2009*, Λονδίνο: Law Business Research, 2008, σσ. 108-114.

- Γιάννης Κελεμένης και Αθανασία Παπαντωνίου, "Greece" εις *PLC Cross-border Dispute Resolution Handbook 2008/09, Τόμος 1*, Λονδίνο: Practical Law Company, 2008, σσ. 129-138.

- Γιάννης Κελεμένης και Αθανασία Παπαντωνίου, "Greece" εις Simon Bushell, *Getting the Deal Through – Dispute Resolution 2008,* Λονδίνο: Law Business Research, 2008, σσ. 97-103.

- Γιάννης Κελεμένης και Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου, "Greece" εις Simon Robinson (επιμ.), *The Mergers & Acquisitions Review 2008*, 2η έκδοση, Λονδίνο: Global Competition Review, 2008, σσ. 182-192.

■ Θανάσης Κυριακόπουλος, "Greece" εις Michael Hatchard (επιμ.), *International Comparative Legal Guide to: Mergers & Acquisitions 2008*, Λονδίνο: Global Legal Group, 2008, σσ. 107-114.

■ Θανάσης Κυριακόπουλος, "Greece" εις *PLC Cross-border Tax 2008/09 Volume 1: Tax on Corporate Transactions*, Λονδίνο: Practical Law Company, 2008, σσ. 91-99.

■ Θανάσης Κυριακόπουλος και Μαργαρίτα Μάτση, "Greece" εις E. Waide Warner Jr. (επιμ.), *Getting the Deal Through – Project Finance 2009*, Λονδίνο: Law Business Research, 2008, σσ. 77-82.

■ Αθανασία Παπαντωνίου και Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου, "Greece" εις Dennis Campbell (επιμ.), *International Execution against judgment Debtors*, Νέα Υόρκη: Oceana, 2008, σσ. GRE 1-GRE 17.

■ Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου, "Greece" εις Hans-Joachim Prieß (επιμ.), *Getting the Deal Through - Public Procurement 2008*, Λονδίνο: Law Business Research, 2008, σσ. 95-100.

■ Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου και Ανδρέας Μπάγιας, "Greece" εις *PLC Cross-border Mergers and Acquisitions Handbook 2008/09*, Λονδίνο: Practical Law Company, 2008, σσ. 191-200.

2009

■ Γιάννης Κελεμένης, "Greece" εις: Earle H O' Donnell (επιμ.), *Getting the Deal Through – Electricity Regulation 2009,* Λονδίνο: Law Business Research Ltd., σσ. 108-114.

■ Γιάννης Κελεμένης και Αθανασία Παπαντωνίου, "Greece" εις Simon Bushell (επιμ.), *Getting the Deal Through – Dispute Resolution 2009*, Λονδίνο: Law Business Research Ltd, 2009, σσ. 105-111.

■ Γιάννης Κελεμένης και Ηρώ Σταματάκη "Financing a photovoltaic project in Greece" εις *The Euromoney Project Finance Yearbook 2009/10,* σσ. 35-38.

■ Θανάσης Κυριακόπουλος, Τροποποίηση άρθρου 14 Κώδικα ΦΠΑ (τόπος παροχής υπηρεσιών), *Επιχείρηση 2009*, σσ. 897-905.

■ Θανάσης Κυριακόπουλος και Μαργαρίτα Μάτση, "Greece" εις E. Waide Warner Jr (επιμ.), *Getting the Deal Through – Project Finance 2009*, σσ. 77-82.

■ Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου, " Greece" εις Hans-Joachim Prieß (επιμ.), *Getting the Deal Through – Public Procurement 2009,* Λονδίνο: Law Business Research Ltd., 2009, σσ. 104-108.

■ Μαργαρίτα, Μάτση, "Labour and Employee Benefits" εις *PLC Cross-border Handbooks 2009/2010 Volume 1*, σσ. 173-181.

■ Ηρώ Σταματάκη, "Greece" εις *PLC Cross-border Venture Capital Handbook 2009/10*, Λονδίνο: Practical Law Company, 2009, σσ. 43-49.

Ενημερωτικό Δελτίο

Χειμώνας 2010

Το παρόν ενημερωτικό δελτίο περιέχει πληροφορίες που δεν απαντούν εξαντλητικά στα θέματα που παρουσιάζονται ούτε υποκαθιστούν την αναγκαιότητα για επαγγελματική παροχή υπηρεσιών επί νομικών και φορολογικών θεμάτων. Ως εκ τούτου, η Κελεμένης & Συνεργάτες δεν αναλαμβάνει οποιαδήποτε ευθύνη έναντι των αναγνωστών του παρόντος ενημερωτικού δελτίου για ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται σε αυτό και υπαγωγή των πληροφοριών αυτών σε νομικά ζητήματά τους. Για οποιοδήποτε νομικό ή φορολογικό ζήτημα αντιμετωπίζουν, οι αναγνώστες θα πρέπει να απευθύνονται στους κατάλληλους επαγγελματικούς συμβούλους.

Πληροφορίες για την Κελεμένης & Συνεργάτες

Η δικηγορική εταιρεία Κελεμένης & Συνεργάτες ειδικεύεται στο δίκαιο των επιχειρήσεων και διατηρεί ευρεία πελατειακή βάση στην οποία συμπεριλαμβάνονται εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις, πιστωτικά ιδρύματα, κυβερνητικοί και επενδυτικοί φορείς. Η εταιρεία ενεργεί συχνά για διεθνείς πελάτες σε θέματα διασυνοριακών συναλλαγών και κανονιστικά ζητήματα. Διαθέτει εξειδικευμένους δικηγόρους με πανεπιστημιακούς τίτλους από μερικά από τα πιο φημισμένα πανεπιστήμια στον κόσμο (π.χ. Οξφόρδη, Χάρβαρντ, Χαϊδελβέργη). Τα τελευταία χρόνια η Κελεμένης & Συνεργάτες έχει αναλάβει με επιτυχία το χειρισμό πολύπλοκων και σημαντικών συναλλαγών για λογαριασμό εταιρικών και χρηματοοικονομικών εντολέων. Αν και η Ελλάδα αποτελεί τον κύριο χώρο δραστηριοποίησής της, η εταιρεία δραστηριοποιείται στις περισσότερες από τις μεταβατικές οικονομίες και αναδυόμενες αγορές της νοτιοανατολικής Ευρώπης όπου παρέχει νομική υποστήριξη τόσο σε Έλληνες επενδυτές όσο και σε κυβερνήσεις για την εναρμόνιση και την ένταξη των δικαιικών συστημάτων των χωρών αυτών στο ευρωπαϊκό κεκτημένο. Η Κελεμένης & Συνεργάτες είναι η δικηγορική εταιρεία που εκπροσωπεί την Ελλάδα στον οργανισμό Multilaw, ένα από τα μεγαλύτερα δίκτυα δικηγορικών εταιρειών στον κόσμο με περισσότερες από 65 εταιρείες-μέλη και περισσότερους από 6.000 δικηγόρους σε περίπου 150 πόλεις. Η Κελεμένης & Συνεργάτες είναι επίσης μέλος του διακεκριμένου διεθνούς φορέα παροχής νομικών υπηρεσιών First Law International.

Ιδιοκτησία - copyright:

© Κελεμένης & Συνεργάτες Δικηγορική Εταιρεία

Κυκλοφορία - Διανομή:

Εκδίδεται ανά τρίμηνο & διατίθεται δωρεάν

Υπεύθυνη Σύνταξης Ενημερωτικού Δελτίου:

Ηρώ Σταματάκη,
LL.M (Χαϊδελβέργη)

Στη σύνταξη του παρόντος Ενημερωτικού Δελτίου συμμετείχαν οι:

Γιάννης Κελεμένης,
D.Phil (Οξφόρδη)

Αθανασία Παπαντωνίου

Μάνια Τσουμήτα,
LL.M (Humboldt)

Ηρώ Σταματάκη,
LL.M (Χαϊδελβέργη)

Μανώλης Τρούλης

Ελένη Πίτσα,
M.Sc. (Αθήνα)

Κωνσταντίνος Θωμόπουλος

Μαργαρίτα Μάτση,
LL.M (Angers)

Ιωάννα Λαζαρίδου – Ελμαλόγλου,
LL.M (Bristol)

Πολύκαρπος Αδαμίδης,
LL.M (Χάρβαρντ), Δ.Ν. (Θεσ/κη)

Κωνσταντίνα Σουλτάτη,
LL.M (Αθήνα)

Θανάσης Κυριακόπουλος
M.Sc. (Αθήνα), MBA (Nottingham)

Άσπα Λαπιώτη
LL.M (Αθήνα)

Όλγα Σαρλάκη
LL.M (Bristol)

Νίκος Σεβαστάκης

Θένια Οικονόμου

Μαρία Ηλιάδου

Επιμέλεια Έκδοσης:

Αρχοντούλα Γεράκη

Έλενα Βαρσαμοπούλου

Dea - Rae McDonald

Κελεμένης & Συνεργάτες
Δικηγορική Εταιρεία

Τσακάλωφ 5, 106 73 Αθήνα
T: + 30 210 3612800 F: +30 210 3612820
E: enquiries@kelemenis.com W: www.kelemenis.com